

MI20 LEH VAI

CHANCHIN BU

1917

A. T. C. LIBRARY
DURT LANG

Proc. No. 14209
.....
No. 079.54/8
.....
M 618
.....
.....

A. I. C. ARCHIVES

MIZO LEH VAI HANCHIN BU

BU 1 NA } JANUARY 1917. { A man kum khat a
chêng 1/- chauh
ani.

Editor (Enkawltu):--Makthanga, Aijal.

Publisher (Chhuahtu):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

Thu Nawi

Sahdah Chin Dân

"Nazaret Hla

Indona a'n Lekha Thawn

"Pu Thawma Leh a In Chanohin

Englo Zawrhna Hriattirna

D. E. J.

Dohleia.

Kailuia.

Pake'a.

Chawngchhingpuia

Harrison.

THU NAWI.

England rama tlangval pakhat chu kum 22 ni a ni in a la tlang zêl. Hniak chên 8 leh zungpui hmet 24 in a shâng. Bûk (sêr) 140 in a rit a. Rêl pindan pangngai a a lût thei lova.

England ram khawchhak lama German Zeppelin hotu in êng an hmuh theih loh na turin khawthima in khâwm na an vawng.

Thlawhtheihna tê pakhat thâwk leh parva rual thlâwk lai an in tâwk a. Parva tēn thlawhtheihna her na an tichhna' a. thlawhtheihna chu a chhuk ta mai.

i meichhe pakhat hmuh khat kum 10 chhûngin niti a ma a. kum 7 anita a tawng thei ta lova. Kumin a halprahna an in kiana a puah avângin a lo tawng thei ta a.

Kum 1916 chhûngin keimahni tang ovir hmêlma ho sipai 582 425 ka man a. Aigupta eh Afrika an man chhiar lovin.

French in 78,599; British in 49,500; Itali in 52 250; Russia in 400,000; Makedonia . . . rualin 11,173 an man bawik.

Kum 1916 chhûngin hmêlma thi leh h'iam leh mau 1,000,000 lai an tling.

Indo tan tîr ata, British sipai thawmlhaw enkawltute'n pheikhaw 26.000,000 an chah. A tambe: chu Britain rama an shiam. Kan tangho zawung zawung atân an ngaituah sak. Khaw pakhat North-hampton in chu zawung zawung chu hmun li a then shela, hmun khat an shiam a. Chutiangan nisarih zêla pheikhaw nuai khat an shiam a. Servia atân 600,000 Itali tân 450,000, French tân 2,000,000 Russia tân 6,000,000 .

Indona a British Pathian Tirkoh sipai hnên a thu hriltu (Chaplain=Chhaplên) an hming an vuah hi 18 an thi.

Amazon leh Congo lui dunga te Sipai ho pêm she'a khawvêl zawng zawng ai chuan buh an ching hnem zâwk thei ang.

Tunlai indo thu ngaihtuahin Britain rema an ram lush lian-tin ata palai pakhat an ko. I'eihhi thil thar a ni a; Rorel Pawl Thar a ni bawk.

December 1916 thlengin Indo fañ tir ata German thi, hiam, bo leh man 4,000,00 aian a tam a ni an ti. 946,027 chauh an thi, 214,732 kau man a; 285,041 an bo. Chung nêu chuan Austria, Bulgaria leh Turk an tel lova.

Frenchin Verdun kiana nasha takin an do leh ta. German sipai 11,000 lai an man leh ta, laipui 115 nêu. Tûna zawng nikuma ram an hlo apiang Frenchin an man leh ta vek. Inehna ropui tak a lo ni.

Roumania ram tam ber Austria leh Bulgaria sipai te'n an man ta a, nimalshela an sipai rual an la man lo. Russia sipai rual nêu an'la bei vak. Nipui lama laipui leh halpuahuate tam zâwk hman' an beishei. Chu mi luna chuan Austria chung a pik leh zual ang.

German tanghovin "INREMNA ngaihtuah-turin Amerika Sawrkâi Inêna lekka an thawn a. Indo lo hnam zinga inkhawmna shiam ila lmêima te kan tâwk ang" au ti. A hmashaber chuan, Inremna thu a ngaihtuah thei emaw ti-in an dîl tawh tur a ni. Chumi ai-chuan chapo takin hnehtu angin an fawng a ni. Keini tanghovin chutiang remna kan dnh lova. Ge man-in kum thum a ni ta, an thu tiam an bawhohhiat ang bawkin rei lote a china an bawhohhe leh thei bawk a ni. Fel-

tàkin kan lneh hma loh zawng kan bâng lovang kan ti. L'etiang indona a lo awm leh theih loh na turin khawvêl hma ropuiberte an in thu rual duh.

Britain ram a nashatakin indo turin an buatshaih. Kumina ram dang hâlpuahna an lei tawh lovang a mahni ta a pung ta êm êm a. Chu lochu indo thei lo mite pawh an ruai dawn—Sawrkârin an duh angin engkim ti turin. Kumina lo shiamte an hausa dawn. Eng'o phurhna lawngte 10 zî g a 1 a bo ta, chutichuan eitur ram dang ata a tlêm zâwk deih vang a. Lawng neitu pawh an hlâwk nasha hiê. Chuvargin Sawrkârin rênte an man ang bawkin lawngte a man bawkin tur ani.

German-in tui hnuai lawng tam zâwk leh hianzâwk êm êm an shiam mêk. Tîna mi-in mawnd 150,000 a phui thei ang, an ti.

December thla chhûngin British-in Suez Canal atangin Turk mêl 60 a thui an ûm a, an sipai awmna El Arish leh Deghhaba an man ta. An sipai shâng hui lai an ti bo emaw, an man ta a.

Germany khaw tam fê a buaina a lo awm thin a. Hamburg khua a vântlângin inremna dîl turin iekhâwm na shiam an tum a, an Sawrkârin sipai an ko chhuak a, Khawlai a mi shâng lai thi leh hliam an tling. Kan hrist leh kan rin' ai-in Germany ram a buai zâwk awm e.

November thla a khân British-in Beaumont Hamel indona a Ancere lui kiang a hnehna ropui tak an hmu ta. German lei a in-kulh chakberte ho thenkhat an man ta. ANCRE Indona a hming an vuah.

German Manding Sâp hotuber Von Hindenburga'n "German kan men' thuai loh chuan Indona kan hlohvang" a

ti a.

Nikuma mêl chanve a zau kâp turin laipui 2 chauh kan-nei, ohumi indona a chuan hlam 50 a zau kâp turin laipui pali an-nei zêl. D. E. J.

SAHDAR CHIN DAN LEH A TI RO DAN.

A CHIN DAN LEH A ENKAWL DAN:—

Sahdar hi September thla lai a a chi an ti tiak a; (tin, a tih tiak nân chuan khup-hiang mawug pawp a tha ber. bêl rawug zau deuh a emaw) tin, a puh shawn hun chu October thla Tarik ni 1 atangin ni 15 emaw, 20 emaw lai thlengin a ni. Tin, Sahdar tiak chu a pêng te; têtaktê a ni lai in thlawn fo tur a ni. Chuvâ gin ni tin in emaw, ni khat dan a emaw en fo tur a ni. Chutia a pêng kan thlawn zêl loh chuan a chang tha thei lovang a, tha takin a shiam thei lovang. Tin, tui lâk na tha tak hmun a chin a nih chuan, Sahdar chu hniak 2½ a shâng emaw, hniak 2 chauh emaw a shâng a nih vèh a zik ohhawk tur a ni.

Tin, tui lâk loh a chuan in a shâng ber a hniak 2 emaw a a zik ohhawk tur a ni; nimashe chutiang a tui lâk lova chuan hniak 1½ a ni in a zik ohhawk ila a tha zâwkin a rin' awm.

A hnah chang — A huah chu March thla lai a a lo engin râu ang deuh dawn hian hmêl a lo pu a; tin, a huah chu a zung hmawr têtaktê pawh ulh tliahin be g bul a ngai-thla' ila, a lo ribek thin; chutianga a lo awmin a chang a lo ni a, Sahdar a shiam a a lo tlâk tawh thin a ni.

A kung sah dan — Sahdar hna chang hi tliak sawm awl tak, ram tak a ni. Chuvângin chema kan sah mai chuan a hnah a nghawr tliak shawm vek ang.

Chuvângin simkhur taka a kung sah theih na ber chu, a kung nghet takin theih in favah in a bul lei seh chin leh chin lova hrut ohhum tur a ni. Tin, a kung chu zawi tê in a awmna bula chuan a hnah ti tliak lova mut riak riak tur a ni. Tin, chu hmuu a chuan ni 2 emaw, ni 3 emaw awn she a hnah te a lo uai in a lo nel tawh aug a, tawh chet in a tliak tawh lovang- Chuti huna chuan pho na hmu rem châng deuhva tāk shawn tur a ni.

A Pho Ro Dan:— Darh tak leh ni hmu rual tak a hnah in buk thuah lova pho tur a ni. Taktin vawi khat simkhur taka leh a, a ni hmu lo lai apiang ni lam havi tur a ni. Tin, ruah leh dai tam rutukin a tāk tur a ni lo. Ruah leh dai tam rutukin lo tāk shela, a dak mai ang. Chuvângin ruah leh dai hian a tāk on lân timahur takin hmuu khat a tian khâwm a ruah leh dai tamtak pawh-in tāk shela, hul zo turu taa taka khuh tur a ni. Tin ruah leh dai tāk a hlau-sawm ion chuan-in, pho sa pawh-in zân riak mai rawh she, a tūk zing a leh mai turin. Tin a hnah a ro hui a a zung a la ro chian' hma-in hman khat a rual tak a (rual rem tak a) tian' tur a ni- a zung a ro fel thlang in (ama hu lum a a zung ro loh chuan, a al taa- n a hman' tāk meuh love) Tin, tian' khâwm tawh chu chē lovin ni 4 emaw ni 5 emaw hmuu khat a awm rawn she. Tin, tian' khâwm chu a lai taka han chāwi kân' a, (han kouva) han zen a, a lum chuan, hmuu dang a tian' shawn tur a ni, a chung a mite a lai a a lai a mite a chung a; chutichuan rual takin an ro tlângin a hu lûm in angin an hmuh theih na turin. Tin, ohu' mi a zung ro chian' hnu chuan, ni hnih leh zân hnih pho darh leh tur a ni.

Tin, a tûk hnîh tûk a dài a la ro hma; a-la hnawn' deuh lai-in dâr 7. hnu a emaw, dâr 8 hnû a emaw, thlawn a tian-khâwm vek a, hmun hul a, pawns a dâr 7 lai dah tur a ni. Tin, phumi hnu a in chhûng a khâwm a phui taka a hû chhuak lo tur a Sai-ipin emaw, thil daugin emaw, khuh a dah tur a ni; tin, thlâkhat lai a chin a a al ang. (Tin, Sikret a shiam a tian chuan, thlawn veleh a tha a ni). Tin, a hnah thlawr veleh a, fel taka a ro hma deu vin thingrem chhûng a emaw, thil phui tak boruak luh theih lohur tur a dah tur ani.

I muam atân chuan a kauva : thlawn mai lovin, a kau bu a a kuang chu inch 1 (Paisa tlûk 1) emaw a sai a hnah kar-nien a in-zawm-in zai thla ila, tin, thla khâwm in pawns a a hnah ni-in a hem ram theih lo nân a hnah zawng chu khuh ila, tin, a hnûn zawng chu khuh lovin laing shea. Tin, a hnûn a ro fel hnu-in in chhûng a hmun hnîh a tian khâwm in phui takin ni chin a ka shawi ang khân, dah a, a rei lo ber a thla l a chin a, a hnûn ka zai thlâk tel a chu duh chuan, path tawh i.a, a pawt, a hmuam tlâk tawh bawk ang. Laing lai pawh-in hmun phui a dah khâwm fo a tha a ni. Tin, Sahdah china turin lei dâr thatak, Sebawng êk mawih a emaw, a tha a ni.

Dohleia,

Sailo.

HLA.

Sâp hla pakhat a-hming "Nazareth" an tih chu a thlâk a mawi in, a shak a ruam hlê a, chu chu hemi hi a ni:—

Key E. b. Hun $\frac{6}{4}$

Gounod.

D: S.

| d : : | m r : d | r : : | d : : d | s : : | f |
 Tho' poor be the cham- ber Come here, come:
 I ril- ru re- thei mah she. la, Lal

:t :l | s : : | : : | d' : d' | t :l | s | l : : | t | m : : :
 and a dore..... Lo! the *Lord* of *Hea-* ven
 pa fak rawh..... Vân: Lal pu chuan: *thik*: theih.

| f : : f | m : r : d | r : : m | l : : : | f : s : l | m : :
 Hath to *mor-* tals *giv-* en *life* for ev-
 loh na pek a *tiâm* che *Cha-* tuan a

r | d : : | : : | s : : s | s : : s | s : : : | : : | d' : t
 er more. Life for ev- er more..... *Life*
 nun na Cha- tuan a, nun na..... *Chu-*

:l | s : : s | d : : : | : : : | : : : | : : : | : : :
 for ev- er more
 tuan a yun na

| : : | : : | s : : : | r : : r | m : : : | t : : : | d : : :
 1. Sheep- herds whose flocks were fold-
 1. Be- ram- pu hân a Vân

| t : l | s | l : : : | t : : : | s : : : | r : : r | m : : :
ed be- side you, Tell what was told.....
 mi thiàng hlim te'n, Eng ro- pui nân

| : : t | d : : d | t : l | : : s | s : : : | : : r | s : : :
 by An- gel voi- ces near..... To you
 an shawj kha hril vê la Zân a

| l : : : | t : : : | : : : | t : : : | d' : fe' : de' | t : :
 this night is born He who will guide-
 na u- shên piang chuan a hruai zêl ang.

| t : : : | s : : : | l : : : | l : : : | t : : :
 you Thro' paths of..... peace to.....
 che Thlà muan na..... leh nun.....

| t : l | t | s : : l | s : : : | : : : | D. C.
liv- ing wa- ters clear.....
 na tui hnar a chuan.....

- | S : : : | r : : r | m : : : | t : : : | d' : : : | t : l | s | l : : :
 2. Kings from, a far..... land, draw near..... and be hold.
 2. Hla tak a lai..... ber te'n chi bai an bûk

t : : s : : r : : m : : | t : : | d : : d | t : : s : : s : :
 Him Lled by the beam whose warn ing *bude* ye come...
 e lo eng she la chi bai buk tu te chu.....

| : : r | s : : | l : : | t : : | - : : | t : : | de' fe' de' | t : :
 ...Your crowns cast down..... with robe roy-al en- fold
In Lal lu khum,..... leh in puan ro pui nght

| t : : t | s : : | l : : | l : : | t : : | t : : t | s : : | s : :
 Him, Your king des- cends to *earth* from brigh ter home,
 in chi bai buk rawh u a lo kal lai hian...

S : : | r : : r | m : : | t : : t | d : : d | t : : s : : | l : : | t : :
 3. Wind to the ce..... dars pro claim the *joy* ful sto..... ry
 3. Thli fim tleh zawnng...in chan chin lawm *uom* a paung darn

| s : : | r : : r | m : : | : : t | d : : d | t : : s : : s : : |
 Wave of the sea..... the tidings *beur* a far.....
 tui fin riat fawn ... in chan chin *thu* a thlen'...

| : : r | s : : | l : : | t : : | - : : | t : : | de' fe' de' | t : :
 ... The night is..... gone..... Be hold in *all* its glo...
 ... Zan a ral..... ta..... en teh, a ro pui na ...

| t : : t | s : : | l : : | l : : | s : : r' : : d' | t : : t | r : : t : : l |
 ry all broad and bright rises th'E ter nal *Mor* ning
 n n cha tuan var puih ar si mawi chu a *eng* chhuak

s : : | - : : |

Star.....

ta.....

Chawngchhingpuia.

A huasha ber in Thunawn a fan hma shak tur a
 ni; tin, fan tirhin a thumawn a "Lie for ever more" tih
 khi vawi 3 tih tur, tin chang lna te, 2na te shak hnu
 a vawi khat chauh shak tur, tin, chang 3 a shak hnu
 a vawi thum. Tin, ltado a ziak khi "Star" a ni.

Kailuia.

INDONA A MIZO TLANGVAL THAWK VE TE
 CHANCHIN

Ka thian te u,

He indona a kan lokal hi chu van nei
 em em in ka lo tin hria a, kan pi kan pu leh kan nu
 leh kan pa te hmu. ngai loh thil engkim kan lo hmu

avângin, ni hlawh leh van nei hi ka lo in ti êm êm mai a ni.

Tuifinriat te chu vawi hnih vawi thum kan kala, Tuifinriat te, a zau lam hriat phâk' loh leh, a thûk lam hriat phâk' loh a te chuan Meilawng ropui tak tak a te kan kalin leh, hmânlai a ni Israel mi te Mosia'n a hru-ai na, Tuipui shen te, Aigupta te leh Sinai tâng te kan lo hmu avâng te hian in van nei hi ka lo in ti êm êm mai a ni. Chu chang pawh ni lovin tangka tam tak tak shên' a hmu' thei lo mi ram te pawisa pakhat mah shêng lova, ka hmu thei te hi, a van nei thlâk' êm êm hiaa ka lo in hria a ni. Chûng chang pawh ni lovin, heti aaga Indona ropui te hi in dang a'n te a awm mang lova. Hêng te a ka lo te leh kan lo hmu hi Pathian zara chuan van nei êm êm aiaa ka lo in hria a ni. Chumi chunga chuan saw kâr in, thawm-hnaw te leh siên te chu tha tak tak min pe si a, ei tur lah chu tha tak tak min pe si a, a van nei thak' êm êm in ka hria a.

Indona thuamhnaw a ropui zia te keimahni mit ngei in kan lo hmu ta a ni a, he kan hman'ang hi kan nu kan pa' te pawh in an hmu lo tih ka lo hriat in, Pathian zara chuan van nei ka in ti êm êm mai a ni. Chu-vângin he indona ropui leh thil awmzia zawng zawng hi ka phian te'n in hmu ve atân ka dub êm êm mai a ni.

Tûnlai a kan awm na ram chu Mesopotamia Babulon Persia ram a ni a. He ram hi France ram ang deuh a ni, a vawt êm êm mai. Tin, he ram hi a vawh avângin thuamhnaw te chu thil lum hlir min pe a; tin, puan lum lah chu India rama mi ang a ni lova, tha êm êm mai shin ui awm khawp a tha hi a ni a, heti

ang thawmhnaw hi keini mi rethei chuan, e g lai mah hian kan hmu lo a ni, chuvângin nihlawh thlâk êm êm in ka lo in hria a ni. Tîm, thil ei theih chu, Pathian ni kar khat a hian, bâwng hnute siam thlum bâwm khat leh Sikret bâwm li kan hmu a ni. Tin, ni li dan a hian berâm lian sha kan hmu bawk a, chawhmeh dang Sâp bâl leh an hnahte chu nitin kan hmu a ni. Him taka kan Mizo ram kan lo thlen'leh theihna turin, mi' tawng-shak ula, kan duh ber a ni. Damtaken,

In thian Pakôla, Indona a-kal.

TIIH DAN MAK.

Dokhama Tualte lai fapa a hming Saitawna chu, an khuate nula pakhat Tialkungi a ngai a, Reilote a china Tialkuugi hi engmah a natna hriat lovin a thi ta mai a, a thih ni chhahin, a nili ni a Saitawna chu a thi ve leh ta a, a ni pawh hi a nula ang bawk chuan a natna hriat mang loh bawk a ni. He thu hi a mak hlê tih theih a ni. Saitawna thlai chhiah nân sial 7, vaw 26, ui 3 leh kêi 11, a vai in ran ke pali nei 47 a ni.

III. UN-LE TOM'S CABIN: PU THAWMA LEH A IN CHANCHIN.

A tûka chuan Elizi chuan naupang chu a tlan bo ta a, chutah chuan lâwmna nashatak hi an tâwk ta a. Pi Shelby chu a lâwm êm êm mai a, "Aw, Pathian, lâwm thu nashatakin ka hrih a che, Elizi hian kawng thatak a hmuh ka beisei e, misual hnêna hralh tawh nimahshe-lângin han ngaihtuah ngaihna pawh ka hre tawh love," a ti a. Pu Shelby chu a thin-ura, "Naupang hralh chu ka duh lo tih Haleya pawh in a hria e, theiavâng hian mi' dem ang," a ti a. Tin, mi-pakhat angawi zang a lo lawm ve chu Pi Shelby a ni a. Chutia

a vèla lâwmna nashatak a awm tih a hriañin zanriah a shiam ta a. Chumi ina naupang hâng awm zawng zawng te chuan Haleya lokal chu hmuh chiakin an lo nghák a, a thinur zia te an hma duh a. Ani chu nashatakin a lo thinura. naupangtê te chuan an lo nui vak vak a.

A tâwp a chuan Haley chu, chutifakau chuan a lo thinur ta a, Pu She bya chuan mi pahniñ tanpu tu a tân a pe ta a, Elizi zawn' nân a tanpu tu turin. Nimalshé a hêng mi pahniñ te hi Sama leh Andya an ni a, Pi She by e rawh chuan Elizi man chu a duh lova, a theih patâwpin an man na tur hun chu a khawh bo sak a. An sakawr te leh Haleya sakawr chu an phelh a, an tih thail a, an fûn ta a, in vèla te raichung an ang mai a an tân hma loh chuan. Englâi pawh in chu sakawr chu man sha ang mai in a lang a, chu ve'eh chuan Sama chuan tân chungin a lukhum a phawk a, "Tûna le, man tawh rawh u khai!" ti in a âu vak a. Chuvâng chuan sakawr te a hma aiin an tân chak leh zuai sauhva. Haleya chu a hmêi a chuan thinur hmêl hian a la lang lova, aw ri hlau-awm takin a awm a. A tâwp a dâr shawm leh dâr hniñ vêt lai a chuan, Sama chu Haleya sakawr chunga chuangin a lokal a, chapo takin a âuva. "Tûna erawh chuan a thlai lutuk a ni thei e, chawfâk hma hian chuan in. Chu lo rêng a pawh sakawr hi an hah lutuk tawh âwm a, chawh pawh an duh tawh ang a, an tân an tân vêt shi a," a ti a. A tâwp a chuan sama chuan kawng tha lo lam a a kal pui hlawm a; chutichuan kawng an bo ta a, ni tlâk dawn dawn hian khua chu an thlong ta chauhva, chutah chuan Haleya chuan Elizi hmuh a la beisha fo-va.

Tin, Elizi chuan, Pu Thawma in óhu a kal shan-in, amah chauhvin khawhartakin leh-lungngai tak chuan a ohhuak ta a, a thiante zawng zawng kal shan-in, a hnung lama an la lokal ang tih chu a hre reng bawk a. A tâwp a chuan. Harrya chuan a hlau ta a, a muhl ta thuai a, "Ka nu, kaih-thawh chu ka ngai lovang chu maw?" a ti a. "Ngai love a ! i duh chuan mu hl rawh," a ti a. "Amaherawhohu e, ka nu, muhl mah ilangin, chu misual mi' hruai chu phal shuh ang che aw?" a ti a. "Phal shuh e a ! ka phal lo tawp ta vè'ng che," a ti a. Harrya chuan, a khûp rin ohhan-in a muhl ta a. Elizi chu a kal ta zêl a, zân a pawh châwl chuang hlek lavin a kal a kal ta a. Tin, ni lo ohhuah chuan hla deuh hi a kal tawh a, chaw fâk hun lai chuan, chaw ohhûn tur chu le-in thlam a a kal a, a tâwp a chuan khua a lo thim dâwn dâwn tawh a; chuti chuan Ohu lui kam, a khaw pakhat a hian a th'eng a. Chu lui chu kân thei shea chuan, a him thei tur hi a ni tawh a. Chu lui kama chuan in pakhat a hian a va thleng a, chu in a nite chu nun nê'm mêl âwm tak hian an lang a, chumite chu zanriah chaw chhûm hian an lo tûl hlê a. Tin, a ni chuan, "Chu lui kân tur lawng chu tûna hian a awm ang em?" ti-in' a zâwt a. Chumite chuan, "Awm teh shuh e a ! chûng a lawng to chu an chawlh lui tak a shin le, thil hlauh-awm tak te a awm avângin him taka kal hi in rin vak theih pawh a ni love," an ti a. Tin, Elizi chuan, he thu hi a lo hriat in a lungngai a, a ngui ta shawt mai a, a hrihtu pawh chu amah avânain a lungngai ve ta hlê bawk a. Harrya lah ohu, chuti tak chuan a hah tawh-shi a, a au fan ta a. Hmeichhia chuan, "He pinden a hian rawn hruai

rawh u khai," a ti a. Chu pindan kawngka chu an hawng a. Elizi chuan a naupang chauh tawh tak mai chu khum a chuan a mit tir ta a, a muhil ta² thuai a. Nimahshela ama tân chuan chawlhna reng a la ni chuang ta lo mi a, tukverh a chuan a ding a, lui lama thil hlauh-awm te avâng chuan a tân leh chu a lo tûl ta a. Chutia a la din' lai chuan ri' chu a lo thleng ta phut a, a hnung lawk a chuan, Sama te, Andya te leh sakawr ching ching chu a thlir reng a. Elizi tân chuan chu hlauh-awm chu reilotê a lo ni ta a, a pindan chu lui lam haw chuan kit khat hi 2-in hawng a, a nau chu thawk leh khata chuan a chuh thut a. lui lam a chuan a pên tha ta a. Haleya chuan a êng chu a hmu ta a, a man ta a, a sakawr chung a ta chu a zuang thia thuai a, Sama leh Andya a kova, an hnung lawka chuan an rawn zui avângin.

Chumi hlauh-awm reilotê chhûn chuang a kê chuan lei hi a tawh thei lo thêl a, a tûka chuan tûa a awm ta a. Tin, a hnung a chuan an lo kal zêl a. Tin, ringtak in a âuva, "Pak chhei kha" tiin lui chu a zuan' kan ên ta a. Tin, Andya leh Sama te chu an âuva, mak titak in an kut an vawrh a; chutichuan vûr them lian pui pui hian an zuk delh tîin a, mahshela a zuang dâwr dâwr zêl a, vûr khâwn te pawh chu a lo leh leh ta lawk a. Chutia vûr khâwn te chu a nashat êm avângin a pheikhawk te chu a lo chhe ta a; a mawza te a lo thlêr a, engma mai hi a hre ta lova. Ohio lui te pawh chu mumang a thil hmuh ang mai hian a lo hmu ta a; nimahshela mi pakhat hian a lo tanpui ta a. Chumi chuan, "I huai hlê mai, mi dang te pawh heti angin an awm," a ti a. Tin, ani chuan, "Mi' chhanhim lul rawh

khai! mi' thukru' hrâm, rawh khai!" a ti a. Chumi chuan, "Eng a maw?" a ti a, chu hmeichhia chuan, "Ka nau, he naupang hi a hotupa-in a hrilh tawh a, tûna hian a hotu thar chu a awm," ti-in lui kam dang a kawh hmuh a, "Aw, mi hum him rawh," ti-in naupang chu a au leh a. Chumi pakhat chuan, "Kal tá zôl laugin, in var lian pui i hmu' ang a, chutah chuan mi fng tak tak hlir au awm a, an tanpui dâwn che zak nia," a ti a. Tin, Elizi chuan, "Ka lâwm e! ka lâwm e!! tiin a kal ta thuai thuai a, chumi chuan a ên thia' reng a. Tin, chu lui kam a chuan, Haleya chu mak ti takin a ding reng a, Elizi a kal liam vè'eh chuan, a kîr leh ta a. Sama leh Andya chu thin ur tak hian a ên ta a, : m'ashia Sama leh Andya chu an dâwn hie a. Anni paann chuan, an biang a te mittui a luang chu an nuil saan mai a. Haleya chuan, "Na gû pawh ka ti nu ve ang che u maw le." a ti a. Anni chu an lu an dâwm a, an au vak a, an ûmphâk hma chu an sa-can g a an chuang ta a, Sama chuan, "...otupa, dun takin," a ti a.

"Kan vêl a nula zah-awm tak tak to hi kan zah êm êm e." a ti a. "Pu Shelbya hian mun duh tawh âwm shi lova," ti-in a sakawr nên chuan aîn tân leh ta a. An lâwn' leh hma-in khua a lo thim ta a, Pu Shelbya chuan, anni chu a nghâk reng shi a. A hriat ang a hma chuan a sakawrte chu an tân ta vak vak a. A nakin deuhva chuan, Pu Shelbya in, "Sama, lo chho te i, i hotunu chu a hriat duh kha, hrilh a. g che," a ti a. Chutichuan, Sama chu a tân chho ta thuai a Elizi in thih hlauh-awm tak chu a kân thoî ta. tih chanchin mak tak mai chu a a han hrilh a, chu lui kam chu tai

khul tlan hlauh awm tak hi a ni a. (ehu mi kan chu tlan a hlauh-awm hle a ni awm e) Pu Shelbeya a nu-pui chuan chu chu mak an ti hle mai a, awi pawh an awi thei mang lova. Nimahshela Pi Shelbey chu a lawm em em mai a, Elizi in chu thil hlauh-awm chu a pumpelh theih tak avangin. Tin, Pi Klawi hnêna chu an Sama hnêna zanriah chaw tha deuh bik kha pe tur in a hrih a. An mut dawn te chuan ohhôn lai a an thil hriat avang chuan an lawm hle a.

(Awm zel.)

Thenkhat tlan chuan hemi thu-hma-hruai hi a beng lot zawk hle in ka ring a; ohuvangin a tawp lama chu "Thu-hma-hruai" chu ka la rawn zia' theih ka beishel hle a ni kan upa te ho hian an rem tih chuan.

Letlingtu,

Chawngchhihguia, Aizawl.

HRIAT-TIR-NA.

Aizawl, Thakthing Vêng Kulikawn a Nisinga in chu a lei duh apiangin, min rawn dawn ula. kan zuar a ni. In chu rangva in thatak dawrkai thei na a ni a, chu lo chu Di in pakhat, ar in (di a shiam) pakhat leh chaw-ohhum in a tel baw ang. Huan pawh a tel ang, huan a hian serthlum kung puitling theih theih 240 leh a tê deuh 50, a tiak 130 lai, Lakhui thei kung 50 kawh thei kung 30, Vai balhla kung 100 ser tak tak kung 9 Lâmkhuang (la-ui) kung 3, thing-fang-hma (nu-hnun) kung 12 leh panruang te leh theitê te leh sâp thei te pawh, hêng zawng zawng hi a awm a ui.

Hemi kan ziaik zawng hi in leitû in a huap vek ang a, in man erawh chu a mi dawntu apiang nêna kan la in rem ang. In thian, P. Harrison (Harrisóna) Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AJAL.

MIZO LĒH VAI HANCHIN BU

BU 2 NA } FEBUARY 1917. { A man kum knat a
chêng 1/- chauh
ani.

Editor (Enkawltu :--Makthanga, Aijal.

Publisher (Chhuahtu :--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS-AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

- | | |
|---------------------------------------|-------------------|
| 1. Lal ho hnêna Bawrsâp Lekha Thawn. | Bawrsâp. |
| 2. Sâp Rama mizo hnathawh Tur Thu. | ZoSâphluia. |
| 3. Lushei 2,000 Sâp Rama Kal Tur Thu. | Makthanga. |
| 4. Indona | Vêla. |
| 5. Lei Thu. | Dohleia. |
| 6. Pa Thawma Thu (Anele Tom) | Chawngchhingpuia. |

LAL LON KIL A SAW SAP LEKHA THAWN.

Mizo 2,000 France Sáp rama râm-uang china hna thawk turin kan duh a. I êng mite hian hemi rama Sáp hna thawk ho a hi an awh ang a, chûng Sáp ho chuan rât a. kap theih nân.

I êng mite hian lawng chawlhna hmun a'te, rêt kawng a te hna an thawk ang a, rêt kawng te rât muang china ka-kawngte an shiam a'g. An hlawh tur chu, India rama an la awm chhûngin thla khat a Rs. 15/- an rawsawt leh inthumma a lên a ni a. India an pe n veleh thla khat a Rs. 20/- an hlawn a'g a, rawsawt leh in-thumma a thawn-in an hmu a'g. Chaw tha tak tak leh chawhmen atân an duh tâwk an hmu ang, an inthumma chu tha tak tak lum tak tak a ni ang.

India ram an pelh veleh mitinin an hlawn chhiar lovin lăwmman Rs. 20/- an hmu ang a, tin, an hna thawn chhûngin thla ruk dan zêl a lăwmman Rs. 20/- mitin in an hmu zêl bawh ang. Hua thawktutê chu in-do chhûng atân a ni ang a. tin, hliam palhte emaw a. hna thawnna lama in-ti-sin te emaw chu PENSION (Ping-sin) an pe ang. Tupawh an hna thawnna lama che suai pa h a tute chu, an chhûngten Rs. 300 an hmu ang. Mizo hna thawk note chu, Sáp ho hemi ram a awm tawh, Mizo tawng thiam in an ho vanga. Liêng Mizo hna thawk tur te zian, tha tak tak in min ti ang, a tha tak takin min enkawl ang. tih leh an Sáp hriat zăwng te ngei an kiang a an awm fovang tih an ring tlat tur a ni. Tûna kan Lalber Kumpinu rawngbăwl leh a thu awi tih entirna remchâng ber chu; Mizo fate an pe ta a, rât hlauh phâk shi lovin, ram zau tak chu.

an hmu bawk ang a. He hun remchâng hi an p mpeh loh ka beishei e. Tupawh kal chu an kal chu an kal hlan-in an ohhûngte'n kuli âwl an hmu ang a, an lo ohh-uah leh hun a amahni'n dam ohhûng kuli âwl an hmu ang.

Hua thawktu 50 chungu Sardar pakhat an awm zêl anga, 100 chungu Jemadar pakhat an awm zêl bawk anga. Sardar leh Jemadar atân chuan Mizo lek a thiam deuhte leh lai fate an ni ang. An hlawh zât tur e-rawhohu nakina ka la han ziaak ohhuak ang. Hna thawktute narân ai chuan an hlawh tam ang tin briat sha a ni a.

Mi (âwm khauh) chak takte chauh lâk tur a ni ang a. Hông thu hi in khuate hnêna ngun takin hrih ang che u.

A çat zia leh a shâwt zia leh a hlauh-awm loh zia te hrihlan-in kawh hmuh vek rawh u.

A kal thei turte zawng zawng hming han ziaak ula, February tarik 26 ni a Aizawl a ka hmuh hman turin han thawn ang che u. Tin, March Tarik 10 vên hian in koh khâwm tur a ni anga; ohutichuan tûna kalkawng hna thawkte. lui dung a hna thawkte, Bâng-a sha' a hna thawkte ka hân' tir vek ang a, tupawh-in an kal hma-in an lo an vât zo thei vek ang.

Liemi thawktu pâwl (Labour Battalion) atân hian in khaw ohhûng a mi chauh lak tur a ni chuang lova, kal thei tur an awm chuan, Mèlvêngte, Awmpuite, Thel-rêt pute leh khawia mi pawh in la tur a ni ang a. Amaherawhchu mi tupawh a kal tur chu, a pian' chin kum 18 leh 30 inkâr a mi a ni tur a ni.

Dated Aijal,
The 7th February 1917.

Sd/ J. Hez'ett
Mizo Ram BawrsAp.

SÁP KAWNÁ MIZO HNATHAWHTU TUR THU.

Tùn thla, thar khin Sawrkâr Sáp Lal hnên ata keimahni Bawrsáp hnêna lekha a lo thleng a, "Mizo hnathawktu 2,000 Sáp ram a hna thawk turin kan duh," a ti. Hmân a chuan, Mizo tam takin Sáp ram kal hi an chák hlê a, tuna zet chuan a lo remehâng ta hlauh mai! Mi chak, hna thawk thei thei apiang an kal thei a ni. Mi thenkhatin a ngailina an la hriat loh Indona lama kal ta tur tluk ai hian an in ngai a ni áwm e, himahshela a ni haah lo mai! France ram kal tur himahshela kawng leh réi kawng shiim tur, lawng dinna hmun [döck) hna thaw' tur, lawng thiár chhuah leh thiár luh hi a ni ber mai ang.

Túnlai in hna thawh thiam takte'n chutiang hna mai mai an thawk a. Sawrkârin chutiang mite chu Indona lama kal turin a duh a, chuvângin Lucia ram atânjin mî shing nga' lai an hmun ai-awh turin an dil a ni e.

Zo ram Hmâr chan-in 1,500 tir thei shela, Chbim chan-in 500, an ti a. March emaw April a kal tur a ni áwm e. An kal bo hlân-in an chhângte'n kuli an áwl ang, tin, anni ho chu, an lo hân' huna chuan, kum khua mai-in kuli an áwl ang. An va ham pha dawn teh lul em ve-aw! Hoihi Mizo chák zâwng ber pakhat a ni shi - KULI AWL!!!

Tin, heti hian Sawrkârin hna thawktu ram dang a an kal pui hian pha takin an enkawl thin. Pha takin enkawl shuh sh-la, anni tân chuan vânduaina nasha tak a ni bawk dawn shi ang. Mizo thangvâl Indona a kalte chu an hlawh chhiar tel hlek lo pawh-in puan pha takte, eitur pha takte an pe' bawk thin tih kan hria'. Chûng a kalte chu Mizo ram a lo áwm ta te ai chuan, an chák zâwkin an dam zâwk bawk ang. Chutichuan hêng ho kal tur te hi, Sáp ram vâwt a dam thei zâwk turin an kal dawn a ni a, France ram pheii chu a bri-shel-in a nuam hlê shi a.

Thingremîn a lo delh-in emaw, bânngtuthlawh-in an lo in cheh palh-in emaw, lo thi kher ta shelangín, chumi fa e-maw, ro khâwmtu tur apiang chu englo pèk a ni ang. Tin, Sáp awmziatè leh thil ropuite pawh an hmu ang a, an lo kîr

leh huna chuan, he Zo ram hi shiam that leh zual an duh bawk ang.

Anmahni enkawī turin Sáp pathum, Mizo tawn; thiam hlir an awm ang a, chuti-chuan hriat loh mi hnèna an kal lo-
vang a, Mizo hmél hriat hnèna an kal zâwk ang. Tin, Mizo lekha thiam an hnèna an kal ve bawk ang, chu chu a rem-
chàng hlé ang. An duh tinrêng an hriat thei ang a, hna chawh
tu tân pawh an letling thei zél ang.

Tûna zawng Mizovin Sawrkâr tanpui shela, Sawrkâr pawh-
apmahni an hrereng ang, an thatna tur an ti zél ang. Sipai a
kal turin an dil lo che u a, Indona hmun a damlo tanpui tur
pawh a ni hek lo. IImân a khân, ram lum a te thia tlang
mite an tir duh mang lova, tûna chuan Sáp ram nuam tak a
ni zâwk e, chu ram a chuan khawsikte, hripuite, taihrite an
nei thin lo.

India ram atangin 50,000 lai an kal anga, Africa eh-him
lam atangin Kaffir chuti zât lai bawk an kal ve bawk ang a,
sipai awm thei hnamte an kal lovang a, keini ho sipai a tang
theilo hnam te'n kan Lal leh kan ram leh kan hnam kan tan-
pui thei. Mizo chakte u, lo ehhuak rawh u khai!

Tin, China ram atangin 45,000 an kal mék. Zosâphluia.

LUSHEI 2,000 SÁP RAM A KAL TUR TU.

Hmân ni khân, Sawrkâr in Lushei ram atangin Mizo
18 mi leh kum 80-jêkâr ami 2,000 France ram a hna
thawh pawi (Labour-Battalion) zing a tel ve atân an
duh zia kan Bawrsâp hnên a an rawn hriat a. Chuti-
chuan kan Bawrsâp pawh-in "Kan ngaihtuah thei ang."
a ti a. Amaherawleu "Lunglei bialin 500 tum shela,
Aizawl bialin 1,500 tum rawh she," a ti a. Tin, hêng
thu leh a mite shawm ehhuak tur leh an zuk thang
chhûng a an chanchin tur, Sawrkâr in anmahni ho eitar
leh silhên a an duat tur leh hlawh pawh an hmuh
hiâwk nashat tur zia shawh turin leh hriatiah leh zual
turin Aizawl a Rashi leh Mizo pisa a Lekha zia mite
theakhat a tir ehhuak a.

He thu hi keini Mizo ho zing a a lo than' leh

Imai dang a a tnat' zia mite'n an lo ngaih zia chu a m ang lo êm êm mai. Khaw theekhat a chuan chāk tak hie a. hi tin, khaw theekhat a te chuan thi tur takia an m ngai a. a māk hiē mai. Tūna hian ka han shawi tiah ang a. mātācia a awi leh awi lo kan zīnga ka. in zāt emaw, awi lo tute an tam zāwk emaw a ni thei e. C'lo e a takia damtakia a kal ta te ho an lo ti' en' chhoh leh huaa chuan, ka thu hī a dik i ge dik o an a kriē anga, tūna he thu hi ngai e. e. e. Jeatute khān, an la hia'in a dik māng tak o an la ti ang.

Tūna Lunglei a leh Aizaw a Vai lo hi, hnam hrang leh ƣawg hrang leh cāt hrang mi hīr pawh tam tak tih theih an awm a, aamahni'n thla khat a mi uarāu hian cheng 8 leh 15 in kār hlauh chauh chauh vek an ni a; nimahsbela an lmai hmai e-in hieh-awm ti āwm turin an lang lo a hi. Khawia ƣang a lo kal nge an nih leh an in lam hlat zia chu keini tāt chuan shawi ngam loh khawp a ni.

Keini Mizo ho hi kan pi kan pu chen-in mahni buh fūn sa ak in thlawh-hma a chauh kan kal a, a chāng chaugin zan 10 emaw, 15 emaw thlām a lo thlovin kan va riak a. ang pawh chu thla thum hu ngawtin kāk kan ngai; tin, sai kah Sawrkār in an khap hma khān, zan 22 riakin pasal ƣha te an va thang chuan, "KAWL-VA LEN' CHHAM," kan ti a, hu hīpin kan shawi. Hēti-ang hi keini hnam awm dân, a ƣhōn a chuan, huai leh tlāwm ngaih kan chin' zia leh thih kan hlauh lohna hmun tam tak kan nei ze shi; chutichuan keini tūnlai ƣhangthar ho hian chūng thu chu mahni theih pa tāwp ƣheuhvin bān' leh chin' loh i tum ang khai, heh pet ƣheuhvin ƣang ila, kan tāt a ƣha êm êm ang. Kan dân

thalò, dawña leh' ohhel lohna leh' ram dai kan ngam lohna hi i kal shan ang u. Thihna thu mawh hi kan rilruk a ni a, obutiargin thil kan tih dawu apiangin kan rilru a lo chêng shela, chaw pawh kan ei thei lo-
vang.

Keini Mizo ho hi kumkhua in Murakek tirl ata lei-do nei pangai kan ni. Tûna be thu a dawh leh' kal tom lo fa chu puanfên fêng a i tir ang u. Mizo tangvâl kan leh' kan Sawikâr te i hriat-tir ve ang khat, lu-pawh-in kan latte, kan upate kan khua leh' kan tui theuh an ni shi a. chu chu chhan an' ngai lovem ni?

ZU O KHAT: Mizo tangvâl in zu no Khat avâng in mahni nûna kan pah' duh. Leih' zu kan chak rêng a ni o kan lai leh' kan pûpa te'n, nûla leh' tangvâl zing a kan fel zia leh' kan huai zia mi zawng zawng h' e a puanna chhinchhiiah nân an hman' a, Sawrkârin erawhchuan, zu novin a ti ve lova. tangka pui leh' hlawn tha tak leh' kumkhaw kûli âwna chu tel-na leh' huai shenna chhinchhiiah nân a hman' a ni. Ngaihtuah lo a in lâk hreih zia leh' a hlut zia chu thih ngamna khawp a ni lovem ni? Hemi 2,000 te h' râl ram a thih hlauhna hmuna awm tur pawh an ni shi o Meilawng a thil leh' rêt a thil thiar chhuah leh' thiar luh leh' a châng a kalkawngte shiam, an hua thawh ber a ni ang a. an awmna tur ram lah chu a hri shêl zia, kan Mizo ram ai hian a nuam zâwk êm êm ang. Tûn a hian zêl din a thu ngawt in kan in shawi râp a, chu chu awi tur a ni lo. Sawrkârin an mite thih an hlauh zia leh' silhên a leh' ei tur a an duat theih zia kan hre theuh shi. Chuvângin tha na lo tawp. i bei ang. Pûma zai-in heti ang hian a ti:—

- (1) "LALUEH KING GEORGE a'n a tir em ni ?
Thingpui ker kuak tuah rem ohhông a a zâl e,
Ka dĩ râl tawn tua a lo ni e".
- (2) Kan do tui ang nem thei lo a pawl ber mai,
Buangkhaw nau fa an ngên e Sâp pui vâl in,
German râl tawn tur a lo ni e".

Tha phuan thiam in neti anga an ti mai mai te hi rilru zâm nân hmanng kan tam mai, chu chu a diklo êm a ni. Englai mah-in hna thawk mite'n râl ram a râl an hnaih lo. Sipate leh an hocate erawh chuan an hnain tih kan bria.

A NAWM TUR ZIA:- I emi chancain bu a Bawrsap leh Zosâpin an shawi ang ni a ni. Bawh chu chêng 20/- thia tin an hmu ang a, tata ruk zê a chêng 20/ lăwm man an hmu zê ang a. ei tur chu chawhmeh nên a fâm kim-in (Ratio) RAWSAWT an tih hi an hmu ang a, silb-fên chu ium tak tak hlic sin chhe hman lo loh ha chhe hman lovin a thar in an thlâk shak leh zê ang. Sa pawh râwp hman lo tawpin ei tur an hmu ang. Dam taka an lo hâwn leh hmau hausa tak nih leh kumkhaw KULI AYL hma chhuan-in an lo hâwn ang. Abor ram a kal ho kha, an lo hâwn-in engtin nge an awm? Nu-pui hmêl tha tak tak an lei a, duh thingin an lei a. tumah a deh deh ngam lovin engthâwl in an awm a ni law m ni !!!

Hnamchawm dai-kil-kât a mi in nge nun'khawnawm na kan hmuh ngai. Buh bâl kan nei lo phei chuan mi-hringa ohhiar tlâk kan ni lo. Kum khua bian kuli mi kan ni reng shi, Vai buh pûk ba tam phei chuan, in hlawhfâk na tha ber a lo chhuak ti in kal châkin phe ruai ila a dik a lăwm.

Mi shawi râp leh zêldina thu mai mai awi shuh.

Sawrkâr hi Pathian hmuh theih a an ni, tih tur a ni an tih chuan kan ti tur a ni shi a, ohuvângin hreh lo tawpin he ka thu shawi hi awi ula, mahni theuhvin kan tlâw u ngaihna en tir in i tum ang. Thih ka hlau ti hi, kan pian thei chuan thi thei kan ni a, khawia pawh awm ila mi 2,000 zinga chuan tamtak kan thi ang. Mi 2,000 zinga, thih te chu i hreh em ui? Mizo huaishen chi leh mi lu la thang in eang atân nge râi muanga hnathawh mai mai a si ai mu leh laipui mu hlauh-awm loh na hmuh a awm kan hlauh ang. Makthanga.

INDONA.

Ka thian te u, kan sipaite rin'-awm aia ka han ziaik ve a, khawngah takin lo ohhiar ve ang che u. Kum 1915 March thia a hian tuifiniat a kan kal a; tin, Suez Canal an tih lawng ouawlna hmun lian tak a kan thlung a, chuta thang chuan Ismaia an tih a chuan na a khat kan awm a, chuta thang chuan Cantra a thia 7 ai kan awm leh a. Sin, kan awmna hlui Suez Canal a baw k a kan kal leh ta a; nimahshela Indona a fi-him. chauh a nih avângin mihring tamtak kan la hmu lova. Tin, 1916 March thia a hian Elset an tih a a chuan kan awm ta a, chu hmun a chuan thia thum chavngin Rêl an shiam zota mai a a, hmun tam tak a Rêl a kal thang thei ta mai a. Tin, in-kah huna bihrûk nân lei te hi an lai a. Tin, 10 th July 1916 heni ni hian German thlawh theihna in halpuah thiak turin a lo kal a, chutih lai chuan kei chu zang thal hian ka lo mu a, ka hmuh vele chuan kan thlawh theihna a ni lo tih ka hria a, chuveleh ka au vak a, ka ru zawh vele chuan, hâl puah an rawn thlak a, a ri ta dur dur mai a; mahshe mihring kan thi ngai lo. Sakawr leh sanghawngsei an thi thin. Tin, a lokal vawi hnih

na a chuan saipai in an lo kâp a, van lam hian en chu-
an saipai khu hi a darh nuai mai a; ka zâwng an kâp
fuh ove; nimahshela an lokal leh ngam ta lo.

Tin, chami hmun atang chuan tarik 11 July 1916 a
hian kan awmna mui cantra a chuan kan kal leh ta a.
Kan awm lai a ramhnuai te chu tûn a chuan Bombay
rê, e awm hmun a ropui zâwkia an lo shiam ta mai
a, a ropui zia leh mihring tam zia mai chu a mak ên
êm mai a ni: mêl 150 a thuan mui gin kan awn
khat vek mai a ni. Tin, thawhteihna in ô lai a awm
baw a, chuta chuan France thlawhteih a hiar a awm
a ni, an thiam êm êm mai.

Tin, chami hmun cau kan han then' chuan Australia
sipai te an o awm a, tlâwm an gai êm êm mai a,
kan bungrua te chu m o thiar pui thuai thuai mai a.
"Thih hi ka peih reng mai a ni," an ti theub mai a,
an lawm awm êm êm mai a ni.

Tin, cha chin lekha a sipai heti zât hi an bo an tih
te hi keini zawngin kan awi ngai lo a ni. Indona pawh
hmuh phâk a kan ruat hek lo. Saipui mu lian pui pui
hi kan ngah khawp mai a, mihring han tih rual a hian
ka ruat tawh lo, keimahni lamte an man ka hie ngai
hek lo, anmahni ho chauh hi kan khalh duah duah mai
thin a ni.

Tin, eitur te hi chu a awm rei mai mai a, Hapta
khat a Sikret bawm 4 kel sa Sêr khat. Lâwng hnute
tin 2 kan hmu zêl a ni. Chutianguin eitur kawng a
chuan a nuam êm êm mai a ni, thiantu u, hetiang a thil
ropui hi in hmuh ve a ka duh êm a, in kal ve nân ka
it ngawt mai. Dam takin awm ula, In thian

Vêla,

LEI THU.

Thil thalo nuna hnâr pathum te chu:— o uak tui leh lei a ni ti tih a hriat a. Lei hi lo neinde tân en kawl leh ngaishak ngai ber a ni. Boruak thu te leh ruah tui te a hmu 'mai theia, khawia pawh an an mna apianga an in ang fo. Lei êrawh chu a dang a ena gin thil to nun' nân a hmant'âk loh thuai pawh a ni thei.

LEI SHIAM THAT DAN:— Lei zawng zawng te hi lung chang keh sawm nawi a shiam a ni, ve' thaw a, khawvê a hian chutiengin eng lo hi a lo hek hret hret reng a ni. lei chu ruah in a kal pui a, luikawr ruam a emaw, lu kam zâwl a emaw, dîl a te emaw. tuihinriat mawng a te emaw a tâwp a a dah thîn. Tuihinriat in hmun tamtaka khawmual a lo chhuh shak thîn. York-shire leh Essex tui pui kam te chu kum tinin tã gphelin emaw a ti hek zêl. Luipui te'n amahni kuan te an shiam chawp a; tin, zawi zawi in an ti zau in an ti thûk deuh deuh thîn. an mawng te zau tak a an siam thlengin. i êng luikawr kam tuak-ruam a te hian hmân lain a lui shau' zia vaukam a lei in chhawr-dawh a te hian a lang. Tlâng rama chuan vûr a lo awm khawm a, ama rihua in a lo in ti sak a, tuikha'a a lo chang thîn. Fêng vûr te hi phai lamâ a tawh thla a. Lung pui filawr te a lo ti keh in lungpui te kawr a a shiam a. Vûrin thil nawi te a ti shawm a, vûr chu a lo tui in ram zâwl lama te a lo luang ral a, a hnua lama lui phai, amah vûr pawh chu a zuk tui ra'rhina klân a kal puia diak dip zawk te vûr tawh hnuaia mi chu vûr tawh chuan a lên bova, ram a'a deuh thlengin emaw. tuihinriat thleng hial in emaw.

BORUAK HNATHAWH:— Boruak hi thlai tan a

tangkal tur a ei siam ta a ni: oxygen leh carbonic acid
 boruak tui khain a pai in an zual ber, insak na lungte
 hi i chuan chhuah chuan a tir a lung kil te a hriam in
 a pang te a mām leh rual in i hnu ang. Amah erawh
 chu kam rei lo e a china lung kil hriamte chu a lo
 mām in a pang te chu a lo chik nik nek ang a; tin,
 a chāngin lung phuhlipte chutiang tak chuanin lungpui
 changber, Granite leh Basalt lung meuh pawh boruak
 hna thawh avāngin a lo keh shawn tain. Thir emaw,
 kahpathir emaw, “chemte” ti ia, boruak a hnutchhiah
 ta mai ilangin, tui êkin a lo bawh ang. Hemi tui êk hi
 thir oxide a ni. Po nak oxigen in chem chu a lo
 bawh a, tin, hemi englo phut shen nghet lo takin a lo
 shiam a, chu chu eng’ovin sham takin a khuih-fai thei
 a; tin, heti hian lo awm tir reng ilangin chem chu a
 pum in a lo ei zo ang a, thir tui êk shen a lo ni mai
 ang; chinai tlang rawh him boruak a lo dah ilangin, a-
 mahin tui a hip hmasha ber ang a; tin, tin chutah car-
 bonic acid a hip leh ang a, carbonate chinai phut emaw
 tlak vâr emaw a lo ni mai ang. Oxygen leh Carbonic
 acid hian in chutiang chuanin thil tamtak chung a hian
 a ti a, a huawn-in a ni zual bik.

ANTHUR HRUI SIAM DAN-

Mizo hian lo kan neih apiangin Anthûr kan chng
 thin a; amah-erawh chu a huah mai lo chu enga mah
 kan chhawr lo. Tin, vai ramate chuan anthûr hna te a
 tlāk kawlh zawh hmain an sât khawma (shah hnu chuan
 ni 2 emaw ni 3 emaw pawh awmsela apawi lo) ui pum tia
 te, uipum sia lian zawk te pawh in au têt khâwma lui
 emaw, dila emaw anchiaha, apil thei natur in Lungin an
 delh beta; chutichuan ni 10 dau zê’a emaw an ena apil

ohlia chu tui in, a chiah tawih kim veleh an hika, tuta an
sufai a hruai chu kèl hmul ang mai a dip, nēm tak a lo
ni a, a hman a nawm zia mai chu, hruai kên a herh
a te leh thil daug a hman' a tan.

Anthur te hi lova kan ching reng reng bawk shia,
chu ti chuan a hruai te hman-na châng lo hria i ang in,
harsatak in hruikhaû hih tur ram hnuai a kan ziwng
tawh lo vang a, hruai kan ngah thei zawk theuh bawk
ang.

Dohleia, Saito.

PU THAWMA CHANCHIN.

ELIZI'N A HUM THU.

'Nula phkhat len tlangvâi chu' hlim takin zia kna
pindan a chuan an in be dâu a, chu pindan chu' elizi
luhna pindan chu a ni a. Vaw leh khat a hian an pû-
tar onn kaw-gka a hian a lo dâk a, an hnêna, "Nulatê
u, chaw ohhumna in a in lo kal dâwn ang em?" a ti a.
Nua chu a kal ta a, a kal veleh chuan, a pasal a ko
va, "leilele ani lo kal ve ka dub e," a ti a, a pasal
pawh chu a thova, chaw ohhumna in a chuan a kal ve
ta a. Tin, Elizi chu thutthlêng pahnih kâr a a thu' a,
a ke chu a pân a, thishen chu a ohhuak a; chutichuan
a thu hiê hê mai hi a ni a. Chu in hotupa chu a lo-
kal a, a thâvk a la a, ngawi reng hian a awm reng a.
A nupui leh a chaw ei shiamtu chu lo kal pein sha
hian an awm e g tawh a, an upa erawh chu Harry
chawi-in, a ke te a vaw' avângin pheikhawh lah maw-
za bun tir-in tûl hiê bawh a. Chu nula chuan, "Thil
shiam rethei," a ti a, chu veleh chuan Elizi chu a lo
meng ta a, a hmai chu en pawh hlauhawm khawp hial
hian a lo awm mai shi a. Tin, Elizi chu a zuang tho
lawh a, "Aw! ka Harry, an man tawh che'm?" a ti a.
Chutia aw a hriat veleh chuan, putar khûp a a ma chu

a lo zung tho ta thua. a, a pang leh lama chuan a hau bei rawk a. Ani chuan in, "Aw! heta hi! heta hi!" ti in a fâwp ta ngawr ngawr mai a. Elizi chuan, "Ka pi!" a ti a, a awmua in nu lam a hawi reng a, "Min humhim rawh," a ti a. Tin, chu nu chuan, "Heta zawng tuman au ti-na lovang che, hlau ma ta che, i him ang." a ti a. Tin, Elizi chuan, "Pathian-in mal a s'awm shak ang ohe u," a ti a, a hmêl chu lung-ngaih avângin a dur khup mai a, chutih chhâng zawng chuan Harrya chu amah thlamuan turin kal a tum a. Tin, chu nu chuan, "Heta kan awm chhângin i hlauh a ngai love, thianse vek kan ni a lăwm, khawi a fang in nge i lo kal, mi' hrih rawh?" a ti a. Tin, Elizi chuan, "Lui râl dang atangin lokal ka ni," a ti a. Mi tha chuan, mak ti êm êm hian, "Eng tikange?" a ti a. Zân in a hian a ni," a ti a, ohumi chuan, "Engtinge i lokal?" a ti a, "Tui khal chu chu ka kân a ni," a ti a. "Lui chu i kân a ni maw?" ti-in a zâwt a, Elizi chuan, muang takin, "Aw, lui chu ka kân a ni a; chutichuan Pathian in, min tanpui avângin chu lui hlauh awm tak chu ka kân thei a ni, ka huung lam a hian min rawu um zêl a, min um phâk lek lek pawh-in min la man hma-in heti ang hian ka lo thleng thei ta a ni, kawng dang réung awm shi lovin," a ti a. An rawng bâwtu pakhat hian, aw thûm deuh tak hian, "Aw! chu lui chu a luang kawî ngiai nguai mai a shin, a bleuh apiangte pawh an tla' hlum thin," a ti a. Elizi chuan, "Kei pawh chutiang chu a a ni tih ka hria' e; mahshe-la ka lo kân thei ta mai mai a, thih loh lah hi engmah mai hi hma bâk awm tawh-in ka hre lova; Pathian mi tanpuina a vâng chauhvin heti ang hian him leh in

hmú t'lang thei-in ka lo ohhuak thei a ni, ohutiang chu-an ni shuhsho'a chuanin ka thih tur zia ohu hriat sha a ka ngai a ni," a ti a.

Chu mi fha ohuan, Bawi i ni em ni? a ti a. a "Aw, ka pu," a ti a. I hotu te nupa i chungu an fha lo-deuh em ni? a ti a, a zâwt a. "Tha lo shuh u. I a tumah mah fha lo an awm lo!" a ti a.

"A nih loh leh eng a tinge i in chu i rawn kal-shan, shi, eng a tinge i t'lan bo, enga tiuge chuti g hlah-awm zinga ouuan i lokal le?" a ti a. Elizi ouuan ka nau hi mi hral shak leh mi lâk bó shak daih hi an tum a, kau hmah leh tawh tawp loh na tur ramu hian kal pui an tum a; chu chu ka plial loh avângin ka tâu bo pui a, a tham a êng thlu lovin, anni ouuan min tawn um-pawhin mi umpha' thei lawk lova, chutiouuan ka suang vak vak a, lui chu ka kai thei ta a. Lui chu ka kâu dân te pawh eng ang nge a nih engmah ka hre lo; mi pakhat erawh ouuan lui kama mi tanpui hi ka hria a," a ti a. Chu chanchin ngaithla tute zawng sawng chu an mittui a tla ta nguah nguah mai hlawm a. Nula hian, "Khawî a nge kal i tum, mi rethei? a ti a. "Kanada rama, chu chauh chu ka ram hriat ohun a ni shi a, ram dang hriat nei hek lo i!" a ti a. Chu nu ouuan lunggâi tak hian, "A ni tak e, a hla hie mai a ni; mahshe kau tanpui hrâm ang chia, i kal thei ang chu" an ti a. Elizi ouuan chuta kal a tum a an tanpui dâwn tih a hriatin a châk leh znal a. British in bawi neih hi an duh loh zâwng a lo ni bawk shi a. Jawrj (George) pawh hi kal a tum bawk a ni a. A mi fha pakhat khânin a nupui hnêna "He ti hian a him thei in ka ring love, chu ram hla taka ouuan mi tan then

khat an awm ka hria an lo tawpui ang che ka hria e," a ti a. Chutianguin he ma ngilei hian tawla'in a hmuh shak ta a eng tai pawh a kal peih sha reng mai hi a ni a; chutianguan taw a'ifir a chuan, an chuanga, Elizi leh a fa a kal pui ta zel a, au kal tumaa ram a in engemaw te tak te a huan an va thieng a. An kal chhuah dawn lai a tawpuitute nupa chuan, tangka eng emaw zat lai hi an mi tha hrilh te menna chuan an po' a, Elizi an lo chhawmaawi na turia.

VI. PU THAWMA'N A THLAH THU. Chumi hnu a chuan, Pa Thawma in a chuan Elizi tan a thi lung gai thlak tak pakhat a la awm ta ciava. Pa Thawma hrui bo tar a tawya a kal ni chu a ni a. Pi Kloi chu zing takin a lo thova; tin, Thawma thawmhawte chu a shu fai a, a iun chih a, tha takin a dah ta a. Tin chumi zawh a chuan tukthuan chaw a chhum a, a pasal duh tak tan chuan tukthuan hnunung ber pawh a chhum tur hi a ni reng a. Dakin a chuan a tahna avang chuan a mit chu a lo shen ta deuh deuh mai a, a hmai a te chuan a metui a ta ta nguah nguah mai a. Thawma chuan, lung gai takin, "Hun hnunungber a ni," a ti a; mahshe Pi Kloi chuan, a chhang thei tawh lova; chutianguan a thu chawt a, lungai-in a ngik vak a, a kimki ta tlat mai a. "Kan tuar tur a ni awm e, nimahshela Lalpa, Entinge ka tih cheih ang? Thil tin reng hria' ilang i chenna te, nen emaw, i awma lam hawi dân turte emaw tal pawh hria ila, heng ka pite hian 'Kum khat emaw, kum hnih emaw lai a te chuan, kan la lei let leh thung tur che,' an ti a; mahshela Aw Lalpa, Chhim lama kal chu tumah mai lo kir an awm tawh shi lova". Tin, Thawma chuan, "Pathian chu heta a awm ang bawkin chutah pawh a awm a lawm," a ti a.

(Awmael.) Chawngchhingpua.

MIZO LEI VAI

HANCHIN BU

BU 3 NA

MARCH 1917.

A man kum khat
chieng 1/- chauh
ani.

Editor (Enkawltu)--Makthanga, Aijal.

Publisher (Chhuahtu)--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

A CHIHUNGA THU AWM.

Kristiani Sakhaw Thanzia.
Thu Fing Tawi.
Thlarau Grem Hmun.
Dardanelis a Inka Thu.
Sakei Huan zim Thu.
Rallang Rama Leileh Dân.
Indona Thu

Pashona.
Chawngchhingpuia.
Chawngchhingpuia.
Pakêla.
Thianga.
Doo eia.
Zosâphluia.

KRISTIAN SAKAWETHANZIA.

FAVANG LAI A HMAR LAM CHAN A KOHRAN HO TEN IN KHAWMPUI LAI A ZOSAPHLUA'N KRISTIAN SAKHUA A TAK ZIA LAI A THAN SAWT ZIA THU, A HRIELIAH THU. Isua Thawh ehna a china Pathian thu lo chhuah zia hi a zâu êm êm ani. Chutiehuan kan hriat angin Tirkohle thitih a khân a lang bawka shawi lo ila Pathian thu a vâng in khawvêl hi a lo danglam nasha êm êma. Kau hriat angin Antiokeia an milem biak te Diani te pawh kha Pathian thu a vâng in a lo bâng ta a Rome Sawrkâr hnuâi a hian ropui tak in lina a thawka Europe (Sapram) lama pawh Kohran ho lian pui alo chhuak bawka. Titi a kan hriat angin Isua zuitute leh mi dangte chuan, heti hian an lo tlawh a Andria'n Khaw chhak lama a tlawh a Thawma'n India ram a thleng, Marka'n Alex-andria kua a Jakoba'n Spain ram a thleng, Lazara'n France ram. Tin, Paula te leh Josefa, Arimathais mi te khân England ram an thlengin a ring.

Kum za bi hmasha a khân (chu chu A. D. 100) Rome Sawrkâr hnuai a Pathian Thu nasha takin a thleng a. Thliarkâr pakhat MALTA Bawrsap chuan Isua a ring a, Kupra thliarkâr Korêltu laber in Isua a ring bawka, Rome Palai pawhin. Chu lo pawh Korinth khua a Tangka Vawngtu pawh in Isua a ring bawktih kan hria. Mi lian fê fê in an ring tih hre mah ila, mi ohhe ring an tam zawk êm êm a.

Kum za bi hmasha a khân, Kaisara (Rome laber) hovin nasha takin an ti duhdah a. Rome Sawrkâr in rorêl dân tha khawvêl a an chin' chhuah tawh avângiu hetiangin tihduhdahna lo thleng mahshela a mai maitih an ti lo; an suah-shual leh an huat thlalâk vângin an

ti duhdah lo. An Lalberte Pathian angin embat an bakin an be tur a ni, ohumi duhlo apiang an hrem thin a, an ohawi tir thin a. Pathian thu an awi ngawt a-vângin an ti duhdah a ni lova. Lâisâp in a zâwt vél a, “Eng thu nge, Eng thil nge in tih?” a ti a. “Dân tha kan zui a ni,” an ti a. An dân tha apiangte an thil. tih fel dân leh Pathian thu awi kawng nân tna zawng zawng an en tirin an hrilh hnu a chuan, “That zawng a tha lile, a sualna ka hre kher lo; mahshela kan dân a kalh avângin Lamber ka thien’ ang,” a ti a. Chûng tih dahna zing a pawh chuan. Isua laichinte pawh an tel awm e. Lamberin mi’ lal khah ang, tih pawl a hlau riru a ni thei e; tin, chumi kum za bi chuan LOMTIA in Pathian thu awite nasha takin a ti buhdah a mahshe Kum 100—300 chûngin Pathian thu a lo pug nasha hê mai a, Mesopotamia lal pakhat Abzarha chuan, Isua a ring a Edesa khua a chuan Kohranho thahnem fê an awm a ni an ti. Tûna maktaduai ai in an tam tawh ang.

Tin, lal then khat chuan, Kristian te an tan thin a, then khat pœi chuan, Pathian lehkha bu te hi an vawng thin a, mahshela lal Pathian thu awi lo an to chuhah leh vereh hian an hâl leh mai thin a. Lal pakhat Perova chuan, nasha tak in a lo ti duh dâk bawk a, tin kum 299 a chuan, Markus Orelia chuan mi in “Pathian thu awi in ka thi peh”, an tih hian an lah lul a vang ngawt ni in an ring thin a, Tin hri te’ thil rapthlak te lo thlang kher she la; Kristiante an mawh-ohhiat zêl thin. “In Pathian thu awi avângin, heti-an in kan tuar a,” ti-in an vau nek thin a. Tin, Chira ram a pawh chutiang bawkin an ti. Tuihrite leh

bawrshâwmna lo thleng shela, "In Vai dân thalo bawl-hlawh a vang a ni". an ti thîn a, Pathian thu avângin thil khawlo te lo awm a an rin avângin. Tin. mi pakhat a hming 'POLYCARP mi fel tak pakhat chu Isua shawi chhe turin, Kaisara hming ngai shâng zâwk turin an thêin a. Anî chuan "Kum 86 Isua hi a rawng ka b-wi a demua pakhat mah ka hre shi lova, eng vâng mahin ka shawi chhe tur a ni lo," a ti a. Mei in an hâl hlum ta a.

Tin. chu lo pawh chu nula pakhat, a hming Blandini an man a, an ti duh dah a, "Isua phat rawh," an ti a; a phat duh lova. "Zân inkhâwm te in nei a, in vai in in bawh-hlawh vek a ni. Thi in ti sual a ni," ti a an hau pawhin "Kan thiaughlun e" a ti zê. a. Anî pawh an hâl hlum a. Tin. tirbko pakhat kum 90 mi lai pawh an man a lung in a an khung bawk a.

Afrika Hmar lama pawh Pathian thu swi an ngheet hlê a. Tih duh dahna pawh a awm bawk a. Hmeichhe pahnih PERPETUI leh FELISITI te hi an ngheet hlê mai. Perpetui chu a pa lu tûak tawh hian a thu awi bâng a a tir a "Ka lu tûak hi khawngaih la bâng mai rawh," a ti a. (Lûtuak khawp a tar tawh te hi an zah dang lam bik in an thu an awi a, an khawngaih thîn a ni.) Mahshela a bâng duh lova, "Kristian ka ni," a ti tlat a, a nuța chu bâng lova ngheet deuh deuh zâwk turin a zilh a. Tin, Felisiti pawh chu a nat lai tak in an rawn ti duh dah ta a. "I chak lo hle shi a, i bân loh chuan sakawih huêna kan paih âwm shi chia, eng tin nge i tuar theih dâwn?", an ti a; a ni chuan "Tun a hian mahni mai in hreh-awm ka tuar a, chutih hunn erawh chuan MI pakhat in mi tuar pui ahg a, ama a

zâra ka tuar thei ang," a ti a. He hmeichhe pahlin ni bâwng kawilkan tauh hlum tir ve ve ta a.

Tin, kum za bi thumna (A. D. 300) lai a. D. KIAS lai lai-in Kristian an lo pung êm êm a; chutichuan a ram khing dawn hial lai-in an tam a ni a. An lai chuan, an milem biak chu a bo a hlauva, "Kristian zawng zawng ka ti boral vek ang," a ti a. Rom khua a an tihkhohte chu a ti hlum a. Tin, sakei bak lo te in a hrem a; mahshea engmah an ti reh thei chuan mang ova, chumi hnu a Diakiisha a lo lai a, chumi chuan, nashatakin a rawn ti duhdah leh vê a, an biak in te a ti-chhia' a, nashatakin a hrem a. Tin, C. O. an-tina chu lai a ni a, a nu chu Kristian a ni a, ani pawh in Kristian hi a ngai shâng hlâ a. A u-nauvin a do dawn a. Kristian hovin mi do pui shela, a ti deuhva; chumi lai tak chuan' Inlârna a hmu a, Mei alh Kraws a hnu a, a hlauai a chuan, "ei hian hneh rawh," ti a ziak a hmu a. Chumi thu rin chhan-chuan a bei ta a, a hneh ta' gei a. Tin, Austria, German hêng lo ram vê hi lekha thiam lo, mi lo tak tak vek an ni a, mi dangte an rû: thin a' bawite an man a, chûng an man te zing a chuan Kristian an lo tel bâwk a, chûng mite avâng chuan, an ram chu Kristianna hian a lo pawh a, kristiante an lo pung ta zêl a. Kristian an lo muan deuh hnu a an tihkhohte lai an lo ni zêl a, kom Sawr-kâr huai a muangtaken an lo awm thei ta a.

Britain ram a Pathian thu lo luh zia chu mi theu khat in Rome sipai Pathian thu awi in Britain ram a Pathian thu shawi hmasha ber in an ring a. Rome mi te'n Britain ram ata anmahni khaw lama tlangvâ: (chu chu an bawi te leh an sal te an ni a) zawrh tu in an

hruai a. An Pathian tihko pakhat in a hmu a, "Eug hnam nge ni?" tiin a zâwt a, a nei tu chuan "Ang'e" (ang) huam. an ti a. Tihko chuan an hmêl a that êm avângin "Ang'e" tih tur a ni hi, a ti a. Tin, chu tihko chuan Britain rama tihko tih chhuah a tum a, an tir c'huak ta a.

Tin, kum 600 lai a chin a chuan Rome Sawrkâr ai a hlau-awm zâwk Mohameda a lo chhuak a, a râwng êm êm a, Kristian tamtak a ti hlum a, an lo buai an lo buai a, Jerusa em lama te pawh chutia:gin an lo awm ta a. Kum 1.000 a shin a chuan Kristian an lo danglam ta êm êm a Roman Cathoic te an lo chhuak a, malishela thu hritu te MARTA a te an lo awm fo baw.

Tin, Eng'and rama Pathian thu lo pun' zia chu Protestant Pawl avâng a ni ber a, cau chu kum 300 lai a ni ta. Tin, kum 100 lai a ni ta, ram dang a mi tih chhuah an lo rawt a, chutichuan India rama hian Doktor Carey an tih chu a lo chhuak hmasha ber a. Nasha takin a bei a, Pathian Lekhabu te a lo letling hrâm hrâm a. Tin, kum 80 emaw lai a ni ta, Welsh Pawl ho hnêna Khasi ram thim zia chanchin an hriat tir a, chutichuan an rama kal turin then khat an lo in pe ta hlawm a. Tin, kum 25 aia tam lai a ni ta, Sâp W. Williams an tib khân Khasi ram ata Mizo rama kal a châk ta êm êm a. kal theihna turin Sawrkâr a dil a, a lokal ta a. Pathian Tihko lokal hmasha ber a ni a. A lokal chanchin te ka lo chhoh lai in ka chhiar thin a. Tin, W. Williams sâp chu a hawn' thlâk in Khasi ram leh phaitual a engmah a la awm lo.

Tin, chumi lai chuan Lorrain Sâp (Pu Buang.) leh

leh Savidge Sâp (Sâp upa zâwk) te pahnh in zo ram a kal an tum ã. Tin, rei lo deuh a china Zo ram a an awm thei dawn lo tih an hriat-in an hna thawh' sha chu a reh leh mni tur chu an ui shi a,, chuvângin Welsh Missionte hnêna' lekha an thawn a. Chûng lai chuan kei a hma pawh-in Pathian thu hriltu a ka iu-pe tawh rêng a. Vawi khât'chu khawia emaw tih tur a lo awm a, kal ka tum ã, "I'haupang lutuk e," miu ti a.

Tin, khaw thenkhat a tẽ Pastor angin ka thawk a. Tin, damdawi te pawh a tlêm' a' zâwng chu ka zir uial nual a. Chu mĩ lai tak chuan "Zo rama kal : duh em?" tin minrawn ti ta a. "Duh e" ka ti ta a. mah-shela damdawi te zir rih deuh turin min tir a, amah e-rawh-chu "Rang tak a zo ram a kal thuai tur a ni," anrawn ti ta a; chuvângin hapta 2 a ka in buatchaihta thuai thuai a Tin, ka lokal lam in Liverpool a ni khat chu lehkhahu dah khawm na in (Library) a ka len' in Mizo chan chin hi ka lo ohhiar chhuak a chu mĩ leh-khabu a chuan "Sa te pawh a tam hle", an ti a. Ka in ring deuh a ni ang chu silsite pawh ka lei a.

Tin, Mizo ohanchin thu ka lo ohhoh na, a te chuan ka ohhiar ka ohhiar a, sa kah tur awm a hnêk hnêkin pakhat pawh ka hmu lova. Tin, Mizo mi thab humang an tih te lah chu hlauh-awm tak emaw ka tih nâk a lai chuan hmeichhia ang vek chuan ka hmu ta a. Tin, Tarmita hnêna te kau lênga, a hma rêngin Welsh Mission ohanchin te a lo hre tawh a, chutiachua ka awm chu rem a ti ta êm êm a, "Hmun te kan la ruat shak ang che u," min ti a. Chûng lai e an tûna Thingpui huan a shâwn kan awm a. Tin, tûna kan awmua hi min pe ta a ni a.

Chutiang chuan Jerusalem ata Zo ram thleng hian
Isua, Chanchin tha hi a lo thleng a ni. Heliang hian
Sâp ram a mi en nashtakin an thawh-lawm a, Bawr-
sâp hia lai zawk mah a mite an chawm chung-pawh-in
Zo ram a okat, tur pawh an lu chawm theih cheu hi a
lawm-lawm em em a. Kei i chuan, anmahni ang a thil
kau tih ve thei i, chu kan lawmna entir turin kan yel a
mite tha hriah a taimak chuh a tul a ni a. Chu chu
kau tih theih ber tur kan koki a in-ghat a ni, e
Pashana.

THUFING T'WI TI. —

A lai a cham bang'stuh:

Thu chhian, apiang, a a tui a chhant ban' an-ban'
shan mai mat hian engah kan hre ngai hek tho theuh
va, tun hnu a chuan, aphiar chhuak zel' ang-che

1. I lunelma a ril, tam chuan eitur pe la, a tui, hal
chuan in tur pe rawh.
2. I chunga ti sual tu hnena chuan, sual in thungrul
shuh la, i thim, ur na chu Pathian pe rawh.
3. Pathian khawngailma hre lovin, thil ti sual fo
tawh shuh.
4. Mahni thim in chan tir hi, bo na nasha tak a ni
5. Mani mihni' pui hmangaib tu chuan, dân a zawh
kim a ni, — mi rethei thei thla churang lo vin.
6. Mikhual hnar hmang te chuan, Abrahama chan
chin ngaihtuah rawh she, mikhual hnar hmang lo
pawh in ngaihtuah bawh rawh she.
7. Mikhual ti duh dah tu chuan Sodom khua te chan-
chin hre hrâm rawh she.
8. I sual nei reng chunga i thih dawn chuan,
nghawngkawh nên puak phur turin i chhuak, tan

chauh a ni.

9. Pangpār māwī tak pahñh te chu hre'chiang uayh,
i'thiang suai pah dah ang e, khawvèl pāk pār
chhu a lāz a, a chhuai hma a ni.
10. ti chhuai lai thhâng zawn hi. Inrinniri tan a ni
reng a ni.
11. Chaw tui ber chu Pāthian Lēkhabā Thu a ni. I
hmēma hnēna ti suai na a i rūlh loh chuan, Pāthi-
an in a rūlh sak ang chia, i chūngā anī suai lai
a lāshin-ur, māsha em em ai khān, Pāthian chu a
thīn-ur zawk tih hre' reng la.
12. Ratnān thū awī loh hi ātna nashā ber a ni.
Hēng thū shawn leh patñh chūngā chian Pāthian
in thū nēl rawh thē. Amen.
13. Chhuat lai zawl a hmēahhē pengchēng tak awm
pui ai chuan, a kī khān a māhni chauh a awm
a thā zawk.
14. Khawizū in tam a thā lo; chutiāngin mihring
ropuina hi ropuina tak a ni lo.
15. Uī in a luak a ei āngin misualte ātna chu a ni.
16. Mī dawī chuan, "Khawī a pawh sakei bakuei a
awm, kawthlār a pawh a awm", an ti.
17. Finna chuan, a in a shiam thei.
18. Mī fel chu shawn-in a awm ngai lo, misual erawh
chuan leilung a luah lo.
19. Mī fel hmui chuan, ngilnei takin a a hre thīn a;
misual ká erawh chuan a chawh buai thīn.
20. Mī ver ther chuan, a ká in a vāngtē a ti khaw lo
va; nimahshela awm fel dān chu a hre yek.
Hēng thū chāngtē hī ho takin lang mahshela, khūn
tak a in ngaihtuah chuan, a dik hīē theuh a ni.

Chawngohbiingpuia.

THLARAU HREM HMUN E. GTIN NGE IN PUMPELH
THEIN ANG? Math 23. 33

Uuau te u, engtiunge **Gehena** Rorelna chu kan pumpelh theih ang le? Kan Mizo fa te pawh hian chu rorelna chu kan blaah tâwk chuan kan hlâu in kan e thawitham nial nual baw a; ohuvângin thei leh thei lovin hnamchawm fate pawh in khuang chawi an tum hrâm hrâm a. — "Thangohhuah chu Pialrâl fairsa in an ohâwm" tih thawnthu a an shawi hi kan briat a vângin.

"Tin, Thangohhuah ve lo te chu Mitthi kawng pâng tin reng in zawm a chu Pawla kawt a a ohuak vek a; ohuvânin. Pav a chuan Thangohhuah ve lo te chu a lo sai thin a, a sai tawh hnu apiang te chu kum thum an ngawr thin a," kan ti bawc thin. Chu kum thum ngawrna chu mitthi khaw lama pawh râpthlak êm êm leh tihbai awm êm êm ni in kan ring rûm mai hlawm a. Heta Pawla kawt lai a kal tute chan a in ang lo hian in Pathian Lekhabu a "Mi tin an thil tih ang theuhvin an ngaihtuah ang" tih siak hi a awm tawh reng a. Mahshe a la hre ve shi lo tih a entir.

"Pialrâl a awm" tih hi Mizo thawnthu a chauh a awm a ni lova, hnam tin thawnthu a shawi a ni. Mizo hi chu a vê lek kan lo ni zâwk a. Hnam thenkbat te chuan, 'Mei Pathian, tui Pathian' an ti. Pathiau a a pui hi an ngah mai a ni. Chûng zo zai Pathian awm awm a ringtute chuan, Pialrâl hming mai phei chu an hria a; mahshe he chatuan Pialrâl, kan Lal Isua mi' kawh-hmuh hi hre ve tlat hek lo. Hmâna Pialrâl in leh ram lam a thangohhuah a zawn' hmuh theih ni a kan rin' kha, mi ohhe tân phei chuan, tlin' zawh pawh

a ni lo, dik pawh a dik bawh hek lo; Chuvângin he Pathian Lei leh Ván Shiamtu meuh hi biak erawh-
chuan, 'Mei Pathian emaw, Tui Pathian' tih a ngai
tawh lova, chûng zawng zawng Pathian chû a ni zâwk
vek mai. Tûna erawh chuan shên'sho rêng rêng ngai
tawh lovin, rilru ti shêngsho zâwk ila, Pathian Piatrâl
a kan chêng vê thei tawh ang. Chuvângin ù-naute u,
tûna hian enge in la ngha? Kan Mizo thu fingtawi pa-
khat-in, "Zan khat tui shik lem sual pawh tawh theih
a ni," tih emaw, "zan khat mit chhin," tih emaw,
hi ngaihe ta che u le! Pâwla kawtlai kan thlen hma
in Pathian kawtlai ropui ber mai chu thlen' hmabak i
tum ang u!! Chuti tal a kan tih loh chuan, Engin ge
thihna ro-êi hua tur chu kan pumpelh theih hleih ang?
Chawngchhingpuia, AIZAWL.

DARDANELLES AIN KAH THU.

Aigupta ram aţangin Dardanelles (Firing Line) in
kahna hmun a kal turin September ni 9/1915 ni hian
meilawngin Mediterranean Sea (tuifinriat) a kan kal tan
ni, ruk leh zan nga laia zinga kan va thêng a, chhuna
ka ngam a nih loh avângin kan châwl a, zân dâr 2
lai a kan va thleng a, kan thlen' zân chuan engmah in
kah leh buai a awm lova. A tûk a chuan, awm tum n
kan khuar vê ta a, kah ngam a nih loh avângin puan
tute thlân angin lei kan lai khuar a, theirêt puan kan
zâr a, mahni in kan awm theuh a ni a. Tin he ram hi
ram chhe tak a ni, tlang shâng pui pui hnim awm hlei
lo, a ro hian a ro veng vung mai a ni a; tin, tui-
finriat kam a hian tiau pho zâwl tlêmtê leh tâng
hniam tê tê a awm a, chu chu kan tanna a a ni, tuifu
riat oju kan tanna hmun a ni bawh a. Tin, kan

chhak lawk a chuan tang dung shei tak. shâng tak a awm a, chu chu kan hinêma te Turk leh Bulgar awm na chu a n a, anni chuan min chhak kah a, keini'n kan chho kah a, in-ep tuak tak. in huaih takin kan awm a ni a; hemi lai hi thlashik lai a nih avângin a vâwt êm êm a, vûr te hi a tla' chum chu a, ruah a shûr a shûr bawk a, thlipur lab chu chhûn zân zawm in Chawhi kâr huih lai chu a tleh bawk shi a, ni huih te a bâng a, chutiang bawkin a tleh leh bawk thin a. Tin, kan thien' achin ni thum lai chin a chuan in kah a lo tan leh ta a, chûn a hi chuan, ni êngin lai pui hîr in kan in kâp tin thien a ni a; tin, thiam a lo ni a, dâr thum lai atângin zîng dâr i lai a bân' châng a awm. dâr 9 lai atâng a thiam dâr 2 lai a bân' châng a awm a, in kah loh ni tin pawh a awm bawk thin lo; indona a ka la tel ve ngai loh avângin in kâp nasha hlê-in ka hria; kan Mîzo in kah lai te ngai thuah chuan.

Tin, kan thianglam lung den' phâk lek hi kan tan na a ni bawk a, râl kah lawng 10 lai a awm a, kau lawng an kah chhiat chu a tê leh a lian chhiarin 5 lai ka hmu a, tui thûk lam a thlen' hma in vaukam thûk lo lam an lo thlen' hman thin avângin a chanve te a pil a, a chanve te a lêng a, lui thûk a pil erawh chu a lau' loh avângin Chiang takin ka hre lo. Tin, tui fâwvin lawngtê te chu 3 lai vaukam lama a puih chhuak bawk a; tin, zâna kan in kah nashat zân chuan khâwnvâr alh thlâwk thei-in kan in ên' tuak thin a, ârsni thlâwk thei ang hian atir a chuan a lo thlâwk êng pep pep a, a shâng deuh deuhva kan zâwn lai a thien' hian chhawihfa thlâwk angin a lo lian phut a, êng êm êm hian minrawn êu' thin a, keini pawhin an-

mahni ai chuan kan nei tha zâwk bawk a, kan ên' ve
 thin a. Tin, kan in kah zual lai tak te b'ian Turk si-
 p'ei chuan an silai an paih a, kan lama an lo tlân mai
 thin a, "Kan ril a tām" ti-in.

Pakêla,

Indona a kal.

SAKEI HUANA ZIM THU.

August ni 12/1916 hemi zâna hian Serûala in hnuai
 a sakei a lût a, vawk a seh a, a tir a chuan sakei a
 nih an ring tova, a thian te nêu an in seh emaw a ti
 a, au âuva, a reh ta a. Tin, reilotê a chuan sakei-chu-
 an in hnuai a chuan vawk chu a han ei ta mai a; chu
 ve eh sakei ani tih an hre ta a, in hnuai chuan kan
 hual dawna, mashe a tlân ta a. Tin, reilotê chawbêi
 hmin emaw chuan chuan Seruâla kawt Vânlûta in hnuai
 chuan sakei chu a lo lût leh ta mai a, Vânlûta vawk-
 pui chu a seh leh ta a, fei-in chhant chunga tang chu-
 an an zuk chhun a, huan lama a lût ta a.

Tin, a tak thai lam a chuan Seruâla leh Thawng-
 phunga kâr huan a chuan vawk a seh leh a. Chu ti chu-
 an kan zim ta a, silai in an han kapa, a kâp tu chu
 Selkunga a ni, a hliam chu an chhun nawk nawk mai a,
 Thangvaka'n a chhun hma sha ber a; tin, Zahnyun'n
 kut in a dek hma sha ber a, a lû chu an in chuh a,
 hauhnung zawk mahshela a chang zawk ta a. He sakei
 hi a huai êm êm a, a thih ai a ni ang, khawlai a sakei
 zim hi kan hre mang lo a ni,

Kan khua a hian sakei a tam êm êm a July ni
 25/1916 hemi ni khan pakhat chu kan ti hlum bawk a.
 Tin, May thla ni 10/1916 hemi ni khan Lamsinga'n kaw-
 ng a silai in kar an shiam a a kâp bawk a. Tin June
 thla ni 28/1916 he mi ni khan Lamsinga bawk chuan

kar a shiam a, keipui a kâp hiam a, thi ngoi tur hi a ni a; mahshe kan chhui thei ta lova. Tin, nikum 1915 October thla lai kân, Lâmsinga bawh hian, kar a keipui a kâp hiam bawh a.

Tân lai mi a chuan, kan khuate tlangvâl hi an huai êm êm mai a, kan khu a tam a; kan in chawi buk o a ni. deuhva mahshela an huai rêng rêng a ni. Kan Mizo dân-in huai hi a ropu êm êm bawh a; chuvângi khaw dang tlangvâlthe pawh-in hêngli lo hria' shela. an tân zira t'a tak a ni in k'ring bawh a.

Thiang, K. C. J. (Hmâc Labura khua)

RALLÊNG RAM A AN LEI-LEH DÂN.

Kan Mizo ram a hian, kam tin tote a hian-in hmun dang zêl a kan vât thîn a; chutichuan, kum tin-in ram te a lo hian-in, a lo chhiat deuh thîn avâng hian, tûna kan Bawrsâp (Mr. J. M. Hezlett) hian, kan Mizo ram that reina tur, kumkhua a lo t'a tak te hmun khat a kan neih reng theihna tur a ngaihtuah êm êm a, Mizo ho hi min khawngaih avângin.

Chutichuan kum 1,915 favâng lai khân, ama hovin Rallêng ram a an lei leh dân en turin kan kal a. An lei leh te chu hmun tam tak a mi kan hmu a; an (Rallêng) ram chu Mizo ram ang bawh a tlang ram a ni a; chuvângin ram zâwl leh tur an nei bîk mang lo; tlang pang a hian râhkâ angin a chhawr dawh-in an shiam a ni, Tui lăk tur a chung a a awm phawt chuan.

An lei leh Bial shiam dânthe hmuh-in hna an thawk nasha êm êm tih a hriat a; chutichuan hmun remchâng mang lo hmun âwi deuh a te chuan, bial têtak têt têt a dung shei deuh a vâng erawh tawng lek te pawh-in an shiam a. Tin, chutiâng a hmun rem lo a te chuan,

lung nasha takin an tiang a, bial zau deuhte an siam bawk.

Tin, he lam a lan lo hawn leh hnu-in Bawrsâp in Râlêng pahniñ an (Râlêng) ram a lei-leh dân zirtir turin a kova; obutichuan hmun thenkhat a te an shiam a, eu tir na turin; kum, 1916 a khân. Tin, keni pawh in heta Lunglêng khua a kan shiam bawk a, dân en tir na tûr a ti ngawt kan nih rih avângin. Râlêng uh dân angin bial kâwm thlang lama te lung kan tiaga; a za, chuan hâk fawng hmun emaw a ni âwm e, kum 1916 a kan lei leh chu.

Tin, a lei-leh tan dân chu hmun zâwl a nih loh avângin a lei chung tha kân ui a, lo mawng bera bal kan han shiam tan a: tin, a mawng bera bial l kan zawn a, a chung mi kan shiam leh dân in, kan siam na hmun tura lei chung tha chu a, borai mai mai a, a buai, a, bial peih pha chung a kan dah tha a, chutiang zêlin bial dang kan shiam dân in kan ti thin.

Tin, kan bial shiam te chu, a then te chu a ko thlang lama te chuan mihring dung oheu te pawh a awm; chu avângin lei ril shen tak te pawh kan lai chhuak a, buh payh gi a tlin' thei kan beishei mang lo thin. (Tin, Râlêng erawh chuan "Lei-leh tir kum in buh a tha mang thin lova, a rei veleh a tha telh telh thin," a ti a.) Tin, April 1916 thla in buh chi kan kui tiak a: Jure 1916 thla in buh tiak chu zai l zêlin khap dana kan phun a, 'chutia' tui chim reng a lo nih avâng in, lei shen tak mahshela tui-in lei chu a lo chiah tha a, tiak lei ang deuh thawin a lo awm a; chutichuan kan beishei aia buh te a lo tha ta zâwk êm êm mai a, pêng te pawh 5 te 10 te in a lo nei thei a.

Tin, Râlêng in "Lei leh a hlui hnu-in a tha zâwk thin," a ti hi a awi awm êm êm a, kum 1915 a an lei leh kan va en te chu, an pi leh an pu chen a mi tawh

te pawh a ni t'wh awm a mahshela buh te chu a that zin mai chu.

Kum 1916 a kan lei leh ohlin na kan beishhei ai a, a lo that zawk em em avangin kum (1917) in a hian mi tam deuh in Lung'eng khua a hian lei leh tan kan beishhei ta, thin tangkai tak a ni in kan rin' avangin.

Tupawh theia g a lei leh bi in khaw sama shiam duh in awm a, a-dan in hiat loh chuan Lung'eng khua a kan lei leh en tir na tun a kan shiam hi, lo en ula, a tih dân in hria ang. Tin, a' eh a i lokal thei loh leh a limon a pawh kan hian hrit thei zel ang che u.

Avangin hnam daifg chuan taima takin hna an thawh avangin an chiah te thlangin an pi leh pu hna thawh khu awm takin an la chhawr pha thin a ni; ka lêng hovin pi eh pu lo shiam sa-tôn thienga an rin fo angin tûn atangin neting li lo ti tan ve thei hrâm hiam ilangin nakin that'g that'g te ah lo la awm ve ang.

Ohleia, Sailo.

I DÓ A THU.

Tân thla hian Indona a, thu that tak a lo thlang a. Nikum Kutel-amara kan hloh khe, kan man leh ta. Turk sipai 6,000 aia tam, kalpui tamtak dien, kan man bawh. Bagdad sama mêt 80 kan tur ta, Turk ho rawh chu Diala Bagdad ata mêt 8 aia a hla a en, in kulh ta.

France ram lam a mêt thum lai German kan hlaw kir bawh a. Kumin chhûng chauhvin German 1,000,000 hnam zawk kan man ta bawh.

Nikum chhûngin an thlawh theihna tē 417 lat kan ti ohhia'.

Indo tantirh ata tuifinriat a lawng in sipai 8,000,000 lai kan kalpui ta a damlo leh hliam 1,000,000 nēn. Sakawr leh sabengtung 1,000,000 nēn, sipai thawm hlaw mawnd 285,600,000 nēn. Kan indona lawng a sipai 400,000 an tling dawn. Feb. 1-18 a Britkin ram a lawng lat leh ohhuak 11,949 an tling. Kum khua in hmun hlawh-awm a lawng 8,000 lai a awm fo chh. theih a ni

D. E. J.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 4 NA }

APRIL 1917.

{ A man kum khat a
chêng 1/- chauh
ani.

Editor (Enkawltu):--Makthanga, Aijal.

Publisher (Ohhuaktu):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

1. Mizo 2,000 te Ram-mu Tur.....P. 60 Makthanga
2. Zawng Muk Thu.....P. 56 Zikkawia.
3. Pa Th&wma Chanchin.....P. 56 Chawngchhingpuia.

MIZO 2000 TE RAM MU TUR.

Ka thian, Ka lekha hi khawngai takin lo chhiar kim hrâm ang che. Tuna hian kan Sawrkâr in kau ram atangin mihring 2 000. sap ma, hnathawk tur in kal tur thu a rawn theh chhuaka, mi tin in he thu hi kan hre vek tawh ani ang. He Thu hi khaw tin in; in lo ngaih zia a dang am vek ang. Aijal leh Lunglei hnaih khua, vai lam chanchin hre fel hle zinga pawh, ngaih dân ti dang lam an tam hle mai. Then khat in nasha takin an hreh a, thi tur ang maia lo in ngai te an awm then khat te kal chaka zâ zâ an tam Chutiang chu aia a; thu hi a dik emaw a dik lo emaw kan hriat fe. hm in apâwnga lo lungngaih ngawt mai thû puia nei khua an tam ani, chu chu ât vang leh dâwi vang ani e. Mihring tupawh in mani tâng hma a han kai ila, hreh tur leh hlauh awm awm turin kei chu ka hre lo tawp mai. Tuna hian kan Sawrkâr hian Zo ram in (German) Sawrkâr a do na hi kum hnih leh th'a riat lai a li ta, he ni chhûng zawng hian engma a hre lo hlir kan ni a, khaw tin a, lekha thiam chanchinbu chhiar te leh vai lam ti-ti ngai shâng thei pàwl a te chauh hian, "Kan vai te hian do an nei a," tih chauh an hria a; tin, mi tin zinga kan Sawrkâr te ropui thu kha, dang daih a dahin a lei do a te ropui na hlir te kha zel-dina thu bawlin leh phua-chawp mai mai in ti-ti bawlh-hlawh tak tak khaw tina a lêng reng mai. Mi tam takin kan Sawrkâr hi tawm shela, pua-phur lo na a ni dah love maw, an ti baw a, hetiang mai mai hian kan. haw lam, kum hnih leh thla riat chhûng kha chuan kan lo khaw sha a. Tu lai mai chauh hian kan Sawrkâr te lei do neih zia chu chu fel tak-in kan zing a a lo thang chhuak ta a; hem

thu kan hriat te hian kan rilru in mi tin in kan Sawrkar te bawk chu dem kan tum lek lek a, mahshela tun a hian ka hriat tawk in ka han hril fiah ang che u.

Kan Sawrkâr tuna engmah-in tam na leh retheihna a la nei lo, mihringin a tam hek lo, sum in a tam hek lo, hriam-hrei-in a tam bawk hek lo. limêlma lam hian indona hi in rem a rawt zâwk lo a ni; mahshela he lam in thu hnu dâwn shei tak a nih avângin a duh lo a ni. A tâwp thlen' fei nghâl an duh avângin. Chutichuan kumin hian kum dang ai mah in bei nasha leh zual ila, an tih avângin aumahni zing a mipa fa hlawltling thei tawh phawt hi chu sipai atân an chan' tir a, chuvâng chuan hna thawh na lekha shiamna in, pian talna in, leh thil hman theih narân shiamna hnu a mite an lo ohhuak theuh mai a, tûn hma lama Hnau chawm dai kil kâr a mi keimahni anga mahni tha hrui ei pâwlte kha, sipai atân an lo chan' tir tâk avângin Vai ram leh Tlang ram (India) atângin hna thawktu 50,000 la ila, chu chuan kan ko a ti zâng lo emaw, an ti chauh a ni. I etiang, an han tih hi an chauh vâng a ni lova, Kumpinu hian fate ram tin a hian a hun avângin tûn tuma lei do a nei hi lo bre ve hlawm shela, tlâwm ngai leh in pe te zing a amah a khuâ leh tui hriam keug tawp lova chan tur a in pe te zing a hlawh leh thawh zawh hnu a lukhâwng a neih tir hlut zia hriat tir duh chauhvîn a han ti a ni. Hnamchawm fa rêng rêng chuan, nitin pawh-in bun leh sa barh tawk ila, phun nawi leh vui lovin kan ohhuak lovang. He thu a hian tupawh-in kal châk theuh va, hlim tak a thawh a tha a ni, kan lâwn' lehna hma

na tih mai tur a ni. Chutiokuan keini Mizo chauh
lovin, Rälleng ram a mite, Pawi ram a mite, Meitei
leh Khasi te keini ang bawk hian an thawk ohhuak
deuh dawn a ni. Pawi lam phei chu mi ohhia in an
lava, mi tha hiar an thawk dawn an ti.

A NAWM TUR ZIA:-

Mi chu zo zai hmun khat a kal za chu han ngaih-
huah ila a hre-awm lo tur chu a lang reng mai. Pathian
thu ring tam tak an awm ang a, Pathian thu ring lo
tam tak an awm bawk ang a, zai thiam leh zai tha leh
hlaphuah thiam pawh tam tak an awm bawk ang a,
mani lai chin leh u nau in chhar ohhuak na hmun a ni
bawk ang a, chu ti chuan dam lo hri-tlang huap tui tâwk
kher lo awm ta ila, lainat tu leh mi ngaihsak tu, chu
zo zai zing a chuan

Kan lai chin te ngei pawh mi tam tak kan chhar
ang a, chu lo a pawh lai chin ropui ber sawrkar a ni
shi, damdawi mi thiam ropui an awm ang. Hlawh chu
a hlawk zia January leh February chhan chin bu a kan
niak tawh kha, kha mi ang khan 20/ mi tin in a hlawh
ang a tha ruk dan a kut chawi 20/ an pe zel bawk
anga; silfen leh eitur lek phei chu buh leh sha hniang-
huar in an pe ang. Nitina an thawh ber tur chu, bungrua
an thiar ang, hnai tê tê a; chu lo chu a châng chângin
kalkawng ohhe shiam a awm thei bawk. Tin, eng emaw
pawimawh lo nei kher ila mi rem tu tur te Keimahni
rama sap kan chinohang hria a te an awm dawn shi vai-
pawng leh sapawng thiam a ngai hek lo, mahni lekha
leh ohhiarkawp thiam, erawh chu hotute tân chuan a
ngai deuh ang.

HRISHAL ZIA TUR:— Kan ram aia ram vawt leh nuam

leh hrishela hian kan zuk kal dawn ani a, chu ohhapa tlangvâl naih lai tak leh in tih thêngthâwng lai hlir leh. Doktor sap lungtu riuh hlir kan ni dawn shi a. Aijal leh Lungzei sipai dam thei zia leh an thih khât zia hi ngaituah ula han dam theih lo na zia rêng rêng hian kei chu ka bre lo. Ram dang puia kal ta kan nih dawn avang erawh chu hritlân huar pin te chu atawka zawng awm lo theih ani lo vanga, mashela nun blo khawp in sâr ngawt a lo chuan natna awmin ka ring lo. Sâp ho heta hrishêl mang lo te hi intidam tur in damdawi ei mang shi lovin an zuk kal ngawt maia, thla li thla nga lai te an zuk awm phawt chuan an lo thâu ohhuak mawng zêi mai a ni.

AWM DAN TUR—

Kan awm dan tur chu sipai awm dan ang deuh hian pawl leh pawl in siam in (Company) kan awm ang. Mi 2,000 lai pawikhar a in chuan sen rual ni dawn hek lo. Ka rin ang in Pawi-lan li 480 theuhva in, tin, 240 chu pawl te 100 zel in lun 80 a ohhep leh in kari-g. a awm zia pawl hming vua dan tur chu (A-J) A a tang J thleng in Company a awm in ka ring a, A company: B, company: C, company he ti ang zel hian. Tin mi tin in lekha kan nei hrang theuh ang Sipai in lekha (Sheet-Roll) an nei ang hian chu chu keimanin kan vawng ber ang a, ho tu emaw Sap in emaw, Pisa a emaw an vawng a, kum a ni that leh ohhiat zia, an chuan tir na tur a ni, kan hlawh lâk obin te leh thil zia ohhuah tur awm apiang kha an zia na turin a ni ber. He lekha a hian kan ro-klâwm tu leh a dawttu leh pa hming leh awmua khaw hming leh Lal hmingte an chuan tir vek ang.

CHANG TUR CHIN:— Tuna chuan thla engzât nge he-

mi mihring 2,000 te hi an zuk thang ang uih chiäng tak in Sawrkarin ia shawi lo mahshela, tunhma lama sipai emaw kan Mizo theknat zuk kai tawh te thangrei zia leh rei lo zia kan Liatin, rei tak pawh ani thei, rei lo deuh pawh ani thei. Chutichuan a rei lo ber a chuan a lman thien' hma pawhin an lo in rem mai theia, kawng laka pawh an lo kir mai thei ani. Tin, a rei lama chuan thia 6 emaw kum khat emaw ani theia, chu ai a rei pawh ani thei bawka, mihringa thu thu ani in ka ring.

Tin, mi lei zo zai hi tawng tau emaw lo, lo dam mawh tiang in, saw kar tan o tu gâi ma g lo ta hawm sheia, an rawn kirir leh mai thei bawka ani.

A KALA TE TAN LUKHAWNG A AWM ZIA;— Kan Lu-shei dân in mitama te leh huaishen te tau tuki-awng ropui ber chu, zu no khat vântlang in hma in Lai in emaw hrâng hluiin nopui in tâng briata tawng mawia tawng zetin an tawk thina, chuvelen akianga thu midang taima leh pasha-tua ve bawka khân "tih leh hun leh thaw leh hun awng leh s.e." ti in an rilu in bel an lo peta, chutichuan mihring in chawi buk na leh in chawimawi na kha za no khat ma lo ni ta mahshela a shawt zia chu amak mai. Tin, tuna kan sawikâ ten taima a leh huaishen an chawi lan' zia hi chu, ahma in mi eng ang nge anih ti pawh bre lovin thlatin chêng 20/ leh silfên lum tak tak leh chaw tha tak tak hnianghuara pek loh damlo britlângin lo awm sheia fa te ang chauh va enkawl an peih pang phawta, an thang hlân in an iu lama an ohlungte'n thlawh-hma an lo neihna turin vântlang tanpui an hmu theuh dâwn shi a. Tin, an hâwn hunin an dam ohlungin puak phurh a leh kuli hna t awn dang a an âwl dâwn shi a, kuli h nathawh

âwl leh tangka tha huem tak an rawn hawn ang a, chumi hun a chuan a tir a mi sawi lungngaih na leh an brehna kha a bo tawb ang a. an nupui fanau hnena an thang jhhung a an chanchin te zawng shawi kha, an bang thei lovang a, tlangval nupui nei lo a nih phei chuan, zu hmun sa hmun a mi ai-in voh leh duh shak leh nufete zing a challan' a hlawn ang a, mi fate a kal hma a, a cho phak lo pawh kha damchhung kuli âwl leh sim tam tak a rawn hawn avang khân. a cho ngam tawh nga, Abawr rin hawng e mah kha an in hlu shi a chu ni chuan a leh zu ngawt in in ngai hlu mahshela vantlângin an thiam ang.

KHAW THEN KHAT IN AN CHAK ZIA:— A ngai thiam lo tan chuan he thu a hian, kal chak te chu, a mak hle tih thei a ni chu chu kan dân briat lo leh kan ram-va-chal lo yang mai mai a ni. Lehkha zir hmasha leh vai a lut hma sha kan in duh ang chauh kha mathei lovin a ni ngai dawn. chu ti chuan kan vai in a hreh a te kha, i zilh ang u. Maubuang Lal Khawvelthanga'n lehkha min han thawn a:— “Ka nau, kan khua te tlangval chuan, he kan German do na a kal tur thu a hian an chak em em mai a, Sawrkar in mi 6 chauh theh ohhuak in min rawn tir mahshela, a chak an tam a vang in mi 11 kan hma, a chak naran a te phei chu ti zel ila keima chawp hian a khua in kan phawng hial awm e”,

He ti ang hian mi then khat te obuan an chak a ni. Chu chu mi fing leh fel khua an ni thlawn ting mai a ni. an zuk thi in an lerb tawp awm shi lova, a va tha in ka va chawi mawi duh zawng em ve!

Makthanga

ZAWNG MAK THU.

Ka thiau te u, ka lekha hi lo ohhiar ve teh u. Kan khaw lam a zâwng awm zia chu a mak hle mai; Thlai a ei te hi chu a pin ohhan ve reng a ni a. Mua cheng neih kum chu kum 1,912 na kha a ni a, chu mi kum chuan thanghiana ipse a put bo sak a ipse ohhunga chuuan ohmê nêu meitalh nêu tuibarûm nêu a awm a vai chuan akeng ta vek maia. Tin, chu mi lai vêk chuan Zawishei khua a Hrânghleia dârbêl a pa bo bawka chu chu Manohêng râl Tuipui zâwna bawk ani a. Tin, Lei-kâi kân neia kân bêl apu bo lei bawka Tin, ahma chuan Zawishei khua a Dohnawka a no te vâ: a maia. Tin, thlawh laia a han lu a zâwng chu an lo tâu sup sup a. Dohnawka chu thlam a an dana namthlak a te an lawn a a lo ri pa Hrângghuma'n a chhan a chhan shuh she la an seh ngei in an ring a ni. Tin, chu lo chu puanfên te a pawithler a, thlawhlai a te hian an vak nuai nuai mai a Buh in te hi thing pum a nam phui tlat lo chuan chuan an thiat zel mai a. a tih zia reng reng a awm thei lo a ni. A tlak a. a tla duh shi lo a fing si; han kap dawn ila Sawrkar in zen te a phal si lo kah na tur zen a awm shi lo Sawrkar chuan zen den te phal shela a hran ngawt pawh a zalh kan chak êm êm mai, Kan chauh phah na ber chu zâwng a ni ber fô mai.

Zikkawia Sailulak khua

PA THAWMA CHANCHIN. Bung VI (awmzêl) (Feb'y ata)

† Klawi-i chuan, "A ni kei pawk ka ring e, chut ang chu a ni. Nimahshela Lalpa. a châng châng hian chuan, thil râpthlak lo awm pawh a phal e. Kei eraw chu, chumi kawng a chuan, thlamuengin ka awm love," ti a.

Tin, Thawma chuan, "Kan malshâwmnate chu i ngaii tuah zêl teh ang u le," a ti a.

Pi Kloi chuan, "Malshâwmna maw? Chumi a chuan malshâwmna chu ka hmu lovang, chu chu a dik lo ani. ama lei ba atâna in thil lâk theih tur ang chu hotu-in a phal lo tur a ni a. A in pui chawp thei lo a ni thei e; kci erawh ehuan-in a diklo tih ka hria, Engmah in chu chu a ti lo lam thei lovang. Nang pawh mi rinawm chuti ang chu in ni a shin, i nupuite leh i fate ai pawh hian kan hotu i ring zâwk," a ti a. Tin, Thawma chuan, "Kloi, tûna nang hian mihmangaih ni langin, chutiang chuan i tawng tur ani lo; mahshe huan h uhnung rei lo tê a chuan kan la awm lo reng ani thei e," Thawma chuan a ti a. Tin, Pu Klawi chuan "A ni, hmur then khata te hian thil tha lo a awm ani, chu chu ka l m i chhuak thei thuai aug; amaherawh chu kan ram rozêl a tha lo chu thu a chuan ka hre ngei mai ani" a ti a.

Thawma leh Klawi chuan tukthuan chu an ei thei ta hek lova; an rilru te lung g i-in a khah z. wh avâng-in Mahshe nampangtê te, engage la ni ta tih pawh la hre ve hlei lo te chuan, an rilru lâwmna tak a an la a. Pi Kloi'n chu Thawma tûkthuan hnahnung ber a chhum shak lai ang fo chuan, an mi tha dangte pawh khân, an chhûm tawh ngai shi lova.

Tûkthuan chu an ei kham hlawl chauhvya. Pi Shelby a lo thleng a. Chutichuan, Kloi chuan, a hmu hreh em mai a, a thin ur a, hmân a Thawma hralh a phal ták mai a vâng khân, a dem em em bawh a.

Mahshe, Pi Shelby chu Kloi thin ur a hmu lova, a thin ur ve lova, "Thawma, i hnên ka lo thleng ta e, ti chauhvîn i

VII LOTUPA JAWRJ LEH PA THAWMA INBIAK NA.

Haleya leh Thawma chu mel khat lai an kal a: tin thir-
den na an thlen' in kebun tuakkhat shiam tha tur in
a lut a. Tawlwair a chuan Thawma chu lung ngai tak
in a awm in, hnung lam a sakawr ke pên ri a lo hria a.
Jawrj Shelley a nih a hriat hma in tawlwair a chuan
a lo zuang lut a. "Bâwi lei leh hrall hi thil zahthlâk
tak a ni, puitling ni ilang chuan he ti ang in an ti lo
hrim hrim ang," a ti a.

Tin. Thawma chuan, "Ka pu Jawrja, he ri beng
chheng mai mai hian min ti nuam, nangma hma lo chuan
kalbo ka tuar zo thei lo vang, hei hian min ti nuam e,
in shawi thei lovang", a ti a. Thawma chuan a ke chu
a hau tawl shawn a, chu ti chuan Jawrj chuan a kaw
bun te chu a hmu a, a en renga, âu va. "A va zahthiak
em ve lei" a ti a. Thawma chuan, "Ka pu Jawrj chu ti
ang in i tawng ring tur a ni lo ve," a ti a.

Jawrj chuan, "Aw le, nang mah a vang in ka ti lo
vang e; nimahshela ka'n ngaituah mai pawh hian a zah-
thlâk lo vem ni? Thawm Lincoln hian mi hrilh tawh
shuh shela ka hre tawh lo vang a mi hrilh lo te chu ka
hâu nek hlawn a", a ti a. Thawm chuan, "Ka pu Jawrj
chu chu a dik lo va", a ti a.

Jawrja'n, "Ka ti lo thei lo tawp mai, hei hi a shual
êm mai. en teh khail ka tangka te pawh karawn ken-
shak a che" a ti a. Thawma'n "Ka la thei lo tawp mai
ang ka pu Jawrj" a ti a. Nimahshela, Jawrj chuan "I la
shai aug chu le en teh Pi Klawii hnena ka tih tur sia
shu ka hril tawha, Pi Klawii chuan mi' verh tira, ka
verh zawh in hrui in ka thila, tuna zawng I awrh thei

tawh ang; amaherawh chu lang lo turin i kawr kilh tlat rawh; chuti ochuan he mi shual hian a lak bo shak ang che, ka hril a che, chu mi shual chu an khum ohiam mai ka ohâke; chutichuan ka thinslung a nuam-deuh ang a ti a. Thawma'u, "Awrh love, ka mawi pui chuang lo-vang" a ti a.

Jawrj chuan "Aw le nangmah avangin ka ti lo vange, tuna i kawrin kilh hnan tlat ta him takin vawng rawh. Tlu, i hmu apiangin eng pi a emaw ka lo la kal anga, ka hrui hâwng ang che tih hre reng ang che. Pi Kloii nêh pawh chu thu chu kan shawi dun ta e; Amah chu hlâu o turin ka hril bawka; kei in chu chu ka ti anga ka pa pawh a ti hmu lo zâwng ka dil ohiam ang" a ti. Thawma chuan chutiangan i pa chu shawi tel shuh khai a ti a. Jawrj chuan thil 'engcim hi a tha lo lam chuan tih ka tum love a ti a. Thawma'n ahnena ka pu Jawrj naupang tha in tur ani, nu te thu ngaituah kawng a naupang a teang in awm shuh ang che. Ka pu Jawrj Pathian in thil tha tam tak te hi a lêt hnih in min pe thin a; kan nu te erawh chuan a lêt vawi khat chauh min pe thin a. Hmeichhe dang chu ti ang tak chu kum za lai in dam pawh in in hmu hlek lovang; chu vang in a ma chu kumkhua in thlamuan la, i puitlin' hun thleng pawh in', a ti a.

'Aw le, ka awm ange ka pa Thawm', Jawrj a ti a. Tin, Thawma chuan, I tawng kâ ohhuak a te pawh hian fimkhur ang che; naupang dang te pawh an lo len' deuh in ahang in lâwm tiak lo awm tak te pawh in zathlâk i tih lo ka ring, mi fel tak tak te'n chu ti ang thil mawi lo leh zathlâk te chu an ti ngai in an shawi ngai bawh lova, nang pawh ka pu Jawrj, i ni ve lovang

em ni?" a ti a. A ni chuan, "Ni ve e al ka pa Thawm natg in mi hau hrih tha fo bawk", a ti a.

Thuwa'n, "I ai chuan ka u pa zawk ang tih i hria e, nu tawng ang a nem tak hian", a ti a. Thawm vek chuan "Ka pu Jawrj e gkim i zir a,— zir na te, chhiar te, ziaak te; chuvang in i lo puitlin' hun a pawh mi ropui, mi thiam leh mi tha i lo ni ang a; tin, mi zawng zawng in an la chhuang hle ang che u, hu ti chuan i pa ang in hotu tha ni la, i nu ang in Kris tian tha ni bawk ang che", a ti a.

Jawrj chuan "Dik tak in ka nin g Pa Thawm lung ngai shuh, ka la hruai hawng ta veang che, tuk in Pi Klawii ka hrih ang bawk in i in tur ka sha' ang a thut na pindan te ka pui tlin hun a chuan ka shiam ange awl i la van nei hle ang a", a ti a.

Haleya chu dawrkai kawngka a chuan a lo kal a. Jawrj chuan "Ka Pa Thawma in chhuwr zia hi ka nu leh ka pa ka hrih ang," a ti a. Ani chuan, "I shawi thei ang chu," a ti a. Jawrj chuan, "A hmei a pa shawi chuang loya ran vulh ang reng phuar a, lei uan in in dam ohhng zawngin in kawral mai mai hi in la zak ang tih ka hre reng a ai," a ti a. Haleya chuan, "Chuti taka rei mi te'n bawi an lei hi, kei pawh anmani ang chauh bawk chu ka ni a, lei ai-in hralh hi a tha lo zawk chuang lo." a ti a.

Jawrj chuan, "Pa Thawm, dam takin awm ang che, puitling ni ilangin he ti ang hian an ti lo tawp ang, vawi in a pawh hian ka zak hle a ni," a ti a. Thawma pawh chuan, "Ka pu Jawrj, dam takin, Pathian Chakber, a chuan ma Thawm shak che rawh she," a ti a.

Chutichuan Jawrj chu a kal bo ta a, Thawma chu-

an a sakawr thawm ri te a reh hma loh chuan a thlir
 reng a, nakina chuan an thawm ri chu a reh ta deuh
 deuhva, Jawrj chuan a in thlengin ta hian a hria a.
 Nimahshela, Thawma chuan a tungka mantam chu a
 ngai hlu êm. êm a, a rilru chenin a vawng tak meuh
 meuhva.

Tin, Haleya chu a lokal a, kawl chu tawlwil'r a
 chuan a pah lût a, a kalh leh ta a. Ni lêng lêng mai
 hian an kut thin a. Tin, t'ai taka hian khawpui pa-
 khat "Washington" an tih hi an thleng a; Haleya chu
 riabhûk nuam taka hian a va riak a; Thawm retheia
 erawh cau a kheimit a te kawlbun in lung in a an tan'
 tir a. ile lungin a an khung chhan hi eng a ti sual
 vâng mab a ni Jova, mihâng ra a nih vâng leh bâwi a
 nih vâng chauh a ni shi.

VII PA THAWMA'N NAUPANG EVI A TAWH THU-

Haleya chu Washington khua a chuan ni tam tak
 a ohâm reng a, nitin Dawrpui a kul a, bâwi tam zâwk
 a rawn lei a, an kut leh an kê a te kawl a bun tir a,
 rei tak Thawma hnên a tâu tir zêi thin a.

A duh zât zât bâwi te a lei a, kal an peih veleh
 sebâwng ruâl angin a khalha, ohhim lama kal tur Lawng
 a an chuângi. Lawng mâwi tak ani a, ohhuât thuah hnh
 a nei a; chungjung zawk leh hnuaihnung zâwk. A chung
 jung zâwka chuan hmeichhe hmêl tha tak tak te leh
 mi tha tak tak te hi niênga hian mâwi tak takin an
 lênga.

A hnuaihnung zâwk a chuan khua a thim hian
 Bâwi rethei te ho nên, mi dang te nên hian an in
 Bêhêng nûl nûl mai a. Lawnga hmeichhia then khat
 Bêhêng mi tha then khat te chuan bâwi ho te chu an

khawngaih-in an lungngaih pui êm êm mai a; mi dang te erawh chuan, an han' khawngaih ve loh thung zia chu, "Bawi an ni a iâwm" an ti mai a, a khiên taka an ngaihtuah pui shi ova.

Chu khual zinte zinga chuan, hmeichhe naupang hmêl tha deuh mai, kum ruk mi lek hi a awm a, a sam te chu rangkachak ang mai hian a pâr in a pâr chher mai a, a mitte chu a paw phât mai a. A tâu vêl a, a lâm a, Khuavâng notê ang mai-in a nui hek hek a, hmuu tin a him takin a awm a. Chu lawng a chuan naupang dangte an awm bawh na a, a ni ang êm a maw chu an awm hauh lo mai. Kên-arh vâh hi a fông a, Pa Thawma pheh chuan Angel ui-in a ring hial a.

Chumi a chuan a lo lêng fo thin a. bawi kawh bun te awmna lam a erawhchuan lungngai takin a kal thin a, chúng bawi retheite chu a khawngaih thei êm êm a, zawitê hian a kalbo leh thin a. Tum khatna a emaw, tum hnihna a. emaw chuan, a kawr iptê a chithlumte thei pil sakte leh sêrchlumte khat theuh hian a loka a, chúng zawnzawng chu an za huêna chuan a shem zo vek a.

Thawma'n thin dân nih pui a shiam a tum hrâm hrâm a, Thawma kawr iptê chu thil chitin reng mai hian a khat a, chúng thil rah te chu a lotu pa hui fa te nên a an him pui theih êm êm chu a ni a.

Hêng zawnzawng te hi a mal mal in a la a; a tirin hmeichhe naupang chu zak mahshela, thin dân tak tak an lo ni ta a.

Thawma chuan, "Chêmtê, e nge ni i hming?" a a; ani chuan "Hming shei tak ka nei nâ a, ka pa leh dang te chuan. "Evi" tiin mi' ko thin," a ti a. Nêu

pang chuan "Lang pawh i hming enge ni?", a ti a, a ni chuan "Ka hming chu 'Thawma a ni e; kei pawh nangmah ang bawh in ka in hlui lam a kun lau te ho chuan Pa Thawma ti-in min ho thin a ni", a ti a.

"Chu ti a nih chuan kei pawh in Pa Thawma ka ynah ang che, nang in mi hmuh i duh bawh a, kei pawh in hmuh che ka duh bawh a vâng in; chu ti chuan Pa Thawm, khawi a nge i kaidawn", a ti a; "Ka hre love, Evi!" a ti a, "I hre lo maw?" a ti a. Thawma chuan, "Hre lo ve! e! mi da g tak tak hren a te pawh min la hralh anga. chu tah mi lo lei tu tur chu ka hre love", a ti a. A mei chhe naupang chuan rang tak in "Ka pa'n a lei thei ang che, a lei che chuan i van-nei hle mai, yawiin a ngei hian ka pa ka zâwt ang", a ti a, Thawman "Ka zâwm e, clemte!" a ti a.

Chutichuan reilote a chira chûng mi te chu thing an fawm dâwn a, an châwl a, an kal vâl huai huai lai chuan Evi chuan a pa aw a hre ta a, a be tur in a tlan ta thuai a. Chu lawng shira chuan Thawma chu a kala; tin, a tlan bo duh lo tawp tih an briat in ka vi bun tir lovin a, ên tir phal ta a. Chutiang em a mi tha leh mi rilru nêin chu a lo ni a, mi pakhat la eya ang bawh chuan Thawma'n pawl engmah a ti duh lo tih a hmu a.

Lawng mi te thing fawm chu Thawma'n a tanpui hlawma, pa lian pui a nih avângin a tanpuina an ngai em em mai shi a. Evi leh a pa chu lawng kal chaktak mai shira hien an ding a; chutichuan lawng chhuat a tang chuan a tla tla ta mai a. Amaherawh-chu-a hnu-zawn taka chuan Thawma a lo awma, a tla chu a hmu a, a zuang tla ve a, tui chung a chuan a zuk man a; tin, a hleuh pui a, lawng shira mi thenkhat lo maw tum a phar phar te lama chuan a hleuh kai pui ta a; chutichuan bawi rethei chu an ngaihsak lova, Evi tanpui tur erawh chuan mi tin an va tlan a; mahshe Evi pa chuan Thawma chu a theinghieb bik lova.

A tûk a chuan lawng chhuat hnuai hnung zâwk a chuan a flu a, beishei takin Evi pa'n Haleya a biak

lai chuan a lo en thla renga, Evi pa chu hmél tha tak mai hi ani a, afanu Evi nèn an in ang hlé maia, Evi sam awm dân ta hmân ni a kan shawi ang khân apa sham pawh chutiang tak chu ani bawka, an miemen' zia te nèn. Haleya chuan Thawma man atân chêng tam tak a ngên avângin Evi pa chuan an' tlat tlata, afanu chuan "Ka pa, lei mai rawh a man tam mah shela, a pawl love, chuti man táwk tur chu i nei bawk shi tìl ka hria' e, amah hi ka duh shi," ti-in a pa ngháwng a kaih kuah in a be, ru' ta ser ser a.

A pa chuan, "Èng a maw chêmte? Bengchhen' pui atân hmang dâwn emni"? a ti a. "Ka ti hlim duh e," a fanu chuan a ti a: tin, Evi pa chu a nui a, Thawma lei nân Evi pa chuan Haleya phhiar zât ang apiang a pe ta a. Thawma chuan hot thar a lo nei ta a.

Evi pa chuan "Lo haw teh Evi", ti in a bán a a kái a Thawma huên a a hruai pheii a "Lo dâk teh Thawma, i hot pa thar hi mi duh zâwng dâwn emaw" a ti a. Thawma oh a han dâk a, Evi pa lah chu a hmél that zia mai chu, en ngam loh khawp hial hian a tha a, chutichuan Thawma chu a lăwm luat tuk avângin a lăwm hlei thei lova, lăwm avângin a biang a mittui 'a tla' hial a, "Pathian-in mal shâwm shak che rawh she, hotu pa," a ti a. A ni chuan, "Sakawî i khalh thei ang em?" a ti a, Thawma'n "Kum khua in ka khalh fo a ni," a ti a. "A tha e, tawlwailir pu a ka shiam ang che, a maherawhohu zu i rui tur a ni love," a ti a.

Thawma'n mak a ti ém ém a, a haw deuh hlek, "Ka in ngái hlek love, ka pu," a ti a. Evi pa chuan, "Aw ka nau, a pawl love, i tih that theih ka ring hlei lova che a ti a. Thawma chuan, "Ka ti ngei ngei ang," a ti a.

Evi chuan, "I ni blawh ém ém ang, ka pa hi mi tin huêna a tha ém ém thìn a ni: amaherawh-chu nuishan hmang thìn a ni, a lăwm hlep-ang che," a ti a, a kal bo

(Awzmêl.)

Chawngchhng

MIZO LEH VAI

HANCHIN BU

BU 5 NA

MAY 1917.

A man kum khat a
chêng 1/- chauh
ani.

Enkawltu (Editor):-- Makthanga, Aijal.

Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH' PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

Râldo nan India mitê'n Tangka an pûktir	R. D. Lôta.
Thil mak tak	R. Kaichhûnga.
Sâp ram hnathawk awh awm zia	Pakêla.
Ka pianna ram	Hrawva.
Lianchûma'n Pakêla hnena lekha a thawn thû	Pakêla.
Kueker zinga Elizi thu	Chawngohhingpuia.
Persia Rama Mihring Retheih Zia.	Pakêla.

WALDO NANA INDIA MITE'N TANGKA AN PUKTIR.

Tuna indona a hman turin Sawrkârin tangka an puk
tira. Chumi an puk dan tur chu hemi hnuia ka zia
ang hi a ni. Dan hmu' thum a awm.—Dan khat na:
He mi a hian Sawrkârin an tangka pûk chu kum 1929
leh 1947 in kâra a tangka neitu in a duh hun apiangin
a rul leh ang.

Tupawh-in tangka 95/- puktir she'a Sawrkârin cheng
95/- chu 100/- a an ohhâng anga; kum tin a pung za
sâia cheng 5/- an pe anga. Chu chu tangka neitu in
lak ohhuah len a duh chuan a pûktir a chmi kum 12
hma chuan a la ohhuak leh thei lovang a, amah-erawh-
chu kum 30 aia rei chu a duh thei lek lovang a, kum
12 leh kum 30 in kâr a chuan a duh hun apiangin a
la thei ang. A lak ohhuah leh hma chuan a tangka
95/- aia khat cheng 100/- an pe ang a; tin, a pung chu
kum tin cheng 5/- a hmu daw' ang. Churichuan 95/- i
pûk chuan kum 12 china la ohhuak leh dawn na. i pûk
aia 100/- leh a pung kum 12 ohhâng a mi 6 f' u za
in cheng 160 i hmu ang. Amah-erawh chu a pung chu
kum tin lak i duh chuan February thla tarik 15 a leh
August thla 15 a i la thei lovang.

Tin, vawikhat a cheng 95/ i pûk thei lo chuan, a
hmasha berin cheng 15/- i pe ang a. chu mi chin a thla
tin cheng 20/- zelin i pe anga; 95/- a tlin hma lo chu.

Dan huih na: Hemi hi' kum 1920 emaw, 1922 e-
maw a rul leh tur a ni. chu chu Puktir a
chmi kum 3 a emaw kum 5 a emaw an rul leh ang.
Hemi a hian cheng za zela a pung cheng 5/8/- an pe ang.
Churichuan tuna cheng 100/- puktir ila, kum 3 ohhâng
leh ta'ila; Kan puktir cheng 100/- leh a pung kum thum
chung a mi cheng 16/8/ a zain cheng 116/8/ hmu' leh
a ni.

Tin, vawikhata cheng 100/ pethei lo ila, a hmasha
an 20/ kan pe anga, chumi zawha thlatin cheng 20/
pe zêl anga, 100/ a lo tlin hma lo chu.

Dan thum na: Dak'ina kum nga ohhâng-atân a pûk
He mi hnuia zia ang hi ani.

Paktir tui sât.		Cheng 10/-	Cheng 20/-	Cheng 50/-	Cheng 100/-
		7-12-0	15-8-0	38-12-0	77-8-0
Kum 1 tlin' hma a lak obhuah		7 12 0	15 8 0	38 12 0	77 8 0
leh a hmu tur sât.		8 1 0	16 2 0	40 5 0	80 10 0
Kum 1 china	"	8 2 0	16 5 0	40 12 6	81 9 0
Thla 15 china	"	8 4 0	16 8 0	41 4 0	82 8 0
Thla 18 china		8 5 0	16 11 0	41 11 6	83 7 0
Thla 21 china		8 7 0	16 14 0	42 3 0	84 6 0
Kum 2 china		8 8 9	17 1 6	42 11 9	85 7 6
Thla 27 china		8 10 6	17 5 0	43 4 6	86 9 0
Thla 30 china		8 12 3	17 8 6	43 14 3	87 10 0
Thla 33 china		8 14 0	17 12 0	44 6 0	88 12 0
Kum 3 china		9 0 0	18 0 0	45 0 0	90 0 0
Thla 39 china		9 2 0	18 4 0	45 10 0	91 4 0
Thla 42 china		9 4 0	18 8 0	46 4 0	92 8 0
Kum 4 china		9 6 0	18 12 0	46 14 0	93 12 0
Thla 54 china		9 11 0	19 6 0	48 7 0	96 14 0
Thla 57 china		9 13 6	19 11 0	49 3 6	98 7 0
Kum 5 china		10 0 0	20 0 0	50 0 0	100 0 0

Chutichuan he mi chung a ziak dân hi en la. Tuna chêng 7/12/ dâkina zuk pe a, lekha kum nga china chêng 10/ hmu na tur an lo pe ang che. Amaherawlichu i tangka 7/12/ kha kum khat tin hma a i pak chuan leh chuan i dah ngai 7/12/ chauh an pe kir leh a g che a. Kum khat china i iak erawh chuan chêng 8/1/ an lo pe ang che a, kum huih china i iak chuan chêng 8/7 an lo pe ang che a, tha 39 china i iak chuan chêng 9/ an lo pe ang che a, chuchia g zê in, kum 5 china i lak chuan chêng 10/ an lo pe ang che. Chutiang bawkin dâkina chêng 77/8/ i dah chuan, kum khat tin hma a i iak leh mai chuan i dah zat chauh chêng 77/8/ an lo pe ang che a, tha 30 china i iak chuan chêng 86/9/ an lo pe ang che a, kum thum china i lak chuan chêng 88/12/ an lo pe ang che a, tha 54 china i iak chuan chêng 96/14/- an lo pe ang che; chutiang zê in kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang che.

He mi dân hi mi hausla lo dech te tan chuan a hlâwk hle bawk ani. Chêng 7/12/- chauh pawh a dah theia, kum nga china chêng 10/- hmu na tur in. Chêng 88/12/- dah ila kum nga china chêng 50/- kan hmu mai anga. Chêng 77/12/ dah ila kum nga china chêng 100/- kan lo hmu anga, chutichuan chêng 22/1/- in kan lo hlâwk dawn ani. Tangka nei tan chuan Dân, khatna a hlâwk êm êm a, Dân hniina pawh hi a hlâwk hle bawka. Tangka ngah mang lo te tan Dân thumna hi a fel êm êm ani. Tuna Aijala vaihote'n chêng 26,000/- an lo puk tir ta hlawma.

Tupawh tangka puk tir tur nei chuan he mi dân thum zinga in duh ber ang a piang hian puk tir rawh u. A hlâwk sia hril fiah ila: Tuna mi pakhatin chêng 950/-

dân knatna a khân lo pûk tir shela, kum 15 china rulh leh turin. Sawrkârin a rul leh hun chuan a pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 ohhunga a pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh huih a tling thelh ani. Tin dân huihna a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1,000/- leh a pung 165/- a za in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165/- lo pung chu a hlâwk êm êm a ni. Kûm nga china la leh ni shela a pûk tir 1,000/- leh a pung 275/- a za in 1,275/- a lo hmu anga; chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

Dân thumna a khân chêng 7/12/- chauh pawh a pûk tir thei a! kum nga china lo la leh ta ila chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawh anga. Tin, kum nga nga ka ngahak peih love, kan tih leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha chêng 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêng 10/11/- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a uei chuan pûk tir a a tha êm êm ani Dawrkâi pûk tir te bi a boral a hlah awm êm êma, Sawrkâr pûk tir erwh chu a hlah awm love. Dakina pawh mi'n tangka an lo dah fova, tu ta mah a la boral ngai lo. A mah erwh chu tuna mi ai hian a pung a hlâwk lo zawk êm êm a.

R. D. Leta.

THIL MAK TAK.

Ngai teh u, November ni 30—11—16 an lubka an Tla-
 18 leh hmeichhia pakhat an awma, chu mi an awm
 19 lai tak chuan thawk leh khata a chung zawn
 20 chu nasha êm êm in a lo êng ta pup maia,

Thla êng aia êng zawk mah in aamh chu rei zawng ani lo. I.e mi 4 pali te hian Chiang takin an hmu hman theuh chauh ani.

Thla en' lai pawh ani lo, a thim lai tak ani. He thil hi a hmu tu te hian thil danga an ruat lo, Pathian thil tih theih na then khat ni in an ring ber. Tlangvâl 2 phei hi chu Kristian mi an ni a. He ti ang thu hi an shawi kan lo ohhiar thina, mak kan ti thei êm êm a, tuna zet chuan kan lo hmu in kan lo bre vé ta a, mak kannti zual êm êm mai.

Vân lam thil mak kan pi leh pu te hmu ngai loh leh hriat ngai loh kha kan lo hmu in kan lo hre tam ta êma; kan Lalpa Pathian thu hi a thlawn dawn lo tih leh a lokal leh tak zet dawn tih a rin' awm leh zual ta. Ka thian, Aw ! hun rei i nei love in peih rawh . Ni te a lo kiam shâwt ême.

R. Kaichunga. K. ch.

Luangpawl. 5/4/1917.

SAPRAM A HNA THAWH AWM AWM ZIA THU.

Kathian ngai teh kan mi zo fa te Suprama hna thawk tura kal te chu awh awm êm êm in leh van nei êm êm hian ka-hria a ni. Supram rupui tak tak leh, thil ro-pui, chu an zuk hmu dawn shi a, chu chhap an chuan an shunga rorêl tu a tan chuan in, kei mahli zoram nu leh pa ber Bawrsâp te leh manding sap hluiia Aijal ti mawi tu leh kan pu Saphluia te leh Lungleh Bawrsâp te, kan Lushai nu leh pa te hlir chu A-ngaiah tuah tu tur te an ni shia, an vân nei ngawt hian ka hria ani an kal dawn hreh taka kal te chu an zuk thlen hun chuan in, nuam an ti in leh an ngai ang in hreh awm an ti lo vangt. Tangka tam tak shen pawh a hmu thei lo te chu. Bawisa pakhat mah seng lo chuan an zuk hmu

dawn si a; tin, an hna thawh zia la chu henga te kan lo hmu tawh angin, ral muanga thih hlauh awm tawh hauh lo na an hna an thawk ani si a, chuvangin an ni hlauh êm êm mai ani; tin, mi then khat te chuan ti hei anga Sawrkâr in ram danga a ni te a hruai hian an ngaih shak tawh lo ni in an ring ani thei e, an hriat lo vang mai ani zawke, Sawrkar chuan in a hnuai hna-thawh tura mi a hruai te chu kei mahni mizo nu leh pa te ai khan min lainat in min hmangaih zawk êm êm ani shi a.

Hritlang dam lo te in emaw kan lo awm te hianin Damdawi chu shawi lo a nia, min enkawl that zia chu kan nu kan pa mihringtu ang mai hian in eng uge i ei duh eng uge ei ila i tih, ti hian in a ohhun a zar hian in mi an zawt ani a. Kan in lama te kan hmuh phak ngai lo Sailo Lal pawh in a an ei manglo kha, Arsa leh Artui Bawnghtutê hî duh tawh a êi tur hi a awm ani a, ei thei lo mah ila ei hram hram rawh an ti hi a ni sia. Chuvangin ka thian te u, in unai e n. v. in fapa emaw kal mahshela ngaituah hlek suh ang cae An chung a roreltu te pawh kan zoram nu leh pa te an ni hi. Kei ni Mizo hnam a tak leh mawl tak hi kan lo bengvar na a lo ni zawk thei e. Chu a ohhap an chuan in Pathian leh Sawrkâr Lalber a zar a chuan in damtaka an lo hawn hun in kumkhua in kuli an awl tawh ang. Amah erawh chu, suahsual ching love, Nawchi zuar an te boral lo vin hna thawh tha ni zawk rawh she, kan hnam that nan Pathian in mal minshawm sela kan zoram min thlen' leh rawh se, Dam takin Mesopotamia ram Indo hmun pakhat a mi.

R. Pakela Hospital No. 105. C.F.A.

March 15.1917.

KA PIANNA RAM.

Key A.

- { | D :- | fe, .s, :l, .s, | m :- r | d : .d | r :- .s,
 1. Aw, Pi leh pu chen a kan ram ka va lai
 2. Aw, He khaw-vel-a hian nang lo tu - nge hma-
 3. Nu nau leh val than- na a dang khaw-vel a

{ | s, :r | d :- | :m | m :- .m | re .m :f .m | l :-
 nat che fm! Tùn a bawi a shiam che tum in
 ngai kan nei f Kan pian - na ram kan shei len-na
 awm chhun in, Chu chu mawi na leh hming a ni,

{ | - :m | d :- .d | t, :m | l, :- | : | r :r .,r | m :-
 Ger-man ral a lo lian, Chhawm leh daw! tu
 I tân ka in pe e, I hming ti tlâwm
 Mawi-na chu nu-nau tân, Vâl tan e - rawh

{ r | d :- .t, :l, | s, :d | t, :- .t, | d' :t, :l, | m :- ?
 awm lo ang in Lungngai in i thla phâng,
 leh za' ai chuan lal dai a jam kan nuam,
 hming hran' a ni Sa leh ral dai a tuan,

{ :m | u :- .m | s :- .d | t, :- .l, | s, :- .s, | d :- .d | r
 Mah-she i mi te an tho mek, I tan a do
 Hrang-vâl pang ngai kan ni lawm ni, Kan pi leh pu
 Hei hi chung Pa-thian ruat a ni, Ti chuan pa - sal

{ :s, | m :- | :m | m :- .l, | l, :r | r :- .s, | s, .s,
 tur ia, Nu leh pa ram kan phat lawng che Thei
 chen in, Rem - na Lal in min pui ang a Hmel
 tha val, An tak - sa bo-ral mah-she - la An

{ :d' .m | s :- | s :- | m :- | .s :d .m | s :- | -
 tâwp in kan tang ang, Thei tâwp in kan.....
 ma chu kan hneh ang, Hmel-ma chu kan.....
 hming a dai lo - vang, An hming a dai.....

{ :t, | d :-
 tang ang.
 hneh ang.
 lo - vang.

Hrawva, Shillong.

LIANCHAMA'N PAKELA HINENA KEKHA A THAWN THU.

Kathian, nimin an chuan in i lekha chu ka lo hmu a, i thu shawi te pawh fel takin ka lo hria a. I dam lai a ni avagin ka lawm em em mai a, kei pawh Pathian zara chuan in ka dam lai ani a. Kathian engtin nge kan awm na Hospital te leh kan nambar te i han hriat mak ka ti em em mai ani; tin, In chan chin leh kan thiante zawng zung Hospital nambar te min han hril ayingin ka lawm leh zual ani, in awmna ram pawh hriat phak lo nang ma'n min han zawng ohhuaka, kan lawm em em tin, a tir chuan Hospital 105. C. F. A. an chuan in mizo i in awm chu ani a; keia lo ngaih chuan in hmu kuat an in awm an ka rnat ani a, ka awt em em che u tuna chuan ka lo hre chiang ta a, a pawh em em chu ta chhapa in thian pakhat chuan India a a haw shan ta che u' ani a, tin, in thian pakhat in a thili shan leh ngal che u ani a. Chung ang laia in mang ang leh in lungngai vel tur chu ka han hre reng mai; tin, kathian kei ni chan oin pawh ka han hril leh ang che.

Lucknow an khan in, kan lo tlen hma khan in indona lam an khan in min lo liam shan ta kha ani a. Lucknow kan lo thlen' chuan in tumah in lo awm tawh Iova T. Kunga damlo chauh kha kan zuk hmu a. A dam leh hma anga lawm takin indona lama kan liam ho ang kan ti a. chu tia, damlo satliah mai mai chu, a lo zual ta phut mai a, enkawl tu a tan chuan in Chuauchhinga kan tan tir ta a, tin, Chuauchhinga pawh chu a na leh ye ta a, ti chuan in kei chu a en kawl tur chuan in ka ka kal ye a. tin, ka va kal chuan in, a lo na hle mai

a, a tawng pawh chu a lo tawng tha thei tawh mang lo va, tin, nithum lai chin an chuan in khawvela a nun na chu a lo thlah ta a. Chuauchhinga nen chuan kan bawi ta a, tin, Daktawr Babu chu ka va hrila, Daktawr Babu chuan in Sap huena a va shawia, Daktawr Sap chu a lo thleng a, chu pindan chhunga mi awm reng reng chu a phai ta lo va, ti chuan mangan leh lungngai nak a lai chuan in sumhmun bathlar a chuan in, Chuauchhinga nen chuan in, mu h'ek lovin kan thai var ta a. Tin, zing tak a chuan in, Sergt I Kelly sap chu a lokal a, kan muuh veleh chuan kan mangan' leh kan lungngaih zia chu kan lo hiah thui a: tin, ani chuan min ngaih-tuah pui ta a, Wesley Missionary an awm-na pawh hri. at hleh loh chu a lo hri ta a. Chung Wesley Mission School naupang te leh zirtirtu te chuan in thlan chu tha em em mai chuan in min lo laih shak ta a. an pei hun chuan in ruang la tura an lo kal hun tur chu min hrih a. Thilam dar thum an chuan in, ruang la tur chuan an lokal a. Tawhlair mawi tak mai a chunga chuan in Thingiem chu ruang dah na tur mawi em em an rawn kenga, sakawr an han hnu tira. Thingreman chuan in rimtui an han hnawia tichuan in Pathian khawngaihna nei tu a chuan in kan lungngaih te chu lawma a ohantir leh ta a; vairam khawlian heti angan te chuan in phum na hmun leh in dahna hmun pawh kan in hre dawn lo ti a. kan lungngaih nen chuan in; mawi em em chuan in tawhlair mawi tak mai chuan sakawr in a huuk ta a.

Tiu, a ruang han tawh vel pawh chu kan o ang ta lova, chung Wesley School Madter ho te chuan in ten lam reng reng tel hlek lo chuan an buat shai ta a, ti chuan thlanmuai lam an chuan in mawi em em leh mi

pui tam tak chuan in kan kal pui ta a, kan phum zawh a, chuan thlân chunga chuan in Mission Sap chuan Pathian lekhabî omiia kii tui mi tawngtai shaka, kei pawh in ka thiam tâwk in lawm thu ka shawi ve a, ti chuan kan tîn darh ta a; hetlanga lung ngaih na a ka lawm na thu hi englai mah in ka thei ngilh thei lovang", a ti a. A ni taka, thian te u, lungngai na a a lawm an chuan in a lawm awm êm êm mai. Kristian te chu pum khat kan ni tih a lo lang êm êm mai. Dam takin chibai, I thian Mesopotamia Indonahmun a mi.

R. T. A. (Pakela) Field. Hospital

105. C. F. A. 9²/₁₇.

IX. *KUEKER ZINGÁ ELIZI TUI.

Pa Thawm: o'u a pa thar ina awm tur chuan obhim lamawngin an kar a, luizâu tak hi an zawh a, chuti lai vèk chuan Elizi pawh a fapa'neu Kanada rama hmar lam a an ziu ve bawka. Mi ngilnei te hovin kawng tlu-an' in an tanpui zêla, *Kueker ho khua a himtaka a lu' thleng chuan an pui zel a.

Kueker ho chu an nun nêin in pawikhawh an hmang'o. Bâwi neih hi thil tha lo taka an ngaih a vângin bâwi pu bengtlu lo nei lo tlanbo te chu an lo tanpui zêl a. Hei vânghian Amerika Sawrkar pawh in an hrem na a, a sawt chuang vak lo, an la tanpui ta rêng rêng a. Pawn lam dân in dik lovip' shawi mahshela an ni zawngin dik êm êm in an ring tlat mai a ni a.

Kueker hmeichhia te'n Elizi chu an duh sak deuh

** Kueker — English tawug "Quaker" — Sakha — Biak Dân hming Harhna chan lai in an "khûr" ayangin an hming an vah a.

deuhva, an huêna awm reng shela an lâwm hle ang a. mahshela Elizi'n, "Ni love, ka kai zêl tur ani zâna ka mu hîl thei lovanga chawlh pawh ka chawh thei lovang. Nizana ka mang lam in chu mipa chu hungelhûnga lokal in ka hîu e" a ti a, Racheli chuan, "Ka nau rethei chutiingin i in hrê tur ani love, kan khua a bawi tlân bo lo biru te kha tuma rûkin an awm igui love, heta hian a râlmûang ani" a ti a.

Chutia an la shawi lai mêk chuan Racheli pasal Simeona chu kawngkâ a a lokal a, "Ka nupui, biak lawk che ka duh e," tiin a kova. A nupui chu a va chluak a, "Elzi pasal heta hi a awm," a lo ti a. Racheli chuau lâwm hmêl tih briat sha mai hian, "Tih tak tak maw?" a ti a, "Aw! tih tak meuh a ni, heta pawh a awm thuai anga, nang i hrilh ang em?" a ti a.

Racheli chu chawchhum-na in a chuan a kal leh a, chutah chuan Elizi in puan a thui a; tin, khum awmna pindan kawng chu a hawnga, "Lo lut ve teh ka fanu, chanchin hrilh tur che ka nei e," a ti a. Elizi chu khûr zawih zawih in a tho va, thil tha lo pui pui hi a ni ang tih a hlauva. Simeona chuan a hnena, "Hlâu shuh, hlâa snuh! thil tha chan chin ani e", a ti a. Racheli chuan kawng a khâr a, ani chu a hnûk hnâi a. "Lalpa Pathian in chung a tha êm êm e, i pasal pawh in a pumpelh thei ta a, zân ina pawh heta a awm ang", a ti a, Elizi'n. "Zan in a maw?" i a ti a. ani chuan "Ni e, zân in a", a ti a.

Ti chuan a kiang vêl a thil awm te chu nging a hervêl angin an lang a. Racheli bâna chuan a bawk a, a thi dang ta a. Tin, Racheli chuan dim hlêng hlêng in a mut tir ta a.

Chu mi hmu chuan a tapa a chhuah a, zân hlauh-awm tak hnuaia a zân a zân a a kal a chin kha 'chu a la mu ta ngai lo rêng a ni a.

A mumanga chuan ram mawi deuh mai, a kam te chu hring nghelh mai leh thliarkar nuam tak mai leh tui tle var sur mai hi a hmu a. Chutah vêk chuan an in pângngai lama tui êm êm a lo thu-khaw-chang leh kovin, leh Harrya chu hlim taka lo infiam a hmu a, a pasal ke chheh ri pawh lo hria a, lo hrai telh telh a lo va pawm ta hian a in hria a; ti chuan a mit tui a luang ta, a harh ta mai a.

Mumang a ni love, ni a tla a, khawnvâr an chhi chauh a la ni. Tin, Harrya pawh, a shira mu in, a pasal pawh in a pawm rêng a ni.

X. A IN THAR.

Pa Thawma chu a in thara chuan a cheng ta renga. Pu ngilnei a neia; tichuan a nupui fanâu te hmu pha' lovin hla taka awm mahshela a theipatâwp tâwp in a hlim theia. A pi Evi nu erawh chuan Evi pa chu a tluk lo deuh va, a bengtlalo deuh hle a, a pasal in phal tawh shela chuan a bâwi te chu a vêl tawh ang; mahshe a pasal in a phal lova.

Damlo nasha hi a in ti thei. êm êm mai a; chuti-chuan thutthlêng sheia a thu renga. Amah enkawltu bâwinu a neia, a ti hah thei êm êm mai a, nilêng lêngin hna a thawka, zan khua khua pawh in a thawk bawka. Chutia zan khua khua a hna a thawk pawh chu a tûka a mut a chhuah chuan mut a la phal lova hna a thawh loh rêng reng chu a la phal ta lo fo va. Chuvaugin Evi nu hian bâwi te hi midang ang bawkin an hah theih ti a hre lo tawp mai tih a lang fiah a ni.

Ti chuan Evi nu chuan, "In enkawl tur chuan ka dam o lutuk e," a ti a, tih tin reng hi bawi te'n an enkawl veka. Chutichuan a lo nuam lo shawt êm êm a, Evi pa pawh chu a awm thei ta lova. A u-au nu Awfeli huena a kal a, in leh Evi enkawl turin a dil a.

Nula Awfeli chu mi fing leh bengvar tak mai hi a ni a. An in lama chuan tuma'n bawi an nei ngai lova. A unau pa'n bawi tantak nei in khawngaih mahshela, a tanpui duh chuang lo. a han hmuh mai pawhin mihring rannung ang mai a lei leh hralh hi tih sual êm êm ni in a ring. Bawi te chu a lungngaih pi êm êm mai a, tih chhuah a a châk hie mai: mahshela a a hmanngaih vâng mai pawh a ni bik lo. an han' êm avângin Awfeli chuan an tawh emaw, an khawi emaw rêng rêng a duh lo tawp mai. Evi orawh chuan a lo hawn' apiang hian a fâwp peih ziah thin. Chu chu Awfeli chuan a hmuh in "Kei zawng ka thei ve love," a ti a. Evi chuan, "Eng a ti nge i thein lo?" a ti a. Awfeli chuan "Mi zawng zawng huena ngilnei taka awm ka duh, tuma ka ti uâ lo nimahshela midum lo pawh chu engtingge a tih theih?" a ti a. Tin, an nui vak vak a, Evi pa chuan engge ni ta tih hre turin a lo chhuak a, Awfeli chuan amah chu zui in, "Engge ni?" a ti a.

Chu mi hmuna chuan Thawma chu thuttuleng mawi tak chung a thu a, a kawr kilhua kua a chuan pangpâr a khat in a thun a, Evi chuan pangpâr thi awrh tir a, a khup a chuan chawngzawng angin a baw a, "Aw Thawma i va hlim vele! a ti a, a nui a. Thawma pawh a nui baw a. A hotu nu ang tak baw chuan hlim êm êm in a lang a, a vanvada' chuan a pu a hmu a, hlau takin a en a; a pu erawh chuan a nuih shan

mai a.

Awfelis'chuan "Engtin nge chu chu i tih tir thei?"
 a ti a. Evi pa'chuan, "Engatinge ka theih loh ang?"
 a tu a. A mi'chuan, "Engvanginge ka hre bik love,
 ka hnena hlah awm in a lange," a ti a. Awfelis' hne-
 na Evi hi mihang fa ni shelangin' ui'lian pui nen au
 in fiam i hmu' chuan ni awm tak leh dik awm hle' hian i
 ring ang, mahshe thi shiam ve baw' ngaituah thei te
 hre thei te, thi thei lo te Iimar lam rama mi
 te'n chu chu in hriat thei zia ka hria. Rul emaw, utawk
 emaw i huat ang bawkin a dum te chu i hua, 'Thi the
 lo te an' chintangin i thin ura, i la hmangaih ani a
 ti a. Awfelis'chuan, "Aw le' unaupa, i dik ka ti ngam
 e' kei pawh ka hriatna te a lo taru deuh deuh ka ring"
 a ti a.

Chawngohhingpuia.

PERSIA RAM MIHRING RETHEIH ZIA THU.

Ka thian te u' He Persia ram a mihring retheih zia anga mi-
 hring rethei leh khawngaih thlak hi khawia mah hian ka la
 hmu ngai lo a ni. Kan mizo hi kan rethei em em kan in ti
 a, mahshe kan mizo fa chuan in kamrah em ring chu kan awm
 lo a ni thei e. Hemi Persia ram a mi chuan in kamrah hi
 an ring a ni-a, an kamrah rin chu Khazur an ti a, a kung
 awm zia chu, Tam a ang ber mai, a rah pawh chu, tam rah
 angin a baw' luai hian a rah a ni a. A rah pian zia chu Be-
 rawchal rah anga lian leh sawl a ni. Tin, chung ang pawh
 chu mi then khat chuan an la hmu zo lo a ni a, a man a tam
 shi a.

Tin, mi tam tak, nu hmél mawi tak tak leh nula tak tak
 hian in kut an dawh a ni a: tin, tar tak mi' khaw hmu thei
 tawh mang lo te hian in hna an thawk a ni a, tin, naushén
 pawm chung te hian hna an thawk a, an hna thawh na hmun

a te hian an nau chu an mui¹ tir a, nisha te hian a hema, an nau te chu aw-chhang berbur hian an tap thin a ni a, an khawngaih thlak em em mai a ni. Tin, naupang kum 7 chin hi chuan hnathawh na hi kan Sawrkâr hnêna hian an zawng a; kan Sawrkâr hian an thawh thei tâwk tur zia an ngaihtua a, sebwng êk thing hi an shiam tir phiu a ni a, chuti a an tih lo lah chuan an thi thei hial dawn shi a. Kan sawrkâr hian in an khawngaih a an hlawh tâwk tur hi an an shiam shak a: tin, keini mizo ngaih kha chuan in, vai hmeichhia te hian kna an thawk lovah kan ruat ani a, mihring zir a lo ni. Tin, India ram Bombay vél an pawh khân in, Kabul hnam hmeichhia hnathawk tam tak ka lo hmu bawk a ni. Kan mizo fa hmeichhia chauh hian in emaw hnathawk kun ti a, a lo ni bik aw zawng lo mai. Mihring a thu a ni e, mi nei nung deuh vin an hmeichhia te hna an thaw tir duh lo mai a ni.

Pakêla, Indona a kal.

awm hle niui-!

Tin, chutah tang chuan zing dar 4 vela chhuak te kan awma kan in dawt zut mai a, ohhimluang chu dar 10 a te kan thleng; tui awma lama kan riak hlawma; tin, chuta tang chuan *Number* in dawt zela kan tuma riah buk pawh in dawt zelin shiam ila kan hpa te'n an ti.

Tin, chutah tang chuan zing dar 3 vela chhuak te kan awma, Kanglai Baugla a kan riak ta lova, mel 6 na a kan riak ta zawka, * Ohhimluanga hian kan thian pahat in khawihli a vei a kal thei mang lova chuvangin kan hnut ohliah ta a- Chutah chuan zing dar 1½ laia kan chhuaka, Jalinga kan thlen' hma chuan *Motorcard* te tak te a lokala a la hmu lo an tam avangin mak an ti em em mai. Phai zawl tir atang chuan a tlarin kan kala, mel khat kan awh thelh ani. Phaitual Lo shiam dan te kan hmu inmak ti te kan tam hle. Tin, Jalinga kan thlen' chuan dar 7 vel lai ani a. Chutah chuan chawte kan ohhuma, kan chawla, Kan Pu Saphluia leh Si Saphluia chu Silchar zosap in *Motor* te tak hian a awn hmuaka, ohak takin an kal ta a, an thleng thuai awme. Kei ni ho pawh chu dar 9½ vela kan kal leh ta a. Sirguri thlen' hma in Supervisor tur Sap pahnih in *Motorcard* a an lo chuanga min lo han hmuaka. Tin, an ohhuka, *Motorcard* a chuang ta lo chuan kan hnena in an kal ve ta a, an hlim hle in kan hria a, kei ni pawh kan lawm hle bawka; tin, kalkawng chu ni a sha tang tiin kan lungngaih teh lul vei nen kan van neia shiam in khua chu dur deuh hian ni sha reng hmu lo an Phai zawl chu kan tuar. ohhuak ta a.

Tin, Silchar chu dar 3 vela kan thleng ta a. Kan

awm ua tur in Sipai veng lama Buk an lo shima, an buk shiam aia tam zawk chu in ruak sha tam deuh mai tha tak mai a lo awm hlauh a, unam tak tak a kan awm ta a.

Silchar chu dam kima thlen, pawh kan in rin mang lo vei neu, (hri vei te kan tawh bawh si a,) kan Doktor chhuan tlak tak Pu Thuama kan zinga a kal hlauh a vangin Pathain in ama a hmang bawh a, dam tlang takin mi chu ti zo zai chu Silchar chu kan thleng thei ta a? a fak tlak hle. Hah takin awm mahshe ama mawh chu dam dawi la-in kan bawh tup tup reng mai a, phun-nawi lovin min pe zel hlawn a.

Kan Hovu ber 'Pu Saphluia lah ani kalse ka chak leh zual ang kan tih chhan ber lah chu a zai a dam em em mai a hri-tlang hlek te awm shela, mi a ngaih shak em em mai. Kan mang-an engkim a kan duh duh in kan chhawn thei bawka, kan pi pawh a duai bik hek lo-an fak awm hle rih a!

Tin, Silchar kan thlen ni chuan lai lam a chuan Rosawt kan ei-a-Buhfai chu, Dailuah, mosla (chi kim) Ghee, Thingpui, chini Ghee hi min pek an tum lova, Te! min pek an tuma mahse Ghee kan ngen lui a, kan hmu ta.

Dawr te tak te hnena ta ani, Rawsawt te chu kan lak ni. Tin, a tuka chuan Thuam kan la a, Butupuan 2, Kawrchung lum 1, Kamits lum nem deuh leh thap deuh, Kekawr thap fe 1, Abor lukhum ang kha 1, Tui-thawl 1, Bel chu ho khat tan pali in dawt tak, a lian ber chu mi 15 chaw a chhum chei ang, a in thuah thei vek ani; thleng 8 nen. Taihren Savun lian fe 1, nen, Hruizen 1 nen kan hmu theuh, Phelkhaw Mawza, Kut.

kawr leh Diâr ohu nakin deuhva hmuh tur a la ni awme
 Dam takin kan awm tlâng aunga ka la rawn ziaak
 leh zêl ang. Thei leh phal a ni chuan. Laldailova,
 Ziaktu, Lunglêng Khua.

MIZO FRANCE RAMA KAL, LEKIÎA THAWN DAN:-

Tupawh in tuna china Sap rama kal te huóna lekha
 in thawn dawn chuan hêti-angin in ziaak tur ani:—

To

No. Hming Hnathawh

Gang No.

27th Lushai Labour Cops,

C/o Assisant Adjutant General

Third Echelon, Indian Section

Rouen

France.

Chuti-ohuan mi pakhat a hming Thanga nishela, a
 number 950 nishela a Gang (pawl) numbai 12 ni shela,
 hetiang a ziaak tur ani.

To

No. 950 Thanga Labourer

Gang No. 12

27th Lushai Labour Corps.

C/o Assistant General

Third Echelon, Indian Section

Rouen

France.

A ziaak dan hi ohhin-ohhiah tha theuh rawh u.

R. D. Leta.

THU-PEK.

Mi France sap rama kal zawng zawng te kha kuli

leh leiman awl turin Sorkar in thu an ti thu ta a. Hemi thupok hi dik takin kan zawm-tur a ni a, kan zawm dik nge dik lo tih finkhur takin kan en tur a ni. Tun lawka miti en-kiet te rawn dilna ka hmuh-in awl lo tur tepah awl an muu hram in a lang a. Hezlett sap thu pek kha "inathawktu chu an thang hlan in an ohlung te a kuli-awl an muu anga, an mahni an lohaw leh hun a dam ohlung kuli awl an muu ang," tih a ni a. Hemi a hian dam ohlung kuli awl chu mi France ram a kal te tan khan a ni a, an ohlung te chu an thang hlan chauh vin an awl dawn tih a lang a ni. Ohlung te hi Chiang-tak-in hril tiah a ngai a ni. "Ohlungte", hi hnathawktu a lokal ohluah na in a mi te chauh an ni a, hna thawktu an tan tir lai a a lo ohluahna in a awm ve lo te chu an ohlungte a ni ve lo.

Lei-man awl hi dam ohlung atan a ni a. An lo tan-na thla (April 1, 1917) atangiu an awl tan tur ani. Leiman awl hi hnathawktu a tan' tich dawna, a lo ohluahna in ngai emaw, a lo haw leh luna a awmna in ngai chauh kha an awl tur aci. Mi dang hnathawktu lo tan' hma a leiman pe hrangtu kha, a leiman awl duh vang ngawt in hnathawktu ina a awm mai chu awl lo tur a ni a. Amaherawhohu hnathawktu tan' khat te'n ohlungte lo enkawltur an nei lova, an nupui an fanau te mi ina an lo awm tira. Hnathawktu kal bo hlana an ohlung te chutia lo awmna in chu (a lo enkawltu) leiman an lo awl thei anga, amaherawhohu "Lo te pawh an in tawm vek," tih lai in a rawn report tur a ni a, lo te in tawmpui lo chu kuli an awl thei lovang

Sd/ H Play Fair, Borsap.

MESOPOTAMIA RAM LAMA INDO THU

Ka thian ngai teh kumin 1917 February thla leh Maich thla ohhunga kan sipaite chak zia mai ehu n kuma Kût khua kan hlo te chu kan lo man leh zo ta a he kût khua ni ligiis lui kam ani a lui zau tak a ni a tin hemi an lu chhuah ni hian in kan lam sipai chuan Tigris lui chu rang takin an kai thuai a leh lam an chuan Laipui in an bei ta a tin lui kaw an chuan kei man lam sipai chuan hmelmâ sipai chu an hual ta a lui râi an kai dawn leh Laipui a tang si a a ngaina an hre ta lova silai paib in Puan zar var an khai ta a tin kan lam chuan in Puan shen au han khaia hmelmâ chu an in an rawn pan ta nguah nguah maia mi lian tak pawh an tam mai, an zava in 6 000 an ni tin hmelmâ sipai chu tang leh ngam tawh hek lo kan lam sipai chu an in an um ta zela, tin, Baghdad dai bula chuan tlem an lo tanga Mashela an tan'engmah a lo shawt ta lova Baghdad khua a pawh chuan awm ngam lovin, a zan a san in, hmelmâ sipai chu an tlan bo zo ta a March ni 5 ni sing lam an' hian Bagdad chu kan lo man leh ta a He Bagdad khua hi a ropui em em mai India ram ang a ni a, dawrkai te chu a ropui em em mi

Tin he Bagdad, khua an hian India rama mihring pawh an tam mai Panjab leh Hindû te pawh an awm a ni a, heng Panjab leh Hindû lian an shawia hmelmâ sipai chu, an chau tawh em em mai ani ei tur an nei ta lo Kei ni India, mi chu in lo thleng tir a ni si a ei tur in rawn chhek khawm tam hman em mai in ti a tin hmelmâ then khat Bagdad khua a, awm te chu Tuna chuan kan Bagdad khua min lak shak ta a Rai ka kap duh ta lo ti in an rawn in pe chawt chawt

mai ani. Tin, mania in pe te chu kan Sarkar te pawh in au lo man na a, rei lo te a an ohhuah leh mai thin. Tin, Baghdad a tang chuan mel 80 lai kan sipai te chu an thleng leh ta a, tin, au chak luat tuk avangin hmelma in kalkawng chu an lo dang chat leh ta a; mahshe kal kawng dangtu hmeima sipai chu 1,700 an lo man leh ta maia. Tuu lai a kan lama kan chak zia mai chu, thel ang mai kan ni. Tin, he Baghdad an chuan in Russia sipai nen kan in hmu ta ani. Kathian, he Indo na a, i kal ve lo chu, kan Mizo fiam thu ang kha ani a, len'lai chau ngawt mai i ni e, he ti anga thil ropui hi i hmu ve a tan ka duh em em.

Dam takin, I thian, Pakela.

Indona hmun a mi.

XI. PATHAWMA CHAN'CHIN.

A LEKHA THAWN.

Pathawma chu chutianga pu zaidan leh in 'tha a hmuh tak avang chuan a vau nei em em mai ani. Pu an tha tak tak te chaw tui tak tak te a nei a, mutua pindan nuam tak nen. Nasha lutuka 'hua har sha thaw' tur a nei shi lova. A hna thawh bulpui ber chu a pi in Evi hmuh a duh 'hun apiang leh a len' ohhuah duh hun apianga a tawlailir khalh shak hi a ni a, a pi chu a hmangaih sbawt hle maia, nasha deub vin a lo hmangaih ta a.

A pu pawh in Thawma chu tha hle in hman tlaka hle ni in a hre bawka. Amaherwhochu Thawma pu chu tangka en kawh lama hian a fimkhur lo hle mai a, i bawi zinga hotu ber pawh ama ang bawka fimkhur lo ani shi a; chutichuan an kara reng reng hian thil ropu emaw thil lian emaw tih a awm lova, tih ohhiat chauh

hi ani zâwka.

Tin, Pu Shelbya pawh chuan Thawma chu a ring ta êm êm bawk a, a pu tangka enkawl lam a chuan mah ni ta ang mai in a enkawl a. Evi pa ohuan Thawma thiam zia a la ring'êm êm duh rih lova.

Van nei hle shela, Thawma chuan hâwn' a, a mi duh tak te hmuh chu a châk ta êm êm mai a, engmah tib tur a nei shi lova, a kawr iptô a a Pathian Lekhabu a ohhiar hrâm hrâm thin a. Pathin Ni hi chuan naupang Evi a pindan a chuan a lokal thin a. Pathian Lekhabu te an ohhiar dún a, hla te an sha dún a, a in chan chin te an shawi dún thin; ohutia a in chan chin te an hau shawi pui mai pawh chuan Thawma chu a hnêin deuh thin a.

Nimahshela hun te hi a ral thuai thuai avangin Thawma chuan a in lam chu a ngâi ta tulh tulh mai a; ti ohuan a tâwp a tawp a chuan lekha thawn a ziaak tur a lo ni a. Pa Thawma chu an hralh hma rêng pawh in Zawrj Shelbya ziaak a zirtir tawh a; ohu ti chuan lekha pawh chu a ziaak theih a ring a. Evi hnena lâishuih tawitê a dil a; tin, a pindan a lunglekha in entawn leh turin a ziaak hmasha a, a harsha hle mai a; a then te ohu a lo theihngihl ta bawk a, a then erawh ohu a la hre renga; mahshe a hman' thenk te chu a dik vak lo. Ani tak e, a harsha rêng bawk ani.

Ohutia a la awm lai ohuan Evi chu a kôki a a lo daka, "Pathawm eng nge ni i tih le?" a ti a, Pathawm a'n, Evi ka ohlung nu hlui hnena lekha thwn ka tum hram hram mai ani, ka ti tha thei shi lova" a ti a, a mittui ohu a tla ta zawih zawih mai a. Evi ohuan, "Pathawm, ka puih theih che ka duh e, ziaak chu tlênte ka zir tawh

she thei nghilh ka hlau ve" a ti a.

Chutichuan an ziaik dun ta a, an rin loh ang takin an lo ziaik tha thei dun ta a. Evi chuan, Pathawm, a mawi fe in a lang tan ta maia, i nupui i fanau te chu an va lawm dawn em! An huên ata i kal boua hi a zahthiak em mai e! eng ni a emaw hawn' tir leh tur che in ka pa zawh ka tum e," a ti a.

Thawma chuan, "Nula in, a an hmuh theih tâwpa an hmuh lma turin ka tangka ka thawn chhuk ang. Ka pu George (Zawrj) ka tan a lokal ang, hê tangka mantam pawh bi chinchhiah na angin mi pe a," a ti a, a kawr hnuaia a dap chu a hau phawrh chhuaka. Evi'n "Aw! a lokal ngoi ngêi dawn tak a lawm le; chuvangin kei pawh ka lawm ngawt mai" a ti a. Tin, Thawma'n "Lekha thawn chié ka duh e, ka awmna hmun an hriat nan, Pi Klawii pawh brillh rawh u" a ti a. Evi pa chuan, "I e, Thawma a ti a; tichuan Evi leh Thawma chu an kal chhuak ta ve ve a, Evi pa chu a kal zela, lunglekha lam chu a hnai deuh deuh va, a en a, "Enge ni bei bi?" a ti a Evi'n "Ka ziaik pui a ni, nimahshela i lekha hi Pathawma ka ziaik tha thei zawk, ka lo hawn' huna chu ka ti ang," a ti a. Evi chuan "A ziaik tur chu pawimawh em em anie, a pi in tangka lei let na tura a thawn dawn avangin i hri maw ka pa? chu ti ang tak chuan mi te'n an shawi ani, a ti a.

Lie thu hi Evi pa'n a ngailtuah rilrukin dik lo tawp in a hria a, hêng zinga thil pakhat awm dan tha chu mite'n an bawi te hnena thlamuan nân na mi duh tak te hnena tanga an hruai bo shak atangin an shawi a. A dik chauh chuah Pi Shielbyi chuan Thawma a lei kiir leh chu a ring lova. Chu mi ni tlai lam a chuan lekha a ziaka; tin, Pathawma chuan lawm takin dâk in a a keng ta a.

Chawngohhingpuia.

MIZO LEH VAI

HANCHIN BU

BU & NA } JUNE 1917. { A man kum khat
" " } July { cheng 1/- ohauh
" " } " { an.

Enkawltu (Editor):-- Makthanga, Aijal.

Ohhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

Thu pèk.

Sd. A. Playfair.

Mizo France rama kal te Lekha thawn dân tur R. D. Leta.

Raldô nâna India mite'n langka an pûk tîr. " " "

Mizo France rama kal tur te. Laldailova.

Reslamoni, Nula pakhat. Hrawva.

Mi zawng zawng briat tur. Makthanga.

Tawnzâi na hlâ. Hrawva.

THE PEK.

Nizo France rama kai zawng zawng te kha kuli ten leiman awl tarin thu an ti-tia ta a. Nemi thu pèk ni dik takin kan zawm tur a ni a, kan zawm dik nge dik lo hnakur takin kan en tur a ni. Tún lawka mi then khat te rawa dilna ka hmuh in awl lo tur te pawh in awl an tum brainn a lang a. Hezlett sâp thu pèk kha, "Hnathawktu chu an thang hlân-in an chhûng te n kuli awl an hmuh anga, amman an lo haw ten huna dam chhûng kuli awl an hmuh anga," tih a ni a. Nemi a ni an dam chhûng kuli awl chu mi France rama kai te tan khân a ni a, an chhang te chu an thang nân chau in an awl dawn tin a lang a ni. Chhûngte hi chhang takin hrinan a ngai a ni. Chhûngte hi hnathawktu te a lokai chhuan na in a mi te chauh an ni a, hnathawktu a tan tih laia a lo chhuan na ma awm ve lo te chu an chhûngte a ni ve lo.

Leiman awl hi dam chhûng atân a ni a. An lo tan na thla (April 1917) atângin an awl tan tur a ni, Leiman awl hi hnathawktu a tan tih dawn a lo chhuan in ngei emaw, a lo haw ten huna a awma in ngei chauh kha an awl tur a ni. Mi dang hnathawktu lo tan huna a leiman pe hrang tu kha, a leiman awl qun vang ngawtin hnathawktu ina a awm mai chu awl lo tur a ni a. Amaherawhenu hnathawktu then khat te n chhûng te lo enkawt tur an nei lova an nupui an fanau te mi ina an lo awm tur a. Hnathawktu kai bo niân a an chhûng te chutia lo awm na in chu (a lo enkawt tu) leiman an awl thei anga, amaherawhenu lo te pawh an in tawm vek tih lai-in a rawn report tur a ni a, lo te in tawm pui lo chu kuli an awl thei lovang.

Sd. A. Playfair

Bawrsâp

MIZO HO FRANCE RAMA KAL TE HNENA LEKHA
THAWN DAN TUR.

Topawh in tupa china sap tema kal to loneta to-
kha in thawn dawn chuan hethanga in ziak tur ang.

To

No..... Hming..... Hnashaw Hming
Gang No.....

27th Lushai Labour Corps.

Care of Assistant Adjutant-General.

Third Echelon, Indian Section.

Rouen.

France.

Chuti' chuan mi pakhat a hming Thanga lo ni ta ang
shela. a number chu 950 ni ang baw'k shela, Gang (pawl)
number 12 ni baw'k ang shela, hethang hian in ziak tur
ani ang.

To

No. 950 Thanga Labourer

Gang No. 12

27th Lushai Labour Corps

Care of Assistant Adjutant-General,

Third Echelon, Indian Section,

Rouen.

France.

Hemi a dan ang kawhmub-na mai in ka han ziak
ani. A ziak dan hi ohhia-ohhia theuh ulangin tupawh
in rem chang takin mi zawt buai lovin in thawn thei
theuh anga, a tha em em dawn ani. Amah-erawh-chu
lekha to a ram hlat avangin a thlang bar hle ani. tha
hah ohhungin a chuan-na in hma hman emaw lek ang.

R. D. Leta.

RALPH NANA INDIA MITEN TANGKA AS TUKTIR.

Tina indonasia hman tarin Sawrkarin tangka an pak duba. Chumi an pak dan tur chu hman tarin a ka ziak ang hi a ni. Dan hman thum a awm— DA S-KHAT SA: He mi a hian Sawrkarin an tangka pak chu kum 1929 leh 1947 in kara a tangka neitu in a dui hman a piang in an rui leh ang.

Tupien in tangka 95/- pak tir. Shena Sawrkarin che g 95/- chu 100/- a an chihang anga kum tin a pang za zel cheng 5/- an pe anga. Chu chu tangka neitu in lak chihang leh a dui chum a pak tir a chu kum 12 hman chum a la chihang leh taet rovaanga. Chuh chawh-er a kum 20 na re chu a chu thei bek a anga kum 12 chu hman 30 in ka a chum a dui hman a ching a la thei ang. A lak chihang leh hman chum a tangka 95/- ala kham cheng 100/- an pe anga tin, a pang chu kum tin cheng 5/- a hman bawh ang. Chuh chawh-er 95/- i pek chum kum 12 chum la chumak leh a chu a i pak tir a 100 leh a pang kum 12 chuh chawh-er 60/- a za in cheng 160 a hman ang. Ama chawh-er a pang chu kum tin 30 a dui chum leh a chu a dui hman a 15 a leh August thei 15 a i ka thei hman.

Tina Sawrkarin che g 95/- pak tir a chu chum a hman. Tara cheng 10/- a pang chu a mi chum a la tin cheng 20/- an pe anga. 95 a hman hman a chu.

DAN THUM SA: He mi hman 1929 chawh-er 1922 chawh-er a rui a chu a ni chu chu pak tir a chum kum 3 a chawh-er kum 15 a chawh-er an rui leh ang. He mi a hian cheng za zel a a pang cheng 5/8/- an pe ang. Chuh chawh-er hman cheng 100/- pak tir a hman 3 chuh chawh-er la leh ta ila; kan pak tir cheng 100/- leh kum thum chuh chawh-er a mi cheng 16/8/- a za in cheng 110/8/- hman leh tur a ni.

Tin vawikhata cheng 100/- pe thei lo ila, ahmasha berin 20/- kan pe anga. Chumi zawha thia tin cheng 20/- kan pe zel anga. 100/- a la tin hman lo chum.

DAN THUM SA: Dak-in a kum nga chuh chawh-er a pak tir. He mi hman ziak ang hi a ni.

PANCIR, TUN, ZAT.

	7-12-0	15-8-0	33-12-0	77-8-0
Kum 1 tin' lina a lak chhuah	7 12 0	15 5 0	33 12 0	77 8 0
lot a lina tur zat	8 1 0	16 2 0	40 5 0	80 10 0
Kum 1 china	8 2 0	16 3 0	40 12 6	81 9 0
Thla 15 china	8 4 0	16 3 0	41 4 0	82 8 0
Thla 18 china	8 5 0	16 11 0	41 11 6	83 7 0
Thla 21 china	8 7 0	16 14 0	42 3 0	84 6 0
Kum 2 china	8 8 9	17 1 6	42 11 9	85 7 6
Thla 27 china	8 10 6	17 5 0	43 4 6	86 9 0
Thla 30 china	8 12 3	17 8 6	43 14 3	87 10 0
Thla 33 china	8 14 0	17 12 0	44 6 0	88 12 0
Kum 3 china	9 0 0	18 0 0	45 0 0	90 0 0
Thla 39 china	9 2 0	18 4 0	45 10 0	91 4 0
Thla 42 china	9 4 0	18 8 0	46 4 0	92 8 0
Thla 45 china	9 6 0	18 12 0	46 14 0	93 15 0
Kum 4 china	9 11 0	19 6 0	48 7 0	96 14 0
Thla 54 china	9 13 6	19 11 0	49 3 6	98 7 0
Thla 57 china	10 0 0	20 0 0	50 0 0	100 0 0
kum 5 china				

Chutichuan he mi cheng zlak dan hi en la. Ching cheng 7/12/- dakina zuk pe la, thia kum nga china cheng 10/- hmotha tur an lo pe ang che. Tama pavi chuan i tangka 7/12/- kua kum khat chuan i tangka cheng 10/- leh chuan i dah ngai 7/12/- chuan an pe tir an ang che. kum khat chuan i lak erawh chuan cheng 8/12/- an lo pe ang chia, thia 30 china i lak chuan cheng 8/7/- an lo pe ang chia, thia 30 china i lak chuan cheng 9/- an lo pe ang chia, thia ang zoon, kua 5 china i lak chuan cheng 10/- an lo pe ang che. Chutichuan cheng 10/- an lo pe ang che, cheng 17/8/- an lo pe ang che, thia kua ngai chuan i tangka leh mai chuan i dah zuk chuan cheng 10/- an lo pe ang chia, thia 30 china i lak chuan cheng 8/10/- an lo pe ang chia, kum thum china i lak chuan cheng 88/12/- an lo pe ang chia, thia 54 china i lak chuan cheng 96/14/- an lo pe ang che; chutichuan kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang q.e.

Ilô mi dan hi mi chuan lo dan to tan chuan a hlawk hle' bawk ani. Ching 7/12/- chuan pawh a dah thei, kum nga china cheng 10/- hmotha chuan. Ching 38/12/- dah ila kum nga china cheng 50/- kua tana mai anga. Ching 77/12/- dah ila kum nga china cheng 100/- kua lo hmotha. Chutichuan cheng 22/4/- an lo kua lo hlawk dawn ani. Tangka nei tan chuan: Dân khatna a hlawk êm êm a, Dân huitha pawh hi a hlawk hle' bawka. Tangka ngah mang to te tan Dân thumna hi a fel êm êm ani. Tuna Aizawla vai hote'n cheng 28.000/- an lo pūk tir ta hlawma.

Tupavh tangka pūk tir tar nei chuan ho ni đã thum zinga in dub ber ang ngiang lian pūk tir chuan a. A hlawk zia hrih fiah ila: Tuna mi pakhatin cheng 250/-

DAN KHATNA a, khan lo pûk tir shela, kum 15 china ruh leh turin. Sawrkârin an ruh leh hun chuan a pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 chhunga a pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh huih a tling theh ani. Tin DAN HNIHNA a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1:000/- leh a pung 165/- a za in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165 lo pung chu a hlâwk êm êm a ni. Kum nga china la leh ni shela a pûk tir 1,000 leh a pung 275/- a za in 1:275/- a lo hmu anga; chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

DAN THUMNA a khan chêng 7/12/ haub pawh a pûk tir thei a! kum nga china lo la leh ta ila, chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawh anga. Tin, kum nga nga ka ngak peih love, kum ti leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêng 10/11- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a nei chuan pûk tir a a tha êm êm ani. Dawrkai pûk tir te hi a bo ral a blauh awm êm êm a, Sawrkai pûk tir erawh chu a blauh awm love. Dakina pawh mi'u tangka an dah fova, tu ta mah a la boral ngai lo. A mah erawh chu tuna mi ai hian a pung a a hlâwk lo zawh êm êm a- R. D. Leta.

MIZO FRACE RAMA KAL TUR TE.

Hmana ziaik zel ka tum ang koan tuna hian Siichar tanga Bombay thlenga kal kawng thu ka ziaik ang, a mah erawh chu a nawi lutukin ziaik dawn ila, ziaik shen a ni lovang; tin, a nawi lo chuan ziaik tur a awm

sui ova ngai takk thian nae tar am a g. Tin Silchara kan awm lai in kal kawng Tin pawh ni mah sauh she a thiit pawh mawh tak ani avangin tlem in ka zia k e. Kan thian duk tak KATHIRAMA Luang phuk khua, a siamte hneha a kai ta a cho thlan chu tih mawi nar chawh laha kan salama. Cheng za aia tam a lo ting them. Silchara ni 10 kan cham hnu lian thal lam dar 4 vela naga, te kak kan chuang fan ta a, RELA ta chuang ngai lo kan chi. A ngai kan him em em, kan zai ei ei cho mwa pait hna a chuang a siam re zel lawm a. Pei ni a kan chuan pait hna a chuan lo khawp rakia kan tung maym a, a pait hna mur mia! KALKAWNG a chuan vawi mat lai a chawh tun, Chandpur hi zing lun dar 8 mi a kan tong ga, chutah chuan Moilawag to a kan chunga. Moilawagto a hnan chuang te a shem tin, thal lam dar 5 vela khawmal kan hna ta a, chu ni chu hna to a hna chu tah chuan chaw kan chinma. Kan eia tin, zin dar 12 tai a hnan lei dang a kan chuang a sap ram pan chuan kan kal leh ta a, nen a te em vaw tam tak kan chawm tin, Calcutta khaw hnar siowrah chu chinun la deen va kan zuk tuleng a a ropi em em, chu zah edan Saptlaogvala len, kan pite. Saphani leh Borsap tur 6 kan hmua, lawm takin an lo awm a, chuangte an lo shem a. thing-pui leh chithum te nen, pear takin mi chuti zo zai chu min shiama, kan him em em a. tin, kan kai leh ta a, Galudih hmun thal dar 4 vela kan thlenga, chutah chuan Buhfai te ongkim peih sha in a lo awma, chaw kan chinma, kan eia, dar 9 vel lai a kan kal leh a. Tin, Rei chawlhna hmun tam fe a kan chawl thina Rajgarh hmuna hian Dailengturte chhuak hman tur in reife kan

chawla; tin, Dongargarh a thai lam dar 4 ve'a kan thlenga, chu ta chuan chawte kan ohbuna kan cia. zan dar 9 vel a kan chhuak leh. Heng lai a lunun te hi School naupang tan pheii chuan a hmuh nawm em em ang. Hmanlai mite chenna vek a lo nia, chuta tanga chawlhna hmun thum na Rulgoon an tih hian ziza siam na khawl ropui tak tak kan hmu a, a mei khuchhuah na te chu a Sang em em mai; tin, leng phai zawi a hian ni a sha em em maia. Tin, BHUSAVAL an ti hi thai dar 4 vela kan thlenga, chaw kan chhum a, he hman lai a ropui em em mai Rel ia khawmna hmun ropui tak ani Rel chu a tam em em maia. Tin, he hman he hman lai INDIA lai Shervajee an tih pian na hmun a ni a ti, a pianna hmun kiang lawk a chaw kan ei na hmun chu ani. Ni shat lai takin heng ram vel hi ngah tuah in hman laia mi te min ti hre am em. Tin, hetan tanga hian dar 9 lai a kan chhuak leh a BhusaVal kan thlen' hma hian Shogoon nen a in kara hian ruah a sur vak maia a lawm awm em em mai. Tin, Atgoon an tih vel hman reng reng chu Mizoram ang deuh tak hian tlang re te a awm thluah mai an lo te pawh Mizo lo ang deuh a tam mai. Tlangpawng deuh tawh chu lung hlii a ni shi. Tin, Atgoon a hian lei verh a awma, mel' 1 ai chuan a shei zawk ang Dongargarh a tanga Atgoon thleng hian kawng sira Sepui bawh tiat lek lek a tam ngawi mai. Tin, kan kal zela, in ropui tak tak kan hmu a, Kalyan Bombay kiang lawk a kan chawla, kan kal leha, Bombay ehu zing dar 10 vela kan thlenga Lawng a kan chuang nghal a, kan chuan na Lawng chu "Akbar" an vuah ani. Dam tlang fe in kan chuang a, a lawm awm hle. Dam taka

man a di' p i vake, i loma ngua a ou' la' tel a. a
la' se nei hi lagoon thi' sa' a tem ho. o' tina' rem' o' ng
lak a lo' ui' chia a law'apai ta' om' om' maia.

'Tiu ni khat chu lagon e man an hoer an Deslamo-
g rumal a pasal in an in uoi' ni a a pek a ruk s'aka.
Kasoa hawu ka vuga a lo dala. Ani chuan tota tih hoo
hoo lo, chu i ang thio chu eng pawli ni shela a la ta m.

[illegible]

Thil vawi khat i tih suat tawh chu,

Kum rei in a rei oz lo;

Tunrim, lungagai, mangan lai in.

Kilru pakhat nei hram rawh.

Ile thawnthu hi kan ngaituah chian' chuan thil kawng nga lian denh denh a kaw' hmu.

1. Kasioa rin lutak na hi a hmeima tan thil rea chawng ani. za rui lutuk in in ven a har a, chet sual leh nan' a awl.
2. Lagoa chet zia a. hian, a langa hmeima ai in thian na aum lo te an ulao awm zawk tih a lang.
3. A thil suat cum a lan len hian mi itshik hmang leh beng tia lo ti Pathian in a awi lova a tawpa a lang lo thei lova, an rui man an hmu thin tih a lang bawh.
4. Desdomani leh Kasioa chawng hian, thil dik chu a tawpa a in puang len tih a lang bawh.
5. Quberoi toil tin hi a rang lutuka, thil rang lutuka nih hi kawng tam zawka in chhir leh na a awm tih a lang.

Hrawva

Shitlong.

MI ZAWNG ZAWNG URIAT TUR.

Bawrsap Colonel Playfair sap ho kan Mizo te Franco rama hnathawk tura kal te no khia Franco khua chu June thla ni 20 ni khan dam takin an thleng ta a. chu vangin he thu hi mi te'n, in lo hriat turin he chan chaw bu a hian kan han chhuah ani. Ile thu hi Borsap tan in ka ziak ani.

Makthanga Editor

TAWNGTAI-NA HLA.

Key. G.

M :m	s :-f	m :r	d :t,	d :d	t, :d	m :-	r :-
S, :s,	s, :-f	s, :s,	s, :f,	s, :s'	s, :s,	s, :-	s, :-
D :d	d :-d	d :t,	d :r	m :d	f m	d :-	t, :-
D, :d,	m, :-f	s, :f,	m, :r,	d, :m,	r, d,	s, :-	s, :-

m :m	f :m	r :d	t, :d	m :-	— :r	d :-	— :-
s, :s,	f, :s	l, :s,	f, :s,	s, :-	f, :-	m :-	— :-
d :d	d :t,	r :m	f :m	d :-	t, :-	d :-	— :-
d :t,	l, :s,	f, :m,	r, :d,	s, :-	— :s,	d, :-	— :-

1. Kan pa vana mi khawngaiin,
Kan tawngtai ngai-thla la:
Kan mi duh te kâr hlá a awm,
Véng ang che.
2. Aw Lal Isu kan ehbandamtu,
Kan éng leh kan hruai tu:
An chak lo leh thei lo'na a,
Hruai ang che. [na,
3. An lungngaihna leh thlaphên
Nangma an ngaih che in:
I khawngaina ehbêm alh fo la,
Thla-muan rawh.
4. I ehbandamna mi ti láwmtn,
An chakna lo ni she:
Nitin in i hming hmangaihin,
Pak rawh she. [in,
5. Aw thlarau thianghlím i thu
An rilru ti chak la:
I khawngaihna in hueh tir'la:
An hmeima.
6. Aw kan Pathian leh a fapa,
Leh a thlarau thianghlím:
Másháwmna ruah shûr tîr
turin, Kan ngên che.
7. Thihna leh thlân hueh tu Lalpa,
Mi bung, mitthi rêl tu:
Dam lai thi hnu'n min awm pui la,
A men.

Hrawya,
Shillong.

MIZO LEH VAI

CHANCHIN BU

BU 8 NA

AUGUST 1917.

A man kum khata
chêng 1/- chauh
ani.

Enkawltu (Editor):- Makthanga. Aijal.
Chhuahtu (Publisher):-The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

Raldo nana India mite'n Tangka au pûk tir.	R. D. Leta.
Hriattirna.	Makthanga.
Enga nge Lekha kan zir.	Dah rawka.
Mesopotamia ram chanchin.	Lalhêma.
Mizo tlangval German run leh Puma zai.	Thianpakhat.
Mizo rama Buh tuh hun.	Tunga.
Sawrkâr sum bat ruh thu.	"
Chanchin Nawi.	Thangluaia.

RALDO NANA INDIA MITE'N TANGKA AN PUKTIR.

Tuna indoua a hman turin Sawrkarin tangka an puk duha. Chumi an puk dan tur chu hemi hnuaia ka ziaak Heng hi a ni. Dan hmun thum a awm:— DAN KHAT NA: mi a hian Sawrkarin an tangka puk chu kum 1,929 leh 1,947 in kara a tangka neitu in a duh hun apiang in an rûl leh ang.

Tupawh in tangka 95/- pûk tir shela Sawrkarin cheng 95/- chu 100/- a an chhâng anga; kum tin a pung za zêla chêng 5/- an pe anga. Chu chu tangka neitu in lâk chhuah leh a duh chuan a pûk tir a chin kum 12 hma chuan a la chhuak leh thei lovanga, amah-erawh-chu kum 30 aia rei chu a dah thei hek lovanga; kum 12 leh kum 30 in kâra chuan a duh hun apiangin a la tlei ang. A lâk chhuah leh huna chuan a tangka 95/- aia khan cheng 100/- an pe anga; tin, a pung chu kum tin cheng 5/- a hmu bawk ang. Chutichuan 95/- i pek chuan kum 12 china la chhuak leh dawn la i puk tir ai 100 leh a pung kum 12 chhunga mi 60/- a za in cheng 160 i hmu ang. Amah-erawh-chu a pung chu kum tin lâk i duh chuan February thla tarik 15 a leh August thla 15 a i la thei fovang.

Tin, vawi khata cheng 95/- i pek thei loh chuan, a hma-sha berin cheng 15/- i pe anga chu mi china thla tin cheng 20/- zel i pe anga, 95 a tlin' hma loh chu.

DAN HNII NA:- He mi hi kum 1,920 emaw, 1,922 emaw a rullh leh tur a ni, chu chu pûk tir a chin kum 8 a emaw kum 5 a emaw an rûl leh ang. He mi a hian cheng za zel a a pung cheng 5/8/- an pe ang. Chutichuan tuna cheng 100/- pûk tir ila, kum 3 chhunga la leh ta ila; kan puk tir cheng 100/- leh kum thum chhung a mi cheng 16/8/. a za in cheng 116/8/- hmu leh tur a ni.

Tin, vawikhata cheng 100/- pe thei lo ila, ahmasha berin 20/- kan pe anga, chumi zawha thla tin cheng 20/- kan pe zel anga, 100/- a la tlin hma lo chu.

DAN THUM NA:- Dâk-ina kum nga chhung atan a pûk tir. He mi hnuaia ziaak ang hi ani.

Kum 5 a tlin' a hmuñ tur zát	Chéng 10/-	Chéng 20/-	Chéng 50/-	Chéng 100/-
Páktir tur zát.	7 - 12 - 0	15 - 8 - 0	38 - 12 - 0	77 - 8 - 0
Kum 1 tlin' hma a lak chhuah leh a hmu tur zát	17 12 0	15 8 0	38 12 0	77 8 0
Kum 1 china	8 1 0	16 2 0	40 5 0	80 10 0
Thla 15 china	8 2 0	16 5 0	40 12 6	81 9 0
Thla 18 china	8 4 0	16 8 0	41 4 0	82 8 0
Thla 21 china	8 5 0	16 11 0	41 11 6	83 7 0
Kum 2 china	8 7 0	16 14 0	42 3 0	84 6 0
Thla 27 china	8 8 9	17 1 6	42 11 9	85 7 6
Thla 30 china	8 10 6	17 5 0	43 4 6	86 9 0
Thla 33 china	8 12 3	17 8 6	43 14 3	87 10 0
Kum 3 china	8 14 0	17 12 0	44 6 0	88 12 0
Thla 39 china	9 0 0	18 0 0	45 0 0	90 0 0
Thla 42 china	9 2 0	18 4 0	45 10 0	91 4 0
Thla 45 china	9 4 0	18 8 0	46 4 0	92 8 0
Kum 4 china	9 6 0	18 12 0	46 14 0	93 12 0
Thla 54 china	9 11 0	19 6 0	48 7 0	96 14 0
Thla 57 china	9 13 6	19 11 0	49 3 6	98 7 0
Kum 5 china	10 0 0	20 0 0	50 0 0	100 0 0

Chutichuan he mi chung a zia k dan hi en la. Tuna chêng 7/12/- dâkina zuk pe la, lekha kum nga china chêng 10/. hmu na tur an lo pe ang che. Amah-erawh chu i tangka 7/12/- kha kum khat tlin' hma a i lak. chuah leh chuan i dah ngai 7/12/, chauh an pe kir leh ang che. Kum khat china i lak erawh chuan cheng 8/1/ an lo pe ang chia, kum hnih china i lak chuan chêng 8/7/- an lo pe ang chia, thla 39 china i lak chuan chêng 9/- an lo pe ang chia, chuti ang zelin, kum 5 china i lak chuan cheng 10/- an pe ang che. Chuti ang bawkin dâkina cheng 77/8/- i dah chauh, kum khat tlin hma a i lak leh mai chuan i dah zat chauh cheng 77/8/ an lo pe ang chia, thla 30 china i lak chuan cheng 86/9/ an lo pe ang chia, kum thum china i lak chuan chêng 88/12/- an lo pe ang chia, thla 54 china i lak chuan chêng 96/14/- an lo pe ang che; chuti ang zel in kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang che.

Hô mi dan hi mi hausha lo deuh te tan chuan a hlawk hle bawk ani. Chêng 7/12/- chauh pawh a dah thei, kum nga china chêng 10/- hmu na turin. Chêng 38/12/- dah ila kum nga china cheng 50/- kan hmu mai anga. Chêng 77/12/- dah ila kum nga china chêng 100/- kan lo hmu anga, chutichuan chêng 22/4/- in kan lo hlawk dawn ani. Tangka nei tan chuan Dân khatna a hlawk êm êm a, Dân hnihna pawh hi a hlawk hle bawka. Tangka ngah mang lo te tan Dân thumna hi a fel êm êm ani. Tuna Aizawla vâi hote'n cheng 26,000/- an lo pûk tir ta hlawma.

Tupawh tangka pûk tir tur nei chuan he mi dâ thum zinga in duh ber ang apiang hian pûk tir rawh u. A hlawk zia hrihshah ila: Tuna mi pakhatin cheng 950/-

DAN KHATNA a khân lo pûktir shela, kum 15 china rullh leh turin. Sawrkârin an rullh leh hun ehuan e pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 chhunga pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh hnih a tling thelh ani. Tin, DAN HNIHNA a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1,000/- leh a pung 165/- a za in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165 lo pung chu a hlâwk êm êm a ni. Kum nga china la leh ni shela a pûk tir 1,000 leh a pung 275/- a za in 1,275/- a lo hmu anga; chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

DAN THUMNA a khân chêng 7/12/ haah pawh a pûk tir thei ai kum nga china lo la leh ta ila, chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawh anga. Tin, kum nga nga ka ngahak peih love, kan ti leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêng 10/11- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a nei chuan pûk tir a a tha êm êm ani. Dawrkai pûk tir te hi a bo ral a hlauh awm êm êm a, Sawrkai-pûk tir erawh chu a hlauh awm love. Dakina pawh mi'n tangka an dah fova, tu ta mah a la boral ngai lo. A mah erawh chu tuna mi ai hian a pung a a hlâwk lo zawk êm êm.

R. D. Leta.

HRIAT-TIR-NA.

He thu hi tupawh in ló hre theuh ang che u. Kan mizo tlangvâl ho Sap ram France a hnathawk tura kal te kha lekha in thawn dawn chuan pawisa shawm man tiket (milem-lu) bel zel tur ani, in bel lo chuan in zuk

thawn a te chuan a lehnih an lo chawi ang. A lehnih chu pawisa 20 (seki leh pawisa pali) ani a. He dan hi dan thar ani lova ten hmalama pawh khan India ram pela lekha thawn reng chu a kal man chu a lahnih in a tam fo reng ani a, chu chhapa tusa kan mizo ho kal na phoi hi chu Sawrkar hrang daih ani a chuvang chuan pawisa sawm chawi tur a lo ni ta mai ani.

Bel loh chuan kal thei joh chu ani chuang lova khu lama au zuk thawn a te'n a lehnih an lo chawi tang ani. Mi lomlu bel lo pawh in thawn mai theih ani a, khap chu ani chuang love. Lekha pakhat hmu avanga SIKI leh pawisa pali zel an lo chawi ai chuan he ta tangin pawisa sawm man milem lu chu bel nghal ilangin a fel ani. Tin, an ni ho vin khu lama tang a lekha an rawn thawn in orawh chu a thlawn in an rawn thawn thei si ang, au ni ho chu ral rama tang an nih avangin an tan phal bik ani c.

Makthanga, Editor.

ENG A NGE LEKHA KAN ZIR ?

Mizo fa te hi kum 19 lai Sawrkar hnuaia kan lo awm ta a, Sawrkar lo kal tir lai in kan a em em in kan hriat a zim em em ani. Mizo pa fing pawl ber ten kan ram vel a hian ram dang a la awm tib an hria, chu ti lo a mi naran chuan Mizo ram chauh hi emaw khawvel pum an ti ani awm e. Tin, patling chauh lo chuan tangka hlut zia pawh kan hre ngai lo ani. Tin, Pathian thu hril tu sap, Sawrkar lo len rual deuh bawh in an lo kal a, chung ho chuan mizo tawng in lekha te an shiam a; tin, tha hnem ngai takin mi an zir tir thin. Eng a nge hong sap hian Pathian thu chauh shawi lova lekha te min zir tir kher ?

Hei vang hi ani:-mi in lekha lo thiam sela ama tan

a la t̃angkai dawn in sawrkar a hna thawhna a lo hmu thei anga, tin, a lo hausa in mi ropui a lo ai thei dawn ani.

Ani leh, chu ropui 'na leh sawrkar hna thawh a lo hau-shak na chu em ni kan zir ohhan? Kawng khat a chuan chu kan rilru ani t̃heuh awm e, mahshe ka shawi tum chu kawng dang pahni a awm, hong te. hi ap ni:— (1) Hriatna lo zau na, (2) Hnam lo thawven thei na. 1 Hriatna lo zau na:— Kum 10 lai a lo ni ta, Mizo tlangval t̃hen khat phaituala lekha zir in an kai a kan ngai ropui êm êm mai, tin, an ni pawh in miropui deuh tak ni a lo haw leh an in beishai awm e. Mashe kan rin ang leh kan ngaih ropui ang in an lo haw hou in an awm lo, tin, an ni pawh an beishai ang in an awm lo ani awm e. Mashe an hriat na an kal hma nena kan teh khin ohuan nasha takin a zau zawk in a tam zawk tawh ani.

Tun a kan ngaih ang-in lo ropui-kher lo mah she an hriatna la zau tsw̃h zia kan ohhui shêng lovang, Sap t̃awng te, khawvel ohanchin te, chhiarkawp te, hmanlai a pi leh pu pawhin an hriat ngai lo, anmahni ngei pawh in a-rim a-ra pawh an hriat ngai loh te kha an lo hro ta a, chutichuan mi ropui an lo nih kher loh ãvingin an inchhir rin hlek tur a ni lo. Chutichuan tuna skul nampang la ni m̃ek te pawhin eng a mah a t̃angkai love, a Kal hmasha te pawhin eng an nih pui love, tiin tha ti nat mai tur a ni lo.

Tin, mi t̃hen khat in heti hian an ti t̃hin:—"Phai tual a lekha an zir a, heta engma an ni pui thei shi lo, henga rasi pawh an lân thei hlei nem, anmahni ho hi a ni rasi a la t̃ang tur zawk ni," an tih ka hre t̃hin. Chu

ti a phaitual lekha zir te rashi a an fan' hun chuan a zir lo te khan eng hua chu an chawkw kaw bik chuan ka ring lo a ni. Hna lo thawk tawh sha te chu vaw' leh khat a lan mai thu lah a awm lova. mahshe an lo la thi in emaw, an hun emaw lo tawp shela Sawrkârin mi thiam lo chu an duh lo tulh tulh dawn tih a hriat lawk reng a ni. Tin, kan hriatna a lo zau a thiam kan ngah chuan a tira hlawh tling em em mah skuh ila, rashi pawh chu ni ta ang rêng mah ila, kan lo hlawn tling tali tulh zawk ang.

Tuna engkim a lo that thei na hmasha ber chu lekha zir a ni fo. kau u te ho Sawrkâr hua lo thawh thei na tak te pawh hi an lekha lo thiam hmashak leh an hriatna lo zau hmashak vang vek a ni tih i hre tawh zawk ang u.

II. TUNA HNAM LO THAWVEN' THEINA I NGAIHTUH ANG-

Hman lai a lekha a-rim a-ra pawh kan hriat hma chuan mizo ho zinga indo na hlir in a khat ani. Tuna erawh chuan Sawrkar zara lekha te tlem in kan lo hre thei ta theuh vin in do te leh in thah mai mai te a lo reh ta a, a thaw ven thlak ta em em mai ani.

Tin, -thawven leh zualna, kan kawlpui ber sawrkar kuli leh sawrkar thu hnuai a awm luat tuk na hi tuk thlak kan duh chuan mi in mah ni fa te theuh tha tak in zirtir shela, lekha lo thiam shang in sawrkar dan te lo hre fel she la, sawrkar pawh a lawm zawk anga, kuli tir a hnekin hua ropui tha tha an pe zawk ang. Mizo zawng zawng lekha thiam vek ni ila engina buai na a awm lovang, mi in ama duh hun huna sap a be thei anga, mi dang rawih harshat a ngai lovang. Mizo thingtianga mi in sap a biak dawn in Aijala mi a ruai

n, harsa takin, zak tak chuagin a bei hram thin. Chu chu an mi rawih te tan pawh thil min awm tak a lo ni in, an hua dang te pawh an thul pha thina buaina za khua a lo ni zawk ani.

Chu ti a ai chuan in fa te skula kal tir ula, lekha tha takin zirtir ula an io thiam huna nangnin chhaw hman kher lo mah ula, ani chu naagni in buai ang khan a buai tawh lovang. Chu ti ang theuh in mi zawng zawng in lo ti ila a va nuam dawn em! chu ti chuun-tana china nasha leh zual in lekha zir hi i bei ang u, hmelekhia leh mipa thei chuang lovin-

Dahrawka Shillong.

MESOPATAMIA RAM CHAN-CHIN.

Tun lai a kan Sawrkar te'n Turkey Sawrkar chu Mesopotamia rama an do ber ani a, tuna hian a ram chan-chin ka hriat zawng chu ka han sawi ang—

Mesopotamia ram hi Persia leh Arabia ram inkara Euphrate: leh Tigris luidung thuan ani a. Skul naupang "Map" am em a in en chuan in hmu fiah thei ang. Khawhian deuh te:—Basra, Amara, Kut, Baghdad heng te hi an ni. A then khua te hmar lama te an awm—Tin, heng khua te hi khawhlut tak angin an lang. Tin, heng zawng zinga hian Baghdad khua a lian ber ani, khawpui hlui tak ani, Tigris luikam tuak a shiam ani. Tin, Basra leh Amara khua te hi tun laian kan Sawrkar te hian an siam tha leh a khaw nuam em em a lo ni leh ta. Heng lo hi khaw te te Salomypark atangin hmarlam luidung thuanin an awma a mihring te chu Arabi leh Juda mi te an ni ber. Ho rama hian Khajur thei, thlum tak a tam em em a, an thu pui ber ani. An huan te ti huih turin Tigris lui tui hi sakawr

loh sebawng in an hnu chhua tir a au huan te chu lei
huh nan an hmang thin ani.

Tin, Tigris lui hi lui lian pui ani. Mizo rama Tui-
ruang lui ai khan a lian zawk ang. Lawng to tha tak
in a kal thei a, lui hman tlak tak ani. Tin, Baghdad a
tangin Tigris lui dung hmar lam mel 30 lai thlengin ka
zawh a ram zawl tak ala ni lo. Lieta tang lian hmar
lam a tlang dung te a lang ani— Kan sipai hma-bruai
to chu “Mosul” khua pel in an kal ta—Chan-chin
dang te ka la rawn ziaak leh ang.

Havilder Lalhema Lushai,

Indona a kai Ruang-hlawm pawl.

MIZO TLANGVAL GERMAN RUN LEH PUMA-ZAI.

Mizo vin thil naran lo douh leh kan ti ngai mang
lo, ropui tak emaw, ropui lo tak emaw kan ti apiangin
hla tamtak kan phuah khum thin a. Chutiang bawkin
tunlai a kan mizo tlangval 3,000 to kan rama tang
France rama kan Sawrhar lei do tanpui tura an kal ta
kha an pâmhmai-in, an chhuan awm in, an uan pui awm
hle a, a phuah thiam tan chuah. Hla tin reng a phuah
kur ngiai nguai a an tha em em a, chuvangin tuna hi-
an Puma-zai in an phuah then khat te chu ka han zi-
ak a:—

1. A fam riak dawn lo la, chaltuain, German hrai-chawi
do ral bana kai ang che, i shak hming khua vel a thang
ngei ang.
2. Thingpui lenbuang a zu tar ang che, Do kim thlungla
chung lian ak pa chhai tir la, kum tuang a German ka
hmelma chn.
3. Ilmana di thiang elna hrang sam zial, Thlanga kaw! chem
an len e an thlungla a phei sen dar fenga a chang ta e:-

4. "I man zo riau ang u an ti" an ti maw, khua vél vâl ngur min ruai e sap pui val in, German ral sial hawl a hrang turin.
5. A ni a thla tam ka chhiar sêng lo, Tui tin finna luipui hming thang ral tjang, Val an châm lal danga hrang hlir chu.
6. Ka lâw zawl Buang khua a ngai lawm ni, Di zawng then tum thlang kawr vai a mi hrang chu, tan chhawn an zawng ta e val rual in.
7. Kan Sawrkâr lianpui a do tu chu, Mau-rawkel a zawng khuanga chan ka nuam e, ka beng hlum hiau awm e German chru.
8. German ral tâwn tu chu keimahni, Chhim a nghing e hmar tlang kawrrawn a deng e, fam turin an rgen e vâl zawng zawng.
9. Hnam tin nau ang tah na thleng ta e, Sap pui dar fêng an fanna German dai a, .Awi, ka di lung run ka phal love.
A ziaktu Thian Pakhata.

MIZO RAMA BUHTUH HUN.

Kan Mizoram hi, hman lai engin a ram te a that tawh io avangin Buhtuh hun hi hriat a ngai hle tih thei ani. Miþhen khatin hman-laia upa, a thingpar te chhin chhiah mai a Buh-tuh hun hria te thú awiin tlai lu tuka an tuh thina, chuvaugin an buh a to thin lova, mi tam tak buþto lovaugin an mang in an tam thin. Chuvaugin tuna hian kan ram vah te a thlawbua tawh hlawn sia, buh-tuh hun hi hriat a ngai êm êm ani.

Eng lai pawhin May thla tarik ni 3, aþangin ni 7 hemi chhung hian a hun bik êm êm ani. Hemi katiam tarik ohhunga buhtuh chuan, upa in ruah thia pui an tih ang kha a khal tawh chauh ani. Buhchi pawh a him

bik a ni tih thei ani. Vaimin pawh tuh la a tha ang. Thian a, ti tel mah, thlawhbaw rama cheng i ni ve chuan.

Tlawng-ral thlang lam ram tha nei ten² erawh chu an ngai na kher lo ani thei. Tunga Thakthingveng-

SAWRKAR SUMBAT RUL THU.

Kathian, Sawrkar tangka i la ba om? Mitam takin an sumbat hi an rul tlak hma a Sawrkar in "Kan sum ral kan hmu kim tawh e," tiin. Sumba zawng zawng an la ngai dam ang tih an ring hlawma, nangchu ring vesuh! Eng vangin ngo an ngai dam i rin ni? An sum ral hon tawh turin mawn 1 mana cheng 8/ an ti a, apung nêna an chhutchhua ani tawh a sin. Chumi an sum lu an hmu, mi ngai dam ang tiin i sum bat kha rul hreh suh eng pawh nisela Mawn 1 mana cheng 8/ an tiam ang i rul tlak hma chu rul tura an tiam ang kum pawh pel tawh mah sela, i la chawi fo dawn a sin. Mi pakhat dawt zeldin thu bawl mai awiin in khêk khawl shuh la, i pêk tlak hma chu i nei apiang po fo la, i tan a tha zawk ang. Chuti lova i in khêk tam luat tuk chuan, vawi khata tam tak pek tur i nei kher lovanga, sazai hna² emaw, i thawk anga, i nupui i fanau te eitur nei lovin an lo mang-ang leh zual anga a pawl dawn êm e.

Tunga Rashi.

CHAN CHIN NAWI.

(1) Ratu dai kiana dil chu fura khawlai tui hawk a luang luta, a khat thina, thala a kang leh thin. Tin, a khah lai ohuan mihring pil in a thuk. Tin, rustui tla tir May thla leh June thla lai a hian Chungu a tam êm êm mai thina, an hram te chu a rik hian a ri mur

mur mai a, zuk kal ila vau kam hnim buk huuaia te leh thingler lam lam a te an awm fer füm mai a; nau-pangin an mana, an khai bawr ðeuh ðeuh mai a, a sha pawh a tui hle mai. A tam vanglai tak chuan man kim vek thei ila dawrawn 10 lai a khat ang.

(2) Kum-in, tarik 7/4/17 he mi ni khan kau khua a rua nasha takin a shura; thli te a tleha, rial pawh tam tak a tla a; kan melveng ho zawlbuk ðekin a denga, a ohhung a awm te chu an tlu phung mai a, midang chu an har leh ðhuua, naupang pakhat a hming Laibaka chu ni khaw hre lovin ni 3 lai china a lo dam leh ohauh ani.

(3) Kan khua a chuan kum tin June thla vel lai leh May thla vela te hian santen mathei lovin a leng ðhin. Kum 1910 a ohin khan kum tin mathei lovin a leng to ðhina; naupang leh naushen phei chuan an thi pui zel mai, Puitling pawh sawm (10) emaw lai in an thi pui ta. Tin, tarik 2/9/1910 a khan Doctor sap F. E. Hurst kha kan khaw Santenvei en turin a lo kala, tin, tarik 15/6/11 he mi ni hian Lianchhunga (Compounder) a lo kal bawka; He mi a ohin chu kum tin a len' hun pang ngai bawk in a lêng fan a ni.

(4) Kan khua chu Kum 13 lai kan awm ta a, kan awm rei-êm êm vang emaw ni, kum tin khawshik a nat te pawh a lang fo a ni.

(5) Kumin (1917 April thla khan Darlawn melveng ho vin Sakei tlak a, an tla hliam tira, a hliam na hle a, an huala, Khuma a sheha, a mawngtam a te leh a mal-puia te a sheha, ni 10 lai a dama, a thi ta a.

Tin, Khuma a sheh ni chu 14/4/17 a ni a, a tuk ni 15/4/17 a hian Lunga Khua nen, kan bei a, kan la si hlum thei lova; a tuk 16/4/17 a hian kan kap hlum

ta a.

(6) Kum ina indona (France rama) hna thawk pawl (Labour corps) a kal ho zinga khan kan khaw tlangvâl chu 12 (sawm leh pahni) an kal ve a, he mi te ho zinga hian pakhat mah breh êm êm a tirh chhuah luih an awm lova, an mani duh thu a kal hlir an ni. Sawrkar in min han phûz zat phoi chu 10 chauh ani a, tlangvâl hovin an lo châk blawm hle avangin a chuangin mi 2 an kal a ni.

7 Tarik ni 24/6/1917 khan Ratu khua a mi a hmung thauhvunga'n savawm no ni tia dawn dawn hi a man thâwi a a that zia mai chu.!

8 Kum ina German rûn tur khan kan khaw tlangvâl fel deuh deuh 12 an kal a, kan khua chu in 42 lek kan ni mêlvêng chhiar lo chuan. Tin, chunga kal chhung te lo chu Sawrkarin kuli a an âwl shi a; Sawrkar kuli shawi mawh han thawk tham pawl kan awm ta mang lo in 42 zinga mibring 12 an kal ani a, tin, a kal lo in 50 zinga chuan Hmeithâi thawk thei lo te lo awm an ni bawka.

9 Tarik 26/2/17 atang khan kan khaw daikianga Aijal sipai sibudar leh Jamadar hovin 50 lai an lo awm a, tarik 2/5/17 an khan Aijal lama an haw leh ta a. Tin, an awm ohlungin kan khua a ta bulfâi mawn 23 leh sêr 6 leh chatak 8 an oi.

In thian Thangphunga, Ratu khua.

BIAL RASI HO TAN.

Kan Mizo ho France rama kal te kha, an mahui hmu te chu shawi lo. An lekha kan lo hmuh hi, an mahni leh an hmel hmu tluk in kan lawm a ni a; chu ti vangin, kan bial tu rasi hiân, lekha min han thawn

hi min lo ngaituah pui sela, mani bial theuh te tá, ti chuan a lawm awm êm êm mai ang. Bial rasi chang pawh ni lovin, Pisa hnathawk kan mizo Babu te nen, kan mizo dawrkai te nen, mahni hmél hriat khua te lekha lo thleng chu, min ngaituah-sak sela, a lawm awm êm êm ang. An lekha te kan hmu zín deuh hi chuan, kan lawm êm êm mai theuh ani a, an lekha kan hmuh khât hi chuan an thi ta a ni a ngo kan ti a, kan luhgai mai theuh ani; chuti avangin min bialtu te rasi hian mahni bial theuh te lekha hi, khawngaihtakin min ngaituah pui sela, a lawm awm êm êm ang.

Tin, ~~Khawchhiartu~~ te theuh pawhin, mahni khua te vai dawr tur emaw vai lama kal apiang, kan khua te lekha a thleng emaw han zawt vel rawh khai, tiin chah zel bawh sela, a tha in ka ring. Tin, vai a kal te pawh in tai matakin zawt vel bawh sela, a tha êm êm ang. A chhiar tu apiang—Dam takin awm ang che u.

In thian,

Thangluaia Illimen Kawchhiar.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 9 NA } SEPTEMBER, 1917. { A man kum khata
obông 1/- ol'auh
ani.

Enkawltu (Editor):- Makthanga. Aijal.

Ohhuahtu (Publisher):-The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHIUNGA THÜ AWM.

- | | | |
|---|---------------------------------|-----------------|
| 1 | Mau teh-khin thu. | Hming nei lova. |
| 2 | Belgium ram a Hmei thai pakhat. | Hraw'va. |
| 3 | Khawlai phiah thu. | Tunga. |
| 4 | Thu nawi. | Kaiohhunga. |
| 5 | Lal pa-khat leh uñhian. | Hraw'va. |

dub ani tih. ka lo hria a. Tin, obuti ang Neita oha ka neth avangin ka lo chhuan a pawh chash, in chhauang awm song nian ka lo lu ngai ta a," a ti a.

Tin, tana lau chuan a Neitupa oha chin min hrii lai hian ngai lai, en vel teh a, Neitupa oha saw to saw a dinga. Chin nian oha hmanagidi taka dub tin tin hri a en a: hriepoi hriani tak chu a kata a kong rengu.

Neitupa chuan, "Hman chak atan ka dub chu ani, ka hman i in pephai ang em?" a ti a.

Tin, man chuan, "Neitupa ka pama hman i ti ka ni a lawm ena tana hman ngo i tan ka tak?" a in a chhanga. Neitupa chuan, "Ka Nanna Tarnam loh ka hman to ghen khau ka, ka Nanna Tui man' hui tin non che ka dah ani," a ti a.

"Nimanchela Neitupa engtin nge bei hi ka ti thei ang? I Nanna Tui a chuan ka tan thana turin ka cheng a lawm. I tharhna rashpai a chu in in, van lam bawi to zang ka nei a nangmah avangin ka lo thanga, ka lo mawi a, ka lo lawma, ka phatna zang zang avang to hian uang Neita oha i ni a, ka ti in ka thang-pai che a. Chhauangin engtin nge tui chu mi dang hana ka pek thei ang? Keima khayp lawk ohaui in i hana ka ka ta ka ina. eng nge ni mi dang to hana chuan ka pek tak ang? a ti a.

Tin, Neitupa chuan, mak tak loh nem' takin, "I dah phawi chuan ka hman thei ang che. Ka kit ang che a, i hant zang zang ka hawi ang a, sa rakia ka dah ang che a, man' dang to nen a lawmtak a in awm na hman a ta hi ka la bo'ang che a, hnia bring bawn mai mai zing a chuan ka dah ang che a. Tiu, chawte hriani ka lu ruai ta lo ang a, i thindunaga thil hoawk zang zang chu ka xiat lai vek ang a— ka Nanna Tui nang mah a a luan' dang theih hman chuan," a ti a.

"Ka thi ang," i tin chu, "Ani, ka mau i thi ang, nimanchela ka Nanna Tui oha nangmah a kang lavin a laung dang ang. I mawina to pawh chu a bo'ngai ang. Tin chana hi-

an i mawina chung a mak ti tumah ao awm tawh lovang, nimasela nangma a tang a. Nunna Tui pek luang tlang khan, an mani a luang thleng anga, kun a, thingthi in an in ang. Nang mah chu an hria che in, an ngaihtuah lovang che a: nimahshe-la i Neitupa nangma tlanga a Nunna Tui luan tlang tir tu chu an hre lovin, an fak lovang em ni? Aw ka mau chu mi a tana hmau chu i duh em?" a ti a.

Tin, koi chuan englu tak chhapp ang maw tiin ka lo thaw tak hle hle e. "Ka Neitupa, ka nei zawng zawng hi i hnena ta vek nei ka ni. Hman chak a min duh tak meuh i nih chuan, lawm taka, in phatin ka nunna chu i hnena ka'pe ang cho. Ka thih chahva, i Nuna Tui chu nei dang te hnena mau tlang tir thei tur i nih chuan, thih ka peih e. I ta ka ni a Neitupa min la la, i duh ang in min hman rawh," a ti a.

Neitupa hmel chu ngilnei leh zahawm tak maia lang hian hreipui hriam tak hi a rawn keng, mau chu a va kit ta mai a. Mau chu phunnawi lovin, zaidam tak hian "Neitupa min duh ang apiang in" a la ti ta fova. Neitupa chuan hreipui chu a la keng ta fova, a kung pamin na a tifi thleng in a kung ropuina te leh a sar ropui na te chu a za a hloh vek thlengin:

Tin, Neitupa chuan Saruakin a chian a, a hlawi mam vek taka nimasela Neitupa chuan duh tak leh hmel lawm tak mai hian a kokia a pu a, muai hian hla tak a chuan a kalpui. ta daih mai a.

Tin, mau chuan a Neitupa chu a hmangaih ngawt avangin aw chaw chungin "Neitupa khawi lai a awm a ngo min duh," a la han ti thei ta fova.

Tin, hman reh tak leh hman khaw har tak chu a va thlen puia, chuta chuan a keuh ta a. Tin, chem hriani tawn ver vur en mai pawha, tibbai hi a han la a, chu mau kaw chhanga chuan a zuk vit a, Tui nung chu a luan' theih nan a kaw chhung ziah fai a ngawt chuan chu Tui nung chu engma dal lovin,

ram tui hal a chuan a luang thleng thei ani a.

Tin, mau chuan phunnawi a hnekin, a aw te a läwi tawh chung pawhin, "Ka Neitupa i duh ang takin min hmang ang che," a la ti ta fova.

Chutichuan Neitupa chuan hmangaih tak chung pawhin, chem lu zum chuan a chäng te a kher in a ziat fai veka, a mau chu fel takin a in tlang pawh ta veka, chuta china chuan a Neitupa lung chu a äwi ta a.

Tin, Neitupa chuan dim takin a chawi a, Tui Nung fim tle tak lo'chik chluahna nen khan a chuk tuah a: tin, chu mau chhunga e uan in chu nunua tui chu tluang takin a luang lut in, a luang chhuak ta a—chatuan a kang tawh lo turin: tin, neitupa chu lungni a lawm in a lo nui ta a.

Tin, Neitupa chu mau dang zawng turin a kal chhuak leh ta a: then khat te chuan a nat an hlaub avangin an in pe phal lova then khat erawh chuan lawm taka in pe in, "Neitupa kan r'ë'g a che, i duh angin min hmang rawh" an ti a. Tin, pakhat khat in a la khawma, tuarna hmuna chuan a dah khawma, Tui Nung chu anmahni a a luan tlang fir ta a, chu tuikhur chuan an hlimna te chiu a chim dām zo ta ta a, tin, chu Lui chu a 'lo zāu deuh deuh va, ram ro thleng chuan a ohim ta a: a hinci a pa, a pui a pang tuihāl te an lokala, an in ta a, a chan chin chu mi dang huena an bril zel a. "Nunna Tui chu a lo Juang thleng ta é, tam kum te a hnawt bo va, lokal ula, in rawh u," an ti a: an lo kal a, an lo harh ta a. Neitupa chuan chu chu a hmuh in a thin lung chu lawwm na in a khat ta.

Tin, Neitupa chu chu mau hnen a chuan a va kir a, "Ka-mau i khawhar vang leh i tuar vang in i ril-ru a lo hnual tawh em? Leh khawvel hnena Tui Nung pèk hi man tam lu tuk i ti em?" a ti a. Tin, mau chaun, "Neitupa hnai love a! Nunna hi shang shawm pawh nei ila, nangmah tih lawm nan a, tanpui tur che in, lawm takin i hnena ka pe phal e," a ti a.

BELZIUM RAMA HMEITHAI PAKHAT.

Ilman deuh kum 20 lai vela khan Belzium rama hmeithai pakhata a awm a, fapa palnuih leh fanu pakhata a nei a, a fapa upa zawk chu Boba ani a, a naupang zawk chu Billia a ni a, a fanu hming chu Kilti a ni a. Vawi khat chu chu hmeithai chu a dam lova, a thi dawn ta a: a thi dawn chuan a fa te chu a kokhawma, a pasal dam lai a an thla lak te tak te a lo awrh tir theuh a, "Hei hi in thi hma lo chu awrh ang che u" tiin. Chutichuan Pathian huona an fawngtai theuh a an nu chu a thi ta a. An nu thi veleh chuan an ni naupang chu u leh nan dang leh laichin pawh nei ta lo chu, ram tin a an hruai bo ta a,— an upa ber Boba chu German ram lama an hruai ta a, Billia chu England (Sap ram) lama an hruai ta a, an fannu Kilti chu an mani rama Nuns ho in an enkawl ta a. (Nuns hi hmeithai Pathian hminga pasal nei lo tura in tiam Biakin nghak tu te an ni). Chutichuan an unau thum chuan ram dang theuha in hmu lovin an hruai hrang ta theuh a, an in then tur te chu an lung a ehhe khawpa an tap zawih zawih mai a.

Tin, kum 20 lai china chuan tun lai indona hi a lo awm ta a. Tin, Boba chu German sipai zinga hotu a lo ni a. German hovin Belgium an ehbat ehhiat lai khan Billia chu Sap rama chanehin ziaktu a ni a, British in Belgium an pui tur thu a lo hriat veleh kham Indona a kal a lo chak ta em em a. Chuti lai vol chuan German en thlatu te England a au lo kal a chumi chu a u Boba ho te a? ni a, Billia chuan a u tih hro tawh hok lo, an lo man phiar a, an hotu pa Boba orawh chu engemaw tiin a ehhuak leh ta hrâm a.

Tin, Billia chuan indona a kal tur thu a hmu a, a kal ta a. Belgium rama British ho in-kulhna chu a va thleng a, an sipai hotu in sakawr tha deuh leh silai puak shawm leh puak hnih a lo pe a. Chutichuan in kah na lam pan chuan a kal leh ta a. Indona hmun chu a va thleng a, chuta tang chuan entlangin hla taka German ho (Wire'ess) thirhrui lova in biak hlat na a an lo in be lai a han hmu a, indo lai chu a tianshan leh ta a, chu lama chuan a va kal a, a vengtu te German 5 lai chu thing ban tia lek phuin a kah thluk vek mai a, an in biak hatua chu a va shawi chho ta vek a, a sakawr chunga chuang chuan a tlan bo leh ta a; chuveleh German 6 lai an lo thleng a, an in biak hlat na a chhia tih leh a vengtu te an thi tih an hriat veleh chuan en tlangin an han hawi vela Billia sakawr chunga a tlan lai chu ral khata an hmua, an han in rawna, an kah thlak thui mai a; mashe ama chuan kap fu lova, a tla chu a tho leh a lekha a ziaak a, l'eti angin.—“To British Sipai hotu, German ho in zan in a Canal an rawn kan ang, kei chu min man ta Billia.”

Hemi lekha a ziaak hi a sakawr chala a tar a, British in-kulhna lama a tlan tir a, ani chu a thi der ta mai a. Tin, German a kap tu ho chu an lo thleng a a nung chung chuan an Trench a (indo nan a lei lai khuanr) chuan an phum ta a. A nung chungin in phum rawh she tiin an tlan shan ta a. An kal bo veleh chuan ani chu engemaw ti hian a lo tal chhuak leh thei hram a. Mashe engma a nei tawh lo, German hovin a thuam to leh a silai te an lak shak vek shi a. Ti chuan a ruak chuan an in kahna mup mup chu a han vak thleng leh hrama.

Chuti lai vel chuan a sakawr chhuah tak a kha a a tlan lua' lua' mai a, British sipai in kulhna kha a va thleng a, an hotu chuan lekha chu a lo chhiar a, chu veleh sipai 6 lai hi a lam turin a tlan tir ta a. Indona chu an va thleng a Billia chu an va hmu a; tin, indona hmun a sipai hotu chuan, Billia chu thuam leh silai mi dang lilam ta a pe. Billia chuan a rawn lam tur sipai te chu a ho ta a, an kal leh ta a, Canal (tui luanna) an va yeng a, chu chu (German ho chuan rawn kan an tum a ni a. Chumi German ho te chu Billia u Boba ho te an ni a, mahshe unau tih in hro tawh hek lo. An rawn kan dawn lai chuan Billia ho chuan khawl silai an lo her puak thin a an rawn kan ngam ta lova. "zu in rui zet ila kan kan ngam ang" an ti a, zu intur in Belgium a chuan an va kir leh a, Pathian biak in a an va lut a nuns ho an va hmu a, an zing a awm Kitty Boba te far nu kha nula an va man a, Boba chuan a farnu tih hro tawh hek lo, mut pui tum in akush chhuak ta a, a duh lo chung chu khawlai a a kuah. lui ta a. a han fawp dawn thin a, a duh shi lova in te deuh in pakhat hi a awm a, chuta chuan a nam lut ta a. Nula chuan a lu' veleh chuan chhung lama kawng a kal ta tlat mai a, Boba chu a lut ve thei ta lova, a han pawt thin a, a pawt hawng tawh lek lek mai a.

Chuti lai tak chuan Billia ho British sipai 6 lai an lo thleng ve a, Nuns ho chuan an lo hrila, an rawn uma, an va hmu ta a, an in kap ta a, Boba ho pawh chu 6 leh bawh an ni a, an in kab lai te chuan bang chu an kap tlanga chhunga nula chu an va kap leh thel thin a, ani chu a hlao, a tawm chawi chawi mai thin a. Boba ho chu an thi ta vek mai a, ama chu a

hliam lek ani a, a tlan bo ta a. Billia ho te pawh chu an thi deuh veka, pakhat chaub a nunga, chu pawh chu a hliama, Billia erawh chu engma a ti lo. Tichuan Billia chu a va kala, kawngka chu a va kik a, nula chuan a lo hawn ngam lova," min hawn rawh, German ka ni love, British mi ka ni e, German chu an thu zo tawh e," a ti. Illau chungin a han hawnga, a hawn' veleh chuan a hlao lutuk chu a thu tawp mai a, a thi dang ta a. Ani chuan "mi hlao shuh, mi hlao shuh, British mi ka ni e" a ti a, a lo har leh a, tin, a englo awrh chu a han hmua, "A! i ta leh ka ta chu a in ang a lawm le, aw! Ka farnu zuk ni chia le," a ti a chu veleh an lawm chu an in kuah ohial mai a, an in fawp an in fawp ta mai a. Tin, an in kuah ohhuak ta a, Nuns ho zing a khan a farnu chu a va dah leh a, ani chuan German hliam kha a zawng leh ta a; a thi a a ohhui zel a, khi-ta pindan shanga a lo awma a han kab thluk thuai mai a, a thi ta a. A thi veleh chuan a thut awrh chu a han en a, a u chu lo ni reng chuan in "Aw! ka u ani a va mak em! beti angin ani maw he khawvela kan lo pian' ka farnu mihrang ohhan in ka ohhan ohhuaka, ka u German thah in ka that," a ti a, lungngai leh lawm chu a in zah' nawk maia. Tichuan a haw leh a, a farnu chu a va la ohhuak leh a, a hawn pui ta. In an thleng ta nge thleng ta lo, ka hre phak ta lo. a tawp ta.

Hrawva, Aijal

KHAW-LAI PHIAH THU:-

Feberuary 1912 lai khan Sawrkarin khaw-lai phiah thu an rawn ti ohhuaka, Envelt (Sanitary Inspector) te an shiama. Khawlai te, in-hnuai te fai tak takin kan phiat theuh hlawmma, chuvangin hrishel na leh fim

khur thei na engkim min zir tir a natna tha lo leh. khawshik te pawh a tlem deuh ani awm e. Kum 1912 tang khian 1915 chu mi kum 4 chhung chuan kan hri. sel deuh hleka, tuna kan lo thla dah ta a chhvangiu Santen te, Hmaibu te, Khawshikna to a chhuak tam deuh hlek ani a rin awm e.

Khaw-lai tifa chu Sawrkar in ti tawh meuh mah suhsela, i phiat fai te hram ang u. Kan tan a tha em em ani; tuikhur lama fim khur te non.

Tunga, Rashi.

THU NAWI:-

1 March thla tarik ni 3/3/1917 ni khan Bûng kan kita a awm dân chu a mak em em mai. He ti ang in a lo awm.— Hreipui pa 4 in mi pa 4 in kan han chok tawh awm e: chu tah a Bûng pang ti chhung a chuan thir ok ang reng engo maw ni shak em em chu a lo in phum chu ni in vawi leh khata a tek ta sawk sawk mai a, a hma in engmah kan hmu lawk shi lo. Chu ve leh kan hreipui chu kan han en a, a pa 4 khian a lo bal ta theu mai. A bal zia chu—a hma hi zung khat beng emaw lek theuh a hriam chu a awm a. Mashela a bil chuang lo; a bal hma ang chuan a la hriam fo mai.

Abal hnu chuan dar 2 lai kan la choka chu ta a tlu ta. A hreipui en chuan engmah duh awm in a lang si lo. Amak kan ti ngei mai mi 6 in kan kit ani.

2 Tin, February thla ni 7/2/17 ni khan Lalbuana kan Lal fapa sa zawngin a ram vaka, tin, saitluang a hian calian pui a lo ding in a hmu a, sazuk ni in a lo hmu a, a han kâpa, a awm na lama chuan a tlan phuta, a amah Lalbuana awmna ngei chu a va rap chawt hian ka

hmu e, a ti a, Lalbuana chu a tlana. A sha kah pawh chu a tli chiamin a hma a; a tuka a ka' na hmu chu kan ên a sa hnu hlui pawh a awm lo.

Dawt shawi ang ani ta mai.

3 Tin, Khuaidang seh hian dawh kuang hi a ngei em em mai, a hmuamhuna a hnawi ila, seh loh ang ani

Kaichlunga. 10/8/17

LAL FAPA LEH A THIAN.

Ife ka thu ziah tur hi thawnthu ani na a, ngun tak a kan ngaituah chuan a ngai nawm chang ni lovin a zirtir a tha hle ani.

Limmlai in Lal tlangval a awma, a pa khawnbawl fapa nen an in kawm ngoi hle mai thina, vawikhat chu Vai rama zin tur in sakawr chung a an chuang dun ta a, an vak an vaka, ni khat chu ram hnuia an la awm lai in khua a thim ta a, lei a mut mai chu muad awm lo vin an hria a, an sakawr thingbal a an thlunga an ni chu thing ler a riak tur in an lawa ta a. Zan a lo ni a, an riah na chu dil zao pui kam ani a, chuta chuan rul pui a awma, chu rulpui chuan lungmawi (lunglu) a rei a. Chutia khua a lo thim evhel chuan chaw zawngin a lo chhuaka, an sakawr chu a rawn ei shak ta mai a, anni chuan an hiao em em mai a, chutia sakawr a ei zawh chuan a lunglu chu a daha, ram dang a a va kal leli a, chu mi hlan chuan khawnbawl fapa chu a zu chhuka, sakawr ok in lunglu ena chu a zu chhikh ta a. Chuveioh rulpui chuan engma a hmu thei ta lova, a tal chiam' maia, a thi ta mai a. Chveleh an ni chu an lo chhuka, lunglu chu an la ta a, dil kama chuan an zu kala, li mawug chu a en' ta pup mai a,

chumi keng chuan tui chhunga chuan an zu luta, khaw nuam êm êm hi a lo ni a, pangpar mawi tak tak loh rim tui tak takin a khata, huana an va luta, huan lai a chuan in pakhat nuam êm êm mai a awm a; chu tah chuan an va luta, piudan tamtak mawi êm êm a te an va luta, a tawpa chuan pindan mawi taka hian nula hmel tha êm êm mai hi a lo mu a, an va ti barh a. Ani chuan "Aw! ongati-nge ho tah in lo kal, in hmel ka hmuh hian Lal fa ni che u in ka hre shia in ui awm êm mai?" a ti a. An ni chuan "Engtizia nge ni?" an ti a. Ani chuan "Hei ka awmma in hi rulpui in a ni a, homi vela mi hi min ei zo tawh veka, kei pawh hi hi Lal fanu ka ni a, ka nu leh pa leh kan khua leh tui te a oi zo ta a, koima chauh hi min zuah ani hi, ongange ka huena in thi ve ang." a ti a. An ni chuan "Rulpui i ti chu kan that tawh a, a lunglhu kongin kan lo lut ani o" an ti a. Chuveleh chuan nula chu a lawm êm êm mai a, Lal tlangval nèn chuan an in duh ta êm êm a, an in nei ta a, chuta tui huana chuan, ni thum lai nuam an leng rib a ni thum lo rala chuan in lama hawn' ho an lo rilruk ta a. In lama an ohhung te hril tur in khawnbawl fapa chu a han kal dawna, an nupa chuan an han thlah a. An lo lut loh a, an thiana thang hlan chuan nuam tak in an awma, nikhat chu a pasal mut hlan in Lal fanu chuan tui pawn lam han hmu' leh a châk êm a, lunglhu kong chuan a han chhuaka, a han in buala, tin, chung a te chuan a han in fiama. a lo lut leha, chutia tih chu a zawng chhang ta a, tui pawn lam khawvel mawi zia te a han hmu bawh a, chutichuan ni tin a han chhuak thina, a vawi thum ni chuan, chu dil kam vela chuan chu ram Lal fapa leh

a hō te an lo ram chhuaka, riabūk an lo khuara, Lal fapa chuan a lo hmu' hlaō maia, a ngai zawng ta êm êm mai a, tui chhūnga nula chu a lut leh tawh shi a, a lungleng lutuk chu a ā ta a. Thu dang reng reng chu shawi thei ta lo chuan "Saw ta, bo ta" ti chauh in a tawng thei ta mai a, an rawnrawn hawng ta ngawt mai a, ā bawraw a an ngai ta a; in an lo thlon' chuan a pa chu a lung ngai êm êm mai a' a ram vela mi thiam zawng zawng a ko khawma, tū pawh a ti dam thei apiang chu a ram chanve leh a fanu nei a phala. Mashe ti dam thei rōng rōng an awm ta lova, Chuti-chuan khawlaia kawthlōr tin a khuang an benga "tū pawh ti dam thei in ring apiang chuan rawn chhang rawn she" ti in

Hmeithai pitar pakhatin a rawn chhang ta a, chu pitar chuan, an salpa in, tui nula a hmu lai tak chu a thūng phurin a lo hmu ani a. Chutachuan pitar chu lai ina an ko ta a. Lal chuan "Tih dam thei i in ring maw? Mi thiam zawng zawng bei a dawng tawh a, engtunge naugin thei i in rin?" a ti a. Ani chuan "Ka duh ang a ka tih ang apianga in tih chuan ka thei ang" a ti a. An ni chuan "Aw lo kau ti ang engtin nge i tih ang?" an ti a. Pitar chuan "Dil kianga khuan būktē sha ula chu mi atanga aū phak tawka in sha ula, chu tah chuan sipai ho awm sheia, kēi dil kianga būka chuan ka awm auge" a ti a. An ni chuan a thu ang chuan an ti ta veka. Pitar chu dil bulu būka chuan a awm a, sipai te chu a aū phaka chuan an awm ta a.

Tin, ni khat chu tui nula chuan lo chhuah leh a chāk êm êm mai a, a pasala chhūn mut hlān chuan a lo chhuak leh ta ngeia; a dân pangngai ang chuan vau

zawng zawng an Lal thlangval leh a mo hmuak tur chu-
an a rawn kal puia, rip tak in an lo thawka, dil kam
chu an lo thlenga, mashe tui ohlunga an Lal to nupa
kha an reh vang vang mai a, mak an ti em em maia,
khawnbawl fapa te nen a an in tiam ni tak chu a lo
tla dawn ta a, mashe thawm reng reng an nei hao lo
mai a. Khawnbawl fapa chuan a ritru chuan "An dam
ta lo nge ni a, ongtinge an awm tak, rulpu dang a la
awma, a ei tak em ni ang lo", a ti a. Chutichuan an
tiam ni chu a lo tla ta a. Chung lai vel chuan hla tak
a, ni him thawm. khuangpoi leh dar ri te an hre renga,
a nakiaa chuan khawnbawl fapa chuan mi a tawh khor
a, chu chu a zawta, an ni chuan "Kau khua to hmana
tawh khan an ram chhuake, an Lal fapa in tui nula a
hmua, a lungie g lutuk a a ta a, ti dam thei an awm
lova, Pitar te thiam thil in tui nula chu an mana, tuna
an in nei dawn a, an him ani chu" ah ti a. Chuvelah
ani chuan mi zawng zawng, Lal hmuak tur chu a hawn
tir leh ta a, ama chuan ongta ka ehlan chhuah leh
thei na awm maw tiin a vak ta a. Brahman (Vai Pui-
thiam pu) in a a yi thlenga "Ka pu, tuna in khua be
tia in awm chuk chuk, ongizia nge ni?" a ti a. A ni
huan khawi lama tanga lokal nge i ni? hemi khaw
chan chin hre lo khayp chu? tui nula kum khat lai a
ni ta, kau muna kau Lal fapa nen an in nei dawn a
lawm, hmana in nei tawh tur an ni a tui nula chuan
kum khat lai a chin lova chuan ka thiang lo a ti a
yangin an shawn leh a, mak tip, ni an tiam ni kim ni
ani ta a, an him ani chu" a ti a.

Ani chuan, "Ka pu, ongta nge tuinula an man thei
tiin a zawta, ani chuan a him ta a. An man dan zawng
zawng a hri! hri! a chuan khawnbawl fapa chuan Pitar,
a mantu chan chin chu a zawt ta a. Brahman chuan
"Pitar chan himi! ni ani a, fapa pakhat chauh a nei a,
chu la chu mi ang lo ani a, a hming chu Fakir Chand
ani a, kam chawve te a vak bo thina, a lo hawn hian

thjing tang hrêu hî a rawn pu thina, vaivut in a in
 ohulh a, a nu in awm hlen tura a lo shawma, 'awle a ti
 na' ohu "Hum hum" a ti thiu ani" a ti a, ani ohuan
 "funa a awm em?" a ti a. Brahman ohuan "awmlo, a
 a' vah bona a rei leh ta hle a, a lo hawn leh a hun dawn
 tawh ang" a ti a. Chutichuan khâwubâwl tapa ohuan
 zan khua in mutmu pawh tuah thei lovin a ngaihtuah ta
 a, Pathian tanpu in a thil tum ohu hlawhtin" a in bei-
 sel" a, a tuka ohuan ohu Fakir Ohanda ang ohuan a in
 chei ta a, a puan zawng zawng a dahu, Sai ip ohua a
 lenga, vaivut in a in ohulh a, thingtang hrêu a pa a,
 Fakira nu in lama ohuan a va tum phora, hmohtai
 ohuan ka fapa a lo haw ta ngoi maw tun a lo ohhuaka,
 awm hlen tawh turin a rawn thlema "futo, kal tawh
 shuh ang ohe, kan van nei a shiam in tui nula kan man
 a, kan lal nula nangma ta ani ta, a ram chanve nen,
 Pathianin mi rethet te ohunga in shat tir hun a shiam
 a, tuna ohuan Lai kau ni ta" a ti a, Fakira lem ohuan
 "Hum hum" a ti a, ohu ohu 'Awle" a tih na ani a. A
 nu ohuan tui luh theina lunglu pawh i hmu duh em?"
 tiin a pe ta, ani ohuan a pawuvena a zep ta a. A nuchuan
 "tui nula pawh i hmu duh em? a hmel that zia chu,
 'kal rawh i en ang" a ti a. Chutichuan lal in lama an
 kal dun ta a. Mi pui ohuan an lo kian dual dual mai
 an va thlen' ohuan tui nula chu a lo ngui hle mai a,
 tumah reng reng in an be lung awi zo lova, ohung zawug
 te ohuan tui hnuai a, a pasal a kal shan tak chu, a nga-
 ihtuaha ama suai zia non, a lung a ohhe êm êm a, tu-
 ma in an huem thei lova, a rilru chu a na êm êm a, a
 tuk khawvar tur ohu an in nei ni tur ani tawh sh' a,
 tlan elhuah a tum leh sipai thuah eng za emaw in an veng
 shi'a, chu mi ohunga kulh a la awm a, chutah ohhuak
 thei mah reng shela, tui luh leh na tur lunglu an lak
 shak tawh shi'a, a mangan' leh lungugaih chu shawi
 thei rual ani lo. Chutia Fakira a nu in a ban luh pui
 te chu a biak tha reng a tho lova, khâwubâwl fapa a
 pasal thian ani hre hek lo.

Hrawva.

Awmael.

MIZO LEN VAI

HANCHIN BU

BU 10 NA } OCTOBER 1917. { A mai kum khata
chêng 1/- chauh
ani.

Enkawltu (Editor):- Makthanga. Aijal.

Chhuahtu (Publisher):-The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

- 1 Lal pakhat leh a thian.
- 2 Thu fing tawi.
- 3 Thu nawi.
- 4 Mumang thu.
- 5 Fanâi lal tirh na thu.
- 6 Ram pahnih.
- 7 Nitin chan chin.

Hrawva.
Tunga.
Hmingneilova.
Kaichhunga.
Shangluia.
Hrawva.
Thianga.

Tin, lei lek an awm hnuar chuan, Pitar chuan a fa chu "Faite, i haw tawh ang," a ti a, ani chuan a duh ta lova; mashe chu ti ang mi a te chu "Awm mai rawh she" an lo ti tlang ta a, a awm ta a. Zana chuan a va chhuak thin, a lut leh thin; sipai, Lal in vengtu te chuan an cheih dawn leh a tal shi thin, a tawpa chuan an tha en tlang ta mai a, tin, khawvar lam mi mut ren tawha a va chhuak leh a, tuman an pawisa ta lo maw, ti' a hriat veleh (mi an mu tawh bawka) Tuinula pindan lama chuan a va luta, zawi te in a hmingin a va kova, nula chu a phu zawk mai a, Khawnbaw! fapa chuan "Fakiga ka ni love, i pasal thin ka ni e," a ti a, chuvelah nula chuan "Aw! nang i ni maw, hei thi ai e hreh awm hnuar ka awma, min chhan chhuak rawh keima sual vang a ni e," tiin a tap zawih zawih mai a, ani chuan "Tap shuh, ka thei tawpin ka bei ange kan chhuak leh ta ve ang, ka thu anga i ti chuan," a ti a. Nula chuan "I thu angin ka ti ang," a ti a. Ani chuan "Ka hnunga hian bet la, ka paw chhuak ang che," a ti a, an in paw chhuak ta a. Dikam chu an zu thlenga nula chuan enginge ka lu' leh thei ang te?" a ti a. Ani chuan lungain chu a han prawha, an lut leh ta a, ani chuan a paw chu lunggai lei riham in a to thi lei a tawha, ti chuan an in hnuar chuan an hnuar lei a em em mai an in thuan hnuar an chuan chhuak zawng zawng te chu an in lai hlawma. An lawm zia chu kan hriafiah thei lo anga, ngaituah mai ila. Chutichuan ni thum, ni li lai a awm hnu a chuan an in lama haw turin an chhuak ta a.

Tin, an kal bo chu tuinula chu kal ngai hlei lo a chuan ta a, a pal chuan a pua a, ram laka an khaw

thima, tling lianpui hnuia an riaka, an ni rupa chu an muhil ta a, an tlian erawh chu mu ve duh lovin a ve-
ng ta zawka, zanlaia chuan sava lianpui nupa, thu hril
lawk thei an lo thlâwka, an riahna chung a chuan an lo
fu a, an hming chu Bihima a pa leh Bihimi a nupui an
ni a. Meti angin an in be ta a— Bihima— “Kan hnuai
a riâk Lal fapa chu vanneia chuan a vanduai tel e,
naktuka a nu leh a pa leh an khua in an lo hmuâk
anga, sai chung a an chuan’ tir anga a tla hlum ang”
a ti a.

Bihimi—“Chu chu lo hre lawk awm ang shela, a
nunna an chhan thei ang em?” a ti a. Bihima’n “Thei
e, a chuan ai chuan khalla shela a him ang, amaherawh-
chu kan in biakna hi a shawi chuan lunga a chang ang
Chutah him ta mahshe, vanduaia a la awm, ama hmuah
nanna, khaw luhna kawngka an lo ohei mawi in a vaw
hlum ang.” Bihimi’n “Cha chu lo hre lawk awm shela
a him ang em?”

Bihima “Jim e, a luh hma in tih chhiat tir she a
him ang. mahshe kan in biakna a shawi chuan lunga a
chang ang. Chu lo chu a la awm, an in neina ruai theh
na a sangha liaa luruh a hâk anga a thi ang.” Bihimi
“Chu chu hre lawk awm she, an chhan thei ang em?”

Bihima “Thei e, a chluhshak mai ang chu, mashe
kan in kiakna a shawi chuan lunga a chang ang. Chu
lo chu a la awm an mutua pindana an mut lai in Chaw-
ngkawr a lo lut anga, a chu hlum ang, mahshe chu
pawh chu hrotu awm ni shela a thah shak thei ang,
mashe kan in biakna te a shawi chuan lunga a chang ang.

Chutichuan an thlawk bo leh ta a, a tuka chuan
khua a lo vara, an kal tan leh ta a, khâwnbâwl fapa

dawn e
ngei a. Sai an chuan a, a chuan te nupa ta a. ŋi-
an a tan sakawr ŋha em em mai hi. ŋia an ŋian chu-
an Sai chung a chuan' em a tum ta a. an ni chuan lung
awi takin an pe ta a, an chung a ŋhat em avangin
mashe an rilru tur chu a hriat renga. ŋin, khua an
luh dawn chuan aa lo lmuah na kawngka chung mawi
tak a chei chu tib ehhiat thu a pe leh ta a. An ti
ehhe leh ta a, an nupa chuan engmah te hre ve hek lo
mak an ti rilru hle a, mahshe engmah an phuun nawi lo.
In chu an thiaga, a khua chuan an lo lawm em em
mai a; tin, ei aa shiam shak leh a. Lai tlangvâl chu
an volh deuh a, sangaa lu an pe leh a, a ŋian pa chuan
a dila, a ei sak leh ta mai a, chu tah menh chuan, eng-
mah chu an la shawi lo na a, mak an tih zia na rilru
chu a lang ta hle mai a, lungawi lo takin a lang ta v.
An ei zawh chuan an ŋian chuan "Ka hawng tange,
kan in lama" a ti a, an ni pawh chuan ui der thei tawh
lo chuan. "Awle" an ti ta a. Haw tumin a ehhuak ta
a, mahshe a, ei a chuan a tum lo sawn. pakhat a la
.

thianpa chu a lo ni ta a, chu tah chuan Lal tlangval
chu a in shum zo ta lova, a thin a rim ta em em mai
a, chem a la a, tin reng chungin he ti angin a ti ta a
"Ka that che ani mai heti ang mi i lo ni maw,?" a ti a,
ani chuan "Aw! ka thian, min haw shuh, huat tur ka
ni love" a ti a. Lal tlangval chuan "I chan chin ka
hre ta, mak ka ti fo reng ani. I thil tih that i chhuang
ani maw? Kan hawn kawnga ka nu leh pa'n sai in min
hmak mahshe min dil avangin lawm takin thian tha
angin ka pe che. Tin, an mi hmuhna kawtohhuah an
chei maw kan luh hma in i tih chhiat tir bawk, tin,
sangha lu ka nu leh pa mi duh sak na min ei shak
bawk, heng zawng zawng hi dom tak in ka chung a i
that a vang in ka tuar vek. Mahshe tuna ka nupui tih
sual tum in mi tih der a, hawng tur in i in shiam a,
tun a ka pin dan chhung a i lo awm ani. I mi itshik
na a lo va lian em! thian tha ka ti fo shi che." a ti a.
Ani chuan "Aw! ka thian chutiang in mi ngai shuh"
a ti a. Ani chuan "Ka ngai lo thei lovang, ka that che
a ni mai, shawi rawh" a ti a. a ni chuan "Ka shawi
thiang lo a ni; ka shawi chuan lunga ka chang ang" a
ti a. Lal tlangval chuan "I shawi lo leh i thi reng reng"
a ti a. Chuta chuan, A bul a a shawi tan ta a.
"Khuta kan riht zan khân maw" a ti a. "Sava lian
nupa in Dia ka hria a," a ti a. A-kephah chu lunga a
chang ta a. "Hei ka thian en teh, ka shawi leh ang
em?" a ti a. A ni chuan "Shawi rawh, i shawi lo chuan
i thi ang" a ti a. Sai chan chin kha a han shawi a,
a khupa chin thlanglam chu lunga a chang ta a. "Ka
thian ka sawi leh ang em?" a ti a. Ani chuan "Shawi
rawh, i shawi lo chuan i thi ang" a ti zela. Kawtohhu-

ah chuan a... A kawng thongia tunga a
chang ta a... a han shawi leh a, a nghawng
a chin tunga a chang leh ta a. "Ka thian ka shawi leh
ang em?" a ti a. "Dawi rawh" a la ti ta zela. Chuta
ani chuan "Aw lo, ka shawi ang. nakina i in chhira,
ni ti non leh pawh dun ula, in fa hmasha ber thishon
in min hual ula, ka ngai ka awn leh ang. Mashe chu
chu in ti ka hoihai ova, turga ka chang mai a nge,"
a ti a. Khawnglawr thu chu a han shawi leh a, a thi
ta a. Luaga a chang ta veka. An haa zuang thova, em
an han on a, ne chu a lo bung ram mai a, chuta chuan
an thian a, that leh cin awm zia leh an tan a nua a lo
in pek poi zia to an hre leh zual ta a. an tung a chhe
em em mai a. an tap an tap leh ta shi a. Tin nakina
chuan tapa an rawn hringa; fa a lai fa duh awm ber,
hma-tha em em mai, mihcing fa ani lo ange ti awi hial
hi ani a. An ni em em a. mashe an thian a that zia
leh tangkai zia an hial in, an khawngai a. a lai a an
zia bunga, a thi in an hual ta a, an thian chu a lo tho
leh ta a. An fa chu a thi tawh hma chu a han hmua,
a ni em em mai a. Tha takin a tuama, an khaw lama
a kal pui ta a. Kraw lu' dawn in thing zara a khai a,
in a va thlonga, a nupui chuan a lo lawm em em mai
a. kum chu leh chen in tson tawh, thi a ngai tawh lo
chhuak leh a lo hmu er. Meste ani chuan a ve
thei lo tawp mai a. A ngai chuan a ma a... a em
mai a. Biakin a zama a a han kala, a... a pasal
chuan a zui ru a, han tawngtai chu a... a. "Aw Pa-
thian, ka pasal a lo hawn leh ka di chia, ni khawngai
a, i han hawn tir leh a, mashe engtinge hotia a awm?
Khawngai in han ti har leh ang cho" tiin. Ani chuan

“A lungugaina hau sawt rawh” a ti a: Chutichuan a hawng leh ta a, a lungugaina a sawta. A bua fangin a bril vek ta a, Ti chuan Pathian huena naushon chi chu an han la a, a lo ti-dam shak leh ta a; hichuan a dan leh ta a, a an leh a pa huena chuan a va pa leh ta a, an lawm zia chu tu-mahin hichiah sawt rui a; lo anga riru in ngaituah mai ia, kan hris ang. Chutichuan an naam em em in coi tak an Jan thang ta a, ta dang to an lo nei leh zoh; an tha thlongin naan leh a an awm ta. A tawp ta chauh mai. Hraogvong, 1915.

THU FING TAWI.

- 1 Chhung khut in hach i diih chuan lonoi sau la, chuan na lai lian pawt a ni.
- 2 I thian i coi chuan nang pawt a coi ang cho. I coi khan i ai in a fak ang cho.
- 3 A tawp ta ngaih tuah lovin ang man ti shuh.
- 4 Ka lai chin a ni tuk vang in thil ong kim a tau poi shuh, a ni chuan an lawm bik lo chio, i thian in a piang kha an mah ui ai mah in lai chio an ni sawt thoi a ni.
- 5 Mi i ngaih zang khan i ngaih ang chauh oh oi nang mah ngui co lo che in mi dang a ngai thei a ni.

Tunga, Chapresi.

THU NAWI.

- 1 Kum 1915 a chin kha khawthlang lai Hraogvong na Koshailuti khua Kawrtshah an chuan mipa in hmeichhe hua thawh ang an lo poi fan la hle mai. Lo ko an hera an shai bawka hmeichhia chuan a kaih leh a teh chauh an tuta tih thei an ta. Chutichuan mipa lo

kal tur khan kan khua a tlangval pakhat chuan a châk
êm êm a, a hming pawh an lô ziaik tawh a, ni 7 lai
lâm pawh a zir tawh a. Vaihmeicbhe venga rakzu na
sha takin a lo in rui a a âwm nat a kaiehhuaka, tarik
ni 24/4/17 an khan damdawi in a a awm a, tarik ni
29/4/17 ni in dar 11 lai a a lo thi ta.

MUMANG TIU:—

Nikum August ni 3/8/16 lai tak khau kan khua an mi pakhat 'Tuma'n hotiengin mumang a lo nei ani:— A fapa chu Lalitluanga ani a, chu mi chu a lo talh ani. He ti ang in a lo ti a:— pui thiam in mi an thawi a ar an tala an ken' ang in a kut leh ake alo hum pawl a, a chel bet a alo tal ani.

A tawh dawn chuan beti ang in a fapa a linen a chuan a to ti :—Khaile, ka fapa i nia, maskela ka talh i :—Tanga piang te an dam tawh ang ean, a lo ka :—Khaile ka duh lo min talh shuh a lo ti a a to knat ngawt ngawt mai thin a.

Nimangela apa chuan he tiang in alo ti leh a, "Ka fapa thla phang lo tak in kal ta la, i hnunga piang le' te andam tawh na turin a ni e, a ti a. A fapa chu a dam lova a lo thi ta.

Tin, he mi'apa mu mang a a lo talh a chin ni 10
 emaw chauh va a fapa chu a dam lova alo thi ta.
 He pa mu mang hi a dik em em mai a ni. he mi a mu
 manga a fapa a lo talh hma lawk hian 'a vawk pa sut
 nghak hetiang in a lo awm bawk :—

A ke hnung lam pa hnih chauh vin a dinga a lam
chiam mai thin a, a mak kan ti em em mai. Dar kar
t chahve emaw chu mathoi lovin ani a lam chhung chu.

a an lai chiam dawu si a; kan awmdun a rom to a i
a, heti ang hian ro a rêl leh a. A ni lo, Lallula en-
an nang Thinglubula pa pachuao ho in ram khi lua
chho ta lang, kei in Lungkeiphaw hmuna pawl dai ka
rawn do ang a tia. Lallula chuan ni tak ang hmiang
a ti a. Thinglubula chuan a chho ta a.

Tin, Koroheova pawl chu Lungkeiphaw hmuna a
phei ta a; tin, kum rei deuh china Thlaurawn an hlanh
ber chu an rawt ta a, Koroheova khua a hian pa fuan
zathun an thata, a dang Lallula khua chu mi lai chuan
Pubuara pa hi dungtlanga khaw tam takin a awm
hawk. Falaai hi Sairo angin Pathian a in a a thienga
a siam' tih chu a awm ve lo. Koroheova huai vang leh
a fin' vanga lar kan ni ber, tun thlengin a tming chau
chu an behawh muat chu kan la kil, siamtu chu a lo
nei deuh ani thei e, a hma chuan fahrah rethei tak ani
ka zep hau to. Tin, Koroheova chhiarin kan laina chin
chhuan ruk kan ni keimani thlengin, amaherawchaw fa
u lam zai kan ni; tin, tuna Koroheova khaw sbiam tir
na selesi chu Sawrkar khawngaina in ka ram chhunga
ni Sawrkar thu pek ka awi thei chuan ka fa to thlong
pawl in ka ram ani thei e, Sairo nen fan kan lai ruai
reng ani, nimahselang ongama kau thuk lo aamaai zae
vek ani.

Saanglaia Falaai na.

1903/8/15

HRIAT-IRNA.

Indona hmuna Damlote Taupuina Pawlin tha takin
hma an thawka. He pawl hi Sawrkar chawm ani lo,
vantlang chawm ani zawka. Mi-sil-to. damlo te, an en
kawla. Kau France ram kal te, Mesopotamia ram let

Salonia-khna-a kal-te nên an tãnpui a. Tun-a Lar-sap-nuin he pawla tantian Thawhlawm siamtuin India mi zawng zawng a sawm. Tin, ni a ruat a. Ni chu, Dec. 12 na (Inkhawmni) a ni tur a-ni. Chu minia chuan mi-zawng zawng engio petuain Bawrsap-Nupai in a sawm a. Pawisa emaw, tangka emaw, buh emaw, ar emaw, puan emaw, tui dang emaw, Bawr-sap in a dah rawh se, December thla, ni 12 na a, zing dar 8 hma in. Tin, pawisa emaw, tangka emaw a ni loh chuan mi in an lei ang man an pek chu Dandote Tanpuina pawl huena pektur a ni ang.

Mizo hming-in, a tam kan thawn duh ang. Mi tam takin an nun an pe a. kan vai-in kan sipai huaisen leh kan in-dona a kante tãnpuiturin engio kan pe thi ang.

Hrereangulagin, December thla ni 12 ni hi, NI
PAWIMAWH ANI TUR ANI. Sa idia Sap.

RAM PAUNIH.

Ram pahnih a awma, an inkara chuan lui thuk tak, zau tak mai a awma. Tin, ram pakhat lui kam veiham a mi a chuan khaw nuam deuh mai hi a awma, enu ta chêng te chu an hausha êm êm mai a, kha'wvel nawmna tin reng leng in an awma. Chutia' ei leh bara nuam anleng lai vei chuan an rama chuan Thangkang alo ehhnak ta mai a; an awmua ram chu rawn kang vek tur hi ani a; an piah ral lehlama an kai lo chuan boral vek tur an ni ta mai a. Chutichuan luikai tur chuan an in buatsaih ta chiama, lawng-lengiu an kaldawn ta a. Chu luiral lehlam ram chu va kai te' reng mahshela an an thil than shau an haushaknasum leh paj, thi leh dar te kha a boral dawn shi a, a va ui'awm dawn êm!

êm êm in, nuam a ti ta êm êm a a, ramhini kha chu them te pawhin ngalam rilru a nei ta hau lo mai ani. Thil engkim an duh ang a piang nei' har tawh hek lo. Chutichuan nuam takin an awm kum khua ta ani.

Hemi te ho hi tu te nge ni? Tu dang an ni lova, keimani ho lek hi kan lo ni. Luikam veilama ram chu he khawvel hi a ni a, dinglam kam ram chu khawvel thar, van ram ani. An lui kân kha thi'na ani. Tin, sum leh pai, mi duh âm te'n ehhawm an tum kha ho khawvel himma tum mi ti lawmtu leh rilru hi ani. An luikai tur khân an thil ehhawm te a lo ti' bo shak ang in, he khawvel thil hi thi'na in a ti bo vek dawn an: Ropuinate, mawinate, khawvel himma leh nawmshakna te thi'na in a pil pui vek ang. Tin, ram thar an va kai a thil thar vek an nei ang khan Van ram kan thlen' hun chuan he khawvela awm to thil thar tha zawk, hlu zawk, mawi zawk kan nei ang. He khawvel hi ngai tawh lovin nuam zawk leh him zawk êm êm in kan lêng tawh ang. He khawvela thil pakhat mah awm tawh lovin thil thar kan la briat ngai lo ch himu ngai lo, rilru pawhin a ngaituah ehhuah zawh ngai lo pawm in kan nunna chatuan in kan khawral sheng tawh to vang.

Tu in nge khawvel thar kai te nawm zia leh thi'na in a thuk bo pui to, lungngai leh huan awm hril tiah zovang? Shiilong.

NIFIN CHAN CHIN TE:—

Lekhabu pakhat a chuan he ti hian a ti a:—
 “Mitin awmzia chu lekhabu hi nitin a huan zel a lo awm

a, tuk tin in engma ziaak awm lovin a lo awm zel a ni
a. Tin, khua a lo thim zel chuan a lo khat leh vek
thina. Chu chu tu ziaak nge? Mihring kuta ziaak em ni
ang? Inai love! Pathian kuta ziaak chu ani zawk. Ani
leh eng chan chin nge ni ang? Sualna tin reng leh cha-
pona tin reng leh felna te pawh a chuanga-- Tin, hei hi
hriat a t̃l̃l̃ êm êm ani a; chu mi bu a in ziaak tawh phawt
chu tih reh leh thei tawh lo ani a; hmuh pawh a hmu
thei bawk hek lo. Pathian chauh lo chuan tumah in
an hmu thei lo. Tin, tuk tin in a thar a lo chhuak leh
leh thina. I chan chin mawi lo taka, a ziaak loh nan
fimkhur rawh, nimina i chan chin chuang tawh i ti
dang lam thei lo ang bawkin , Naktuka pawh thu hmun
a la ni fo ang. Chuvangin ngai tuah rawh.

Tin, hun a lo kiam zel avangin khêk thei te ani shi lova, ziaik lo thei ani bawk hek lo. Chvengin eng lai pawh a imkhur a ngai êm êm mai. A chang chuan i hnung lama i lo mawi lo ani thei e, chu tia mawi lo taka i chuan' tawh ang chuan i awm leh ani thei e.

Tin, he bu a hiau ziak loh thei lo thil 2 a awm.
(1) Suan. (2) Tha, hong pahnih te hi an ni. He lekha-
bu hi Pathian in mi zawng zawng chhia leh tha ziakna
leh niki a ti kan tara chu ni. Pathian in kan thil
tin chhala le tha a buk vek dawn shi a. Shuana ti tam
zawk kan nih chuan hrem hman kan kal agei dawn
shi a, chuyang chuan hrem hman kan kal loh nan, ni
tin a rawng bawlin leh rilru tha put tumin awm i tum
hram ang u.

Kan thil tih ohlin leh tha zawng zawng Pathian
in min en tir huna thil sual lo ti tam zawk kan ni chu-
an tunge tap lo thei anga, lungugai lo thei ang le! Chu-

vangin tuna china i finkhur loh zual tawh ang u.

Tuna in ngaihtuah theuh ila, kan thil ti sual tam zawk a kan hriat theuh hlawn chuan, i tang nasha leh tawh ang u. I awmzia Pathian hma a puang tur i in peih tawh em? I in peih loh chuan tuna china a rawng-bawlin tha hnem ngai leh zual rawh. Kan hun hi a rei leh rei loh kan hre shi lova. Tuna chin reilo te a, chu fialna ropui tak chuan min rawn fiah phutang a, hrom-hmuna min pah dah ang e.

Isua'n "Finkhur rawh u; chuti lo chuan: thâwkkhat a thang âwk angin in chunga a lo thlong phut thei an," a ti a. (Luka 21: 34. Thianga, Clerra Punji.